

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**DOĞA KORUMA YAKLAŞIMLARINDA EĞİTİME BAĞLI
DEĞİŞİMLERİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ
ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tuğba KELEŞ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞUBAT 2020

ANTALYA

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**DOĞA KORUMA YAKLAŞIMLARINDA EĞİTİME BAĞLI
DEĞİŞİMLERİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ
ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tuğba KELEŞ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞUBAT 2020

ANTALYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOĞA KORUMA YAKLAŞIMLARINDA EĞİTİME BAĞLI
DEĞİŞİMLERİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ
ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuğba KELEŞ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 06/02/2020 tarihinde jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Emrah YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Deniz ÇOLAKKADIOĞLU

ÖZET

DOĞA KORUMA YAKLAŞIMLARINDA EĞİTİME BAĞLI DEĞİŞİMLERİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuğba KELEŞ

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU

Şubat 2020; 112 sayfa

Günümüzde tüm dünyayı etkileyen yoğun çevre sorunları yaşanmakta olup, doğa koruma alanları özellikleri itibariyle bundan daha fazla etkilenmektedir. Buna insanların doğal alanlara ve bunların korunması konusundaki yaklaşımlarının yetersizliği de eklendiğinde, korunan doğal alanların zarar görmesi kaçınılmaz olmaktadır. Doğanın korunması ve gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünyanın bırakılması için tüm bireylere çeşitli sorumluluklar düşmektedir. Doğal alanların korunması ve sorunlarının önlenmesi için erken yaşta verilen eğitimin önemli olduğu birçok araştırmacı tarafından bildirilmektedir.

Araştırmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin doğa koruma yaklaşımlarının belirlenmesi ve eğitime bağlı değişimlerinin değerlendirilmesidir. Doğa koruma eğitiminin küçük yaşlarda başlamasının önemini ortaya koymayı da amaçlayan bu çalışmanın hedef grubu ortaokul öğrencileridir. Çalışma Antalya ili kent merkezinde bulunan ortaokulların konumu, öğrenci başına düşen açık-kapalı alan miktarı, yapım yılı, öğretmen sayısı, öğrenci sayısı ve okul branş durumu gibi kriterlere göre değerlendirilmesinin ardından, Konyaaltı ilçesi Ayten Çağırın Ortaokulu seçilmiştir. Görüşme yoluyla sorgulamanın daha güvenli ve hızlı olması nedeniyle; Ayten Çağırın Ortaokulu'nda 709 öğrenciye doğa koruma konusunda bilgi düzeyi ve farkındalıklarının belirlenmesinde standart formlarla yerinde anket yöntemi uygulanmıştır. Uygulanan anket formları değerlendirilerek eğitim sunumu hazırlanmış ve öğrencilere sunumu yapılmıştır. Sunum sonrası anket formu tekrar uygulanmıştır. Eğitim sunumu öncesi ve sonrası uygulanan anket formları SPSS programına veri girişi yapılarak oluşan farklıların görülebilmesi için analizler yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Anket Formu, Antalya, Doğa Koruma, Korunan Alanlar, Ortaokul Öğrencileri

JÜRİ: Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU

Dr.Öğr. Üyesi Emrah YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Deniz ÇOLAKKADIOĞLU

ABSTRACT

TIED TO EDUCATION IN NATURE CONSERVATION APPROACHES MIDDLE SCHOOL STUDENTS OF THE EXCHANGES EVALUATION OF THE SAMPLE

Tuğba KELEŞ

MSc in Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU

February 2020; 112 pages

Today, there are intense environmental problems affecting the whole world, and nature conservation areas are more affected by this because of their characteristics. Adding to this is the lack of people's approach to natural areas and their protection, it is inevitable that protected natural areas will be damaged. A variety of responsibilities fall to all individuals in order to protect nature and to leave a livable world to future generations. It is reported by many researchers that education given at an early age is important for the protection of natural areas and the Prevention of their problems.

Purpose of research; determination of nature conservation approaches of Secondary School students and evaluation of changes related to education. The target group of this study, which aims to demonstrate the importance of starting nature conservation education at an early age, is secondary school students. Study following the evaluation of the secondary schools in Antalya city center according to criteria such as location, amount of open-closed space per student, Year of construction, number of teachers, number of students and school branch status, Ayten Çağıran secondary school of Konyaaltı district was selected. Due to the safer and faster interrogation by interviewing, 709 students at Ayten Çağıran Secondary School were subjected to an on-site survey method with standard forms to determine their level of knowledge and awareness about nature conservation. An educational presentation was prepared and presented to the students by evaluating the Applied Survey jerseys. The questionnaire was re-applied after the presentation. The survey forms applied before and after the training presentation were analyzed in order to see the differences formed by entering data into the SPSS program.

KEYWORDS: Antalya, Nature Conservation, Middle School students, Protected Areas, Survey Form

COMMITTEE: Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU

Asts. Prof. Dr. Emrah YILDIRIM

Asts. Prof. Dr. Deniz ÇOLAKKADIOĞLU

ÖNSÖZ

Hızlı nüfus artışı, insan ihtiyaçlarının sınır tanımaması gibi nedenler insanlarda doğadan sınırsız yararlanma algısı oluşturmıştır. İnsanlar doğal kaynakları kullanarak yeryüzünü çok kısa sürede inanılmayacak derecede doğal dengenin aleyhine değiştirmişlerdir. Bu olumsuz değişimler sonucu, bitki ve hayvan toplulukları içerisinde bazı türlerin yok olması, orman kayıplarının yaşanması, su kirliliği (özellikle deniz kirliliğine), hava kirliliği, atmosfer ve iklim üzerinde olumsuz etkilerin artması veya tropik ormanların yok olması gibi birçok çevre sorunu ortaya çıkmıştır. Bunlardan dolayı doğal alanların tahribatı sonucu canlı türlerinin hızla yok olması, cansız kaynakların zarar görmesi gibi nedenler doğanın korunmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Dağ, 2016).

Gelecek nesillere doğa koruma konusunda bilinçli bireyler yetiştirmek ancak eğitimle mümkündür. Erken yaşta verilen doğa koruma eğitimi gelecek nesillere doğa koruma bilinci olan bireyler yetiştirmesinin en önemli yoludur. Bu sebeple doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin ortaokul öğrencileri örneğinde değerlendirilmesi konusunda bu araştırma önem taşımaktadır.

Çalışmanın her aşamasında bilgi, destek ve katkılarını esirgemeyen, değerli görüş ve yardımlarından faydalandığım, hocam Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın en başından itibaren her konuda yardımcı olan ve zaman ayıran değerli hocam Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Araştırma Görevlisi Veysel DAĞ'a teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca bana her konuda destek ve yardımlarını esirgemeyen eşim Ramazan Orçun KELEŞ'e, oğlum Ahmet Günalp KELEŞ'e, teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak tüm eğitim hayatım boyunca her zaman en büyük destekçim olan annem Şengül ÖLÇER'e ve çalışmam boyunca manevi destekleri ile her zaman yanımda hissettiğim aileme sonsuz teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
AKADEMİK BEYAN	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK TARAMASI	3
2.1. Doğa Koruma ile İlgili Yasal Mevzuat	3
2.2. Doğa Koruma ve Eğitim ile İlgili Çalışmalar	7
2.3. Ortaokul Ders Müfredatının İncelenmesi.....	9
3. MATERYAL VE METOT	13
3.1. Materyal	13
3.2. Metot	15
3.2.1. Örneklem büyüklüğünün saptanması.....	16
3.2.2. Sorgulama yönteminin seçimi	16
3.2.3. Anketin hazırlanması	16
3.2.4. Anketin ön testten geçirilmesi ve hataların düzeltilmesi.....	17
3.2.5. Anketin uygulanması	17
3.2.5.1. Eğitim sunumu öncesi anketin uygulanması	17
3.2.5.2. Eğitim sunumunun hazırlanması ve uygulanması	18
3.2.5.3. Eğitim sunumu sonrası anketin uygulanması	18
3.2.6. Anket sonuçlarının değerlendirilmesi.....	18
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	19
4.1. Eğitim Sunumu Öncesi Anketlerin Değerlendirilmesi.....	19
4.2. Eğitim Sunumu Sonrası Anketlerin Değerlendirilmesi.....	35
4.3. Eğitim Sunumu Öncesi ve Sonrası Anket Sonuçlarının İrdelenmesi.....	50
5. SONUÇLAR	59
6. KAYNAKLAR	62
7. EKLER.....	64

ÖZGEÇMİŞ

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

06/02/2020

Tuğba KELEŞ

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

Ha : Hektar

% : Yüzde

Kısaltmalar

ÖÇKB : Özel Çevre Koruma Bölgesi

TEMA : Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

ÇEVKO : Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı

TÜRÇEK : Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu

WWF : Dünya Doğayı Koruma Vakfı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Araştırma alanının coğrafi konumu.....	13
Şekil 3.2. Ayten Çağırın ortaokulu.....	14
Şekil 3.3. Araştırma yöntemi akış diyagramı	15
Şekil 4.1. Antalya'daki doğa koruma alanları (%).....	29
Şekil 4.2. Doğa koruma konusunda çalışan kurum ve kuruluşlar (%).....	29
Şekil 4.3. Doğa koruma çalışmalarının masraflı olma durumu (%)	30
Şekil 4.4. Peyzaj nedir sorusuna verilen cevaplar (%).....	35
Şekil 4.5. Eğitim sonrası ankete göre ülkemizde bulunan doğa koruma sınıfları (%)....	43
Şekil 4.6. Eğitim sonrası ankete göre Antalya'daki doğa koruma alanları (%).....	44
Şekil 4.7. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma konusunda çalışan kurum ve kuruluşlar (%).....	44
Şekil 4.8. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma çalışmalarının masraflı olma durumu (%)	45
Şekil 4.9. Eğitim sonrası ankete göre peyzaj nedir sorusuna verilen cevaplar (%)	49
Şekil 4.10. Eğitim sonrası ankete göre peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bilinenler (%)	50
Şekil 4.11. Eğitim öncesi ve sonrası doğa kelimesinin ne ifade ettiğinin cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%)	51
Şekil 4.12. Eğitim öncesi ve sonrası koruma kelimesinin ne ifade ettiğinin cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%)	52
Şekil 4.13. Eğitim öncesi ve sonrası korunan alanlarda yaşanan sorunların önem derecesine göre sıralanmasının cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%).....	53

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Matematik dersi konu başlıkları	10
Çizelge 2.2. Türkçe dersi konu başlıkları	10
Çizelge 2.3. Sosyal bilimler dersi konu başlıkları	11
Çizelge 2.4. Fen bilimleri dersi konu başlıkları	11
Çizelge 4.1. Öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri	19
Çizelge 4.2. Öğrencilerin okul saatleri dışında en çok oynadıkları alanlar (%)	19
Çizelge 4.3. Antalya'nın doğal özelliklerini beğenme durumu (%)	20
Çizelge 4.4. Doğa ve koruma kelimelerinin sınıflara göre ne ifade ettiğinin dağılımı (%).....	21
Çizelge 4.5. Doğaya en fazla zarar veren kaynak (%)	21
Çizelge 4.6. Doğa koruma alanlarında yaşanan sorunlar (%).....	21
Çizelge 4.7. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	22
Çizelge 4.8. Anne meslek durumlarına göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	23
Çizelge 4.9. Baba meslek durumlarına göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	23
Çizelge 4.10. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	24
Çizelge 4.11. Anne meslek durumlarına göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	25
Çizelge 4.12. Baba meslek durumlarına göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	25
Çizelge 4.13. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	26
Çizelge 4.14. Anne meslek durumlarına göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	27
Çizelge 4.15. Baba meslek durumlarına göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	27

Çizelge 4.16. Korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinilen dersler (%).....	28
Çizelge 4.17. Doğa koruma çalışmalarının masraf düzeyinin değerlendirilmesi(%)	30
Çizelge 4.18. Cinsiyete göre doğa koruma alanına gitme ve insanların bu alanlarda istediklerini yapma durumu (%)	31
Çizelge 4.19. Sınıf düzeyine göre doğanın daha iyi korunması yapılabilecekler ve doğanın daha iyi korunması için kişisel olarak öğrencilerin yapabilecekleri (%)	31
Çizelge 4.20. Cinsiyet ve sınıf düzeyine göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)	32
Çizelge 4.21. Anne meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%).....	33
Çizelge 4.22. Baba meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%).....	34
Çizelge 4.23. Eğitim sonrası ankete göre doğa ve koruma kelimeleri sınıflara göre ne ifade ettiğinin dağılımı (%)	36
Çizelge 4.24. Eğitim sonrası ankete göre doğaya en fazla zarar veren kaynak (%)	36
Çizelge 4.25. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma alanlarında yaşanan sorunlar (%).....	37
Çizelge 4.26. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	37
Çizelge 4.27. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	38
Çizelge 4.28. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%).....	39
Çizelge 4.29. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	40
Çizelge 4.30. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	40
Çizelge 4.31. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	41
Çizelge 4.32. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)	42
Çizelge 4.33. Eğitim sonrası ankete göre korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinilen dersler (%).....	43

Çizelge 4.34. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma çalışmalarının masraf düzeyinin değerlendirilmesi (%)	45
Çizelge 4.35. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyete göre doğa koruma alanına gitme ve insanların bu alanlarda istediklerini yapma durumu	46
Çizelge 4.36. Eğitim sonrası ankete göre sınıf düzeyine göre doğanın daha iyi korunması yapılabilecekler ve doğanın daha iyi korunması için kişisel öğrencilerin yapabilecekleri (%)	46
Çizelge 4.37. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıf düzeyine göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)	47
Çizelge 4.38. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)	48
Çizelge 4.39. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)	48
Çizelge 4.40. Cinsiyete göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin istatistiksel analizleri (%).....	56
Çizelge 4.41. Eğitim sonrası cinsiyete göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin istatistiksel analizleri (%)	56
Çizelge 4.42. Cinsiyet göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyinin istatistiksel analizi (%)	57
Çizelge 4.43. Eğitim sonrası cinsiyet göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyinin istatistiksel analizi (%).....	58

1. GİRİŞ

21. yüzyılda insanlar tarafından kullanılan teknolojinin özellikleri, hızlı nüfus artışı, insan ihtiyaçlarının sınır tanımaması vb. nedenler insanlarda doğadan sınırsız yararlanma algısı oluşturmuştur. Yücel (2005)'e göre insanlar doğal kaynakları kullanarak yeryüzünü çok kısa sürede inanılmayacak derecede doğal dengenin aleyhine değiştirmişlerdir. Bu olumsuz değişimler sonucu, bitki ve hayvan toplulukları içerisinde bazı türlerin yok olması, orman kayıplarının yaşanması, su kirliliği (özellikle deniz kirliliğine), hava kirliliği, atmosfer ve iklim üzerinde olumsuz etkilerin artması veya tropik ormanların yok olması gibi birçok çevre sorunu ortaya çıkmıştır. Bunlardan dolayı doğal alanların tahribatı sonucu canlı türlerinin hızla yok olması, cansız kaynakların zarar görmesi gibi nedenler doğanın korunmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Dağ,2016).

Doğal alanlarda yaşanan sorunlara insanların doğal alanlara ve bunların korunması konusundaki yaklaşımlarının yetersizliği de eklendiğinde, korunan doğal alanların zarar görmesi kaçınılmaz olmaktadır. Doğanın korunması ve gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünyanın bırakılması için tüm bireylere çeşitli sorumluluklar düşmektedir. Yapılan birçok araştırmada da görülmektedir ki insanların doğal alanlar ve özellikleri konusunda bilgisi olmadığı için doğal alanlardaki tahribat artmaktadır. Doğal alanların korunması ve sorunlarının önlenmesi için erken yaşta verilen eğitimin önemli olduğu birçok araştırmacı tarafından bildirilmektedir. Erken yaşta verilen eğitim ile gelecek nesillere daha bilinçli bireyler yetiştirilmesi muhtemeldir. Doğa koruma, insan sağlığı ve yaşamın garantisi için, doğada yaşayan bitki ve hayvan türlerinin varlığı, onların yetişme ve yaşam ortamları ile belli ölçütler ışığında korumaya değer bulunan doğa parçalarının ve doğal elemanların korunması olarak tanımlanmaktadır.

Çevresine olan ilgisinin daha çok arttığı bu dönemdeki çocuklara verilebilecek doğa koruma eğitiminin, gelecek kuşaklarda doğa koruma bilincine sahip bireylerin artmasını sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin değerlendirilmesinde hedef grup olarak ortaokul öğrencileri seçilmiştir.

Bu dönemde çocuklar ergenlik psikolojisi gereğince kendileri için bir kimlik arayışına girerler. Ortaöğretim ders müfredatının incelenmesi sonucunda, doğa korumayla doğrudan ilgili bir ders bulunmadığı ancak bazı derslerde bu konuda yüzeysel bilgiler verildiği saptanmıştır. Uzmanlar tarafından yönlendirilen ve özel konulara yoğunlaşan eğitim çalışmalarında, amaca yönelik olarak daha başarılı sonuçlar alındığı bilinmektedir. Doğa koruma alanları ve planlaması konusunda deneyim ve yetkiye sahip peyzaj mimarlığı disiplini temelinde verilecek eğitim çalışmalarının öğrencilere katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı ise ortaokul öğrencilerinin doğa koruma yaklaşımlarının belirlenmesi ve eğitime bağlı değişimlerinin değerlendirilmesidir. Doğa koruma eğitiminin küçük yaşlarda başlamasının önemini ortaya koymayı da amaçlayan bu çalışmanın hedef grubu ortaokul öğrencileridir. Ortaokul dönemindeki 10-14 yaş grubu çocuklar ön ergenlik dönemi olarak tanımlanan erenlik dönemine denk gelmektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçların doğa korumada eğitimin önemini ortaya koyacağı, elde edilen verilerin başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere diğer ilgili kurumlarla

paylaşılması sonucu bu konudaki eğitim çalışmalarının yaygınlaşacağı düşünülmektedir.

Araştırma alanı olarak Antalya ilinde kent merkezinde beş ilçede bulunan ortaokulların konumu, öğrenci başına düşen açık-kapalı alan miktarı, yapım yılı, öğretmen sayısı, öğrenci sayısı ve okul branş durumu gibi kriterlere göre değerlendirilmesinin ardından, Konyaaltı ilçesi Ayten Çağırın Ortaokulu seçilmiştir. Görüşme yoluyla sorgulamanın daha güvenli ve hızlı olması nedeniyle; Ayten Çağırın Ortaokulu'nda 709 öğrenciye doğa koruma konusunda bilgi düzeyi ve farkındalıklarının belirlenmesinde standart formlarla yerinde anket yöntemi uygulanmıştır. Uygulanan anket formları değerlendirilerek eğitim sunumu hazırlanmış ve öğrencilere sunumu yapılmıştır. Sunum sonrası anket formu tekrar uygulanmıştır. Eğitim sunumu öncesi ve sonrası uygulanan anket formları SPSS programına veri girişi yapılarak oluşan farklıların görülebilmesi için çapraz tablo analizleri yapılmıştır.

2. KAYNAK TARAMASI

2.1. Doğa Koruma ile İlgili Yasal Mevzuat

Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan yeni düşünce akımları ile birlikte değişen boş zamanları değerlendirme algısı sonucu doğa ile iç içe zaman geçiren insanoğlu çevreye verilen zararın farkına varmaya başlamıştır. 1960'ların sonlarından itibaren, kırsal bölgelerin özelliklerini yitirmeye başlamasından dolayı yaşadığımız çevrenin korunmasının gerekli olduğu bilinci yayılmış (Burek ve Prosser 2008), hızla artan nüfus ve buna bağlı talep çeşitliliğinin doğal kaynaklar üzerinde oluşturduğu baskılar, plansız ve sağlıksız büyüme, beraberinde birçok çevre sorununu da getirmiştir (Kurdoğlu 2007). Doğaya yapılan müdahaleler ve baskılar sonucu doğal faktörler üzerindeki önemli değişiklikler günümüzde insan hayatını tehdit eder duruma gelmiştir. Doğadaki bu olumsuz etkiler ve sonuçları modern teknoloji ile önlenemediği gibi kısa zamanda doğanın kendi kendini yenilemesi (regenerasyonu) ile eski haline dönüştürülebilmesi de olası değildir (Yücel, 2010). Bu faktörler insanoğlunu, doğal kaynakların tahrip edilmeden gelecek kuşakların ihtiyaçlarını da karşılayabilmesini sağlayacak yönetim arayışlarına itmiştir.

Ülkemizde sistemli olmasa da koruma ile ilgili ilk çalışmalar ormanlarda yapılmış, 1839 yılında "Orman Nizamnamesi" hazırlanmıştır. Osmanlı döneminde 1858 yılında çıkarılan "Arazi Kanunnamesinde" toprak mülkiyeti konusu ele alınarak, toprakla ilgili hukuksal karışıklığa son verme amaçlanmıştır. Bunun yanında Arazi Kanunnamesinin 104. maddesinde ormanlar, "herkesin yararlanmasına özgü dağlar (cibal-i mubaha)" kabul edilerek, bu şekilde ormanları kesme hiçbir denetime bağlanmadan, herkesin ortak malı sayılmıştır. Ekolojik değerlerin hızlı bir şekilde yok olduğunu gören devlet, 1870 yılında "Orman Nizamnamesini" çıkararak, ormanları koruma altına almaya çalışmıştır (Akıncı, 1996). 1870 yılında ise Fransa Orman Kanunu temel alınarak "Orman Nizamnamesini" yeniden düzenlenerek yürürlüğe girmiş, 1937 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Bu süreci 1917 yılında "Devlet Ormanlarının İdaresi Kanunu" 1920 yılında "Baltalık Kanunu", 1924 yılında "Mevcut Bütün Ormanların İdaresi ve İşletilmeleri Hakkında Kanun" izlemiştir. En son 1985 yılında kapsamlı olarak hazırlanan Orman Kanunu yalnız ormanların korunmasını değil birçok doğal alanın korunmasını da öngörmektedir (Mansuroğlu ve ark. 2014).

Ulusal ve uluslararası düzeyde etkin bir doğa koruma ancak yasal düzenlemelerin oluşturulmasıyla mümkün olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti döneminde doğa koruma ile ilgili ilk yasa 08.02.1937 tarih ve 3116 sayılı Orman Kanunudur. Bu yasa ormanlarda avlanma ile her çeşit bitki ve bitkisel ürünlerin toplanmasını izine bağlayarak, ormanların devlet tarafından korunması gereğini hükme bağlamıştır. Daha sonra 5 Mayıs 1937 tarihinde kabul edilen 3167 sayılı "Kara Avcılığı Kanunu" (1.7.2003 tarihinde yenilenmiştir) ile "Türkiye'de yabani olarak yaşayan faydalı ve zararlı hayvanların her türlü vasıta ile avlanmalarını hüküm altına almıştır. Korunan alan statüleri kapsamında ise Milli Park terimi ile defa 31.08.1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile Türk mevzuatına girmiştir. Bu kanunun 4. maddesinde ormanlar vasıf ve karakter bakımından "Muhafaza Ormanları, Milli Parklar, İstihsal Ormanları" olarak ayrılmıştır (Yücel,2005).

1982 Anayasanın ilgili hükümlerine de uygun olarak ülkemizde 21.07.1983 tarihinde 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve 09.08.1983 tarihinde de 2872 sayılı Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir. Ancak ülkemizde doğa koruma ile ilgili ilk doğrudan yasal düzenleme 09.8.1983 tarih ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunudur. Kanun, yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemeyi amaçlamaktadır. Söz konusu amaçları yerine getirebilmek için ise 12.12.1986 tarihli Milli Parklar Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir (Yücel,2017).

Günümüzde gelişmişinden en az gelişmişine hemen her ülkede, farklı isim veya yönetim amacıyla belirlenmiş çok sayıda doğa koruma alanı mevcuttur ve bu alanların sayısı ve büyüklüğü de koruma kaygılarına bağlı olarak hızla artmaktadır (Kurdoğlu 2007). Ülkemizde modern anlamda doğa koruma anlayışı 1950'li yıllarda gelişmeye başlamış ve 1958 yılında Yozgat Çamlığı Milli Parkı (267 ha) Türkiye'nin ilk milli parkı olarak ilan edilmiştir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2017). Bunu izleyen süreçte doğa koruma çalışmaları hız kazanmış, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 25. Maddesiyle bu çalışmalara yasal dayanak kazandırılmış ve doğal alanlar koruma altına alınmaya başlanmıştır (Yılmaztürk 2011).

Günümüzde yasalara bağlı olarak tanımlanan, sınırları belirli korunan alanlarla ilgili statü tanımları aşağıdaki gibidir:

- Milli Park (Ulusal park)
- Tabiat (Doğa) Parkı
- Tabiat (Doğa) Koruma Alanı
- Tabiat Anıtı
- Özel Çevre Koruma Bölgeleri
- Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahası
- Doğal (Tabii) Sit Alanı
- Arkeolojik Sit ve Kentsel Sit Alanları
- Ramsar Alanı, Sulak Alan Koruma Sahası
- Biyosfer Rezerv Alanı
- Dünya Mirası Alanı

Milli Park (Ulusal park)

Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır (Resmi Gazete 1983). Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 12.03.2018 tarihinde revize ettiği listeye göre ülkemizde 42 adet milli park bulunmaktadır. Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır.

Tabiat (Doğa) Parkı

Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarını ifade eder (Resmi Gazete 1983). Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 07.05.2018 tarihinde revize ettiği listeye göre ülkemizde 229 adet tabiat parkı bulunmaktadır.

Tabiatı (Doğa) Koruma Alanı

Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarıdır (Resmi Gazete 1983). Ülkemizde 30 adet Tabiatı koruma alanı bulunmaktadır.

Tabiat Anıtı

Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dâhilinde korunan tabiat parçalarıdır (Resmi Gazete 1983). Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 12.03.2018 tarihinde revize ettiği listeye göre ülkemizde 111 adet tabiat anıtı bulunmaktadır.

Özel Çevre Koruma Bölgeleri

Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı toprak ve su alanlarını, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel kaynakların gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi ve bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin tek elden hazırlanması amacıyla, Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilen bölgeler olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete 1983). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verilerine göre 18 adet ÖÇKB bulunmaktadır.

Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahaları

Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na göre; av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği alanlardır. Yaban Hayatı Koruma Sahaları 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na göre; Yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı alanlardır.

Doğal (Tabii) Sit Alanı

Jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup, ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu 2007).

Arkeolojik Sit ve Kentsel Sit Alanları

Arkeolojik sit: İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır ((Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu 1999).

Kentsel sitler: mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte bulundukları alanlardır (Kültür Turizm Bakanlığı,2019).

Sulak Alan

Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyerler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri şeklinde tanımlanmaktadır (Resmi Gazete 2014).

Biyosfer Rezerv Alanı

İnsan ve doğa arasındaki ekolojik, ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan dengeli ve sürdürülebilir ilişkilerin kurulduğu ve UNESCO'nun İnsan ve Biyosfer (MAB) Programı içerisinde yer alan karasal ve/veya kıyı ekosistemlerine sahip alanlardır. Bir tabiat parçasının biyosfer rezerv olarak ilan edilmesi için öncelikle yasal olarak koruma altına alınmış bir korunan alana ve sürdürülebilir kalkınma faaliyetlerinin gerçekleştirilebilme mevcudiyetine sahip olması gerekir. Bununla birlikte biyolojik çeşitlilik açısından önemli bir alan olması; korunan alan bölgesi, tampon bölge ve geçiş bölgesi gibi üç farklı bölgeyi kapsayacak büyüklüğe ve son olarak da fonksiyonlarını en iyi biçimde yerine getirmeye yardımcı olacak bir yönetim mekanizmasına sahip olması gerekir. Ülkemizde ilk ve tek biyosfer rezervi olarak ilan edilen yer Camili (Macahel) bölgesidir. Artvin İli Borçka İlçesi sınırları içerisindeki Camili Havzası, 29 Haziran 2005 tarihinde UNESCO tarafından Biyosfer Rezervi olarak ilan edilmiştir.

Dünya Mirası Alanı

Uluslararası önem taşıyan ve bu nedenle takdire ve korunmaya değer doğal oluşumlar, anıtlar ve sitlerdir. UNESCO üyesi ülkelerden oluşan Dünya Miras Komitesi tarafından belirlenen 6 kültürel ve 4 doğal ölçütün en az birini taşıması ile belirlenmektedir. Bu ölçütler aşağıda sıralanmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

- İnsanın yaratıcı dehasının üst düzeyde bir temsilcisi olması,
- Dünyanın bir kültür bölgesinde veya bir dönemde mimarlık veya teknoloji, anıtsal sanatlar, kent planlama veya peyzaj tasarımı alanlarında önemli gelişmelere ilişkin insani değer alışverişlerine tanıklık etmesi,
- Yaşayan veya yok olan bir kültür geleneğinin veya uygarlığın istisnai, ender rastlanan bir temsilcisi olması,
- İnsanlık tarihinin önemli bir aşamasını veya aşamalarını gösteren bir yapı tipinin, mimari veya teknolojik bütünü veya peyzajın istisnai bir örneği olması
- Özellikle geri dönülmez bir değişimin etkisi altında hassaslaşmış olan çevre ile insan etkileşiminin veya bir kültürün/kültürlerin temsilcisi olan, geleneksel insan yerleşimi, arazi kullanımı veya deniz kullanımının istisnai bir örneği olması,
- İstisnai evrensel önem taşıyan sanatsal veya edebi eserler, inançlar, fikirler, yaşayan gelenekler ve olaylarla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olması (Komite bu kriterin tercihen diğer kriterler ile birlikte kullanılması gerektiğini kabul etmektedir.)
- Üstün doğal görüngelere veya eşsiz doğal güzelliklere ve estetik öneme sahip alanları içermesi,
- Yaşamın kaydı, yer şekillerinin oluşumunda devam eden önemli jeolojik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler dâhil dünya tarihinin önemli aşamalarını temsil eden istisnai örnekler olması,
- Kara, tatlı su, kıyı ve deniz ekosistemleri ve hayvan ve bitki topluluklarının evrim ve gelişiminde devam eden önemli ekolojik ve biyolojik süreçleri sunan istisnai örnekler olması,
- Bilim veya koruma açısından istisnai evrensel değere sahip tehlike altındaki türleri içeren yerler de dâhil, biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması için en önemli ve dikkat çeken doğal habitatları içermesi.

2.2. Doğa Koruma ve Eğitim ile İlgili Çalışmalar

Sağır ve ark., (2008) ilköğretim öğrencilerinin çevre bilgisi ve çevre tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemişlerdir. İlköğretim 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine yapılan çalışmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarla çevre bilgisi puanları ve tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu görmüşlerdir.

Kalender (2010), Türkiye’de yapılan doğa eğitimlerinin değerlendirilmesi (Kaçkar Dağları milli parkı örneği) konusunda çalışmıştır. Çeşitli meslek gruplarının katılımı ile yapılan çalışma sonucunda sürdürülebilir kalkınmanın ancak kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile mümkün olabileceği belirtilmiştir. Bu amacın tesisinde ise en önemli faktörün yetişmiş insan kaynağı olduğu vurgulanmıştır. Çevre eğitimleri ile doğaya saygılı, onu anlayabilen, katılımcı, sorunların farkında olan ve çözüm üretebilen bireylerin yetiştirilmesine önem verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Gülay (2011), yaşamın ilk yıllarında çevre eğitiminin önemini vurgulandığı çalışma sonucunda, ülkemizde son yıllarda okul öncesi dönem çocukları için verilen çevre eğitimi çalışmalarının arttığı ancak yeterli düzeyde olmadığı dolayısıyla küçük çocuklara yönelik çevre eğitimi çalışmalarının artırılmasının ve yaygınlaşmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Güneş (2011), Korunan alanların yönetiminde yeni bir yaklaşım: katılımcı yönetim planları başlıklı araştırma üzerine çalışmıştır. Çalışmanın amacı korunan

alanların katılımcı yönetimlerinin önemi ve katılımcı yönetim planlaması sürecinin nasıl ele alınması gerektiğini vurgulamak; bu konuda ülkemiz ve yurtdışında yapılan örnek çalışmalara yer verilmiş ve ülkemiz özelinde öneriler ortaya koymaktır.

Çolakkağıoğlu (2012), korunan alan yönetiminde katılımcılığı Göreme Tarihi Milli Parkı örneği kapsamında incelemiş, Türkiye’deki korunan alan yönetim sisteminin katılımcı yaklaşımlara uygunluğunu değerlendirmiştir. Göreme Tarihi Milli Parkı temel paydaş gruplarının katılım yaklaşımı ile ilgili görüş ve bilgi düzeylerinin, sorgulama yöntemiyle belirlendiği çalışma sonucunda ülkemizdeki korunan alan yönetimine katılımcı yaklaşımların uygulanabilirliği ile ilgili bir model önerisi sunulmuştur.

Yalçinkaya (2012), ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin çevre sorunları farkındalık düzeyleri konusunda çalışmıştır. Çalışma sonucunda bu grubun doğal çevreye yakınlık düzeyi ile çevre sorunları farkındalık düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olmasına rağmen, bu ilişkinin düşük düzeyde olduğu ortaya konulmuştur.

Karataş (2013), Niğde Üniversitesi Eğitim Fakóltesi örneğinde çevre bilincinin geliştirilmesinde çevre eğitiminin rolü üzerine yapılan çalışmanın temel amacı, çevre bilincinin geliştirilmesinde çevre eğitiminin önemini ortaya koymuştur. Bu amaçla öğretmen adaylarının çevre bilinçleri üzerinde cinsiyetleri, öğrenim gördükleri anabilim dalları, çevre konularını içeren ders alma durumları sorgulanmıştır. Sonuçta çevre eğitiminin çevre bilincinin geliştirilmesindeki rolü teorik ve uygulamalı olarak incelenerek, çevre eğitiminin çevre bilincinin geliştirilmesindeki önemi ortaya konulmuştur.

Yolcu (2014), Cumhuriyetten (1923) günümüze (2013) ilköğretim birinci kademe hayat bilgisi ve fen ve teknoloji öğretim programlarının “çevre eğitimi” açısından incelenmesi konusunda çalışmıştır. Çeşitli yıllardaki Hayat Bilgisi öğretim programlarında dersin özel hedefleri incelenmiş, çevre eğitimi ile ilgili içeriğin en fazla olduğu ünitenin “Canlılar” ile ilgili olanlar olduğu sonucuna varılmıştır. 2004 programında ise “Çevre Bilinci Geliştirme ve Çevredeki Kaynakları Etkili Kullanma Becerisi” nin her tema için tüm sınıflarda yer almadığı, bunun ilgili becerinin kazandırılmasında dikey bir kopukluğa sebep olabileceği belirtilmiştir.

Arın (2015), "Çocuklara Yönelik Yapılı Çevre Eğitimi: Bursa İçin Katılımcı Bir Model" başlıklı tez çalışmasında, mimarlığın eğitsel potansiyelini kullanarak çocukların yapılı çevreleriyle ilgili farkındalıklarını arttıracak bir model oluşturmak hedeflenmiştir. Bu yöntemlerle mevcut müfredat programları arasında nasıl paralellik kurulabileceğinin saptanması, çocuklar için kullanılabilecek yapılı çevre eğitimi çalışmalarının kurgulanıp uygulanması ve böyle bir eğitim programının çocukların çevresel farkındalığını ne oranda etkilediğinin tespit edilmesi üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak, yapılı çevrenin tüm etmenleri ile incelendiği ve sürdürölen işbirliği çalışmaları ile katılım yönüyle de beslenen eğitim programlarının kurumsallaşması, eğitim kalitesinin arttırılıp asgari standartların oluşturulmasını sağlayacağı ifade edilmiştir.

Gök ve Afyon (2015), ilköğretim öğrencilerinin çevre bilgisi ve çevresel tutumlarının belirlenmesi üzerine yapmış oldukları çalışmada, ilköğretimin ikinci kademesinde verilen çevre eğitiminin öğrencilerin çevre bilgisi üzerine yeteri katkıyı sağlamadığı ve bunun nedenlerinin ayrıntılı bir şekilde araştırılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Önder (2015), İlköğretim öğrencilerinin çevre tutumlarının incelenmesi başlıklı çalışmada ilköğretim öğrencilerinin farklı değişkenlere göre çevre tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada kız öğrencilerin çevre tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu, kulüp etkinliklerine katılan öğrencilerin kulüp etkinliklerine katılmayan öğrencilere göre çevre tutumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Otto ve Pensini (2017), 'Çocukların Doğa Tabanlı Çevre Eğitimi Çevresel bilgi ve doğaya bağlılık birlikte, ekolojik davranış ile ilişkilidir' başlıklı araştırmayı yürütmüşlerdir. Bu araştırma, 4 ila 6. sınıf öğrencilerinin doğaya dayalı çevre eğitimine katılımı üzerinedir. Sonuç olarak, doğa tabanlı çevre eğitiminde artan katılım çevre bilgisindeki ve bağlılığın artmasına aracılık etmektedir. Doğa temelli çevre eğitimine katılım ile benzer şekilde öngörülürken, doğaya bağlılık% 69, çevreyle ilgili bilgilendirmenin% 2'si ekolojik davranış olduğunu açıklamışlardır.

Tucker ve Izadpanahi (2016), Sürdürülebilir okul mimarisi ve çocukların çevresel tutum ve davranışları başlıklı araştırmayı yapmışlardır. Bu çalışma, sürdürülebilirlik için tasarlanan veya uyarlanan ilkokullara devam eden çocukların çevresel tutum ve davranışlarının konvansiyonel okullara devam eden çocuklarınkinden farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonucunda, çevre eğitimi için pedagojilerin, güneş panelleri, geri dönüştürülmüş su kullanımı, doğal ışıklandırma, bahçeler ve açık sınıflar gibi sürdürülebilir tasarım özellikleri ile öğrenirken doğrudan çocuklarla etkileşimde bulunmalarını gerektiren eğitim materyalleri geliştirilmesi önerilmiştir.

Zhang vd. (2013), Çin'de 9-10 yaşındaki 1119 çocuğun katılımıyla, çocukların doğa ile iletişim kurmasında biyofili, biyofobi ve korumacı tutumun nasıl etkili olduğu anket aracılığıyla araştırılmıştır. Araştırma sonucunda doğayla olan temasın çocuklarda olan doğa korkusunu azalttığını görmüşlerdir.

2.3. Ortaokul Ders Müfredatının İncelenmesi

Araştırma ile ilgili bilgilerin toplanması bölümünde 2018-2019 yılı ortaöğretim yılı zorunlu derslerin müfredatı incelenmiştir. Derslerin içeriklerinde doğa ve doğa koruma konusunda bilgi olup olmadığı bakımından incelenmiştir.

Matematik dersi konu başlıkları Çizelge 2.1.'de verilmiştir. Matematik dersi tüm sınıf derecelerinde incelenmiş ve ders içeriklerinde doğa ve doğa koruma konularında her hangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

Çizelge 2.1. Matematik dersi konu başlıkları (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

5.SINIF	6.SINIF	7.SINIF	8.SINIF
Doğal Sayılar	Sıvı Ölçme	Tam Sayılarla İşlemler	Çarpanlar ve Katlar
Kesirler	Çarpanlar ve Katlar	Rasyonel Sayılar	Kareköklü İfadeler
Ondalık Gösterim	Kümeler	Cebirsel İfadeler	Cebirsel İfadeler ve Özdeşlikler
Temel Geometrik Kavramlar ve Çizimler	Kesirlerle İşlemler	Oran ve Orantı	Doğrusal Denklemler
Veri Toplama ve Değerlendirme	Cebirsel İfadeler	Doğrular ve Açılar	Dik Üçgen ve Pisagor Bağıntısı
Üçgenler ve Dörtgenler	Açılar	Veri Analizi	Dönüşüm Geometrisi
Alan Ölçme	Çember	Cisimlerin Farklı Yönlerden Görünümleri	Geometrik Cisimler
Geometrik Cisimler	Geometrik Cisimler	Çember ve Daire	Eşlik ve Benzerlik

Türkçe dersi konu başlıkları Çizelge 2.2.'de verilmiştir. Türkçe dersi tüm sınıf derecelerinde incelenmiştir. Ayten çağıran ortaokulu Türkçe dersi öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde ve incelenen ders içerikleri sonucunda Türkçe dersinde doğa ve doğa koruma konularında her hangi bir bilgi verilmediği öğrenilmiştir.

Çizelge 2.2. Türkçe dersi konu başlıkları (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

5.SINIF	6.SINIF	7.SINIF	8.SINIF
Sözcükte Anlam	İsimler ve İsim Tamlamaları	Fiiller	Söz Gruplarında Anlam
Söz Gruplarında Anlam	Sıfatlar ve Sıfat Tamlamaları	Sözcükte Anlam	Deyimler ve Atasözleri
Cümlede Anlam	Cümlede Anlam	Fiillerde Yapı	Cümlenin Öğeleri
Parçada Anlam	Zamirler	Ek Fiil	Söz Sanatları
Ses Bilgisi	Edat-Bağlaç-Ünlem	Zarflar	Yazım Kuralları
Yazım Kuralları	Noktalama İşaretleri	Anlatım Bozuklukları	Fiilde Çatı
Noktalama İşaretleri	Söz Gruplarında Anlam	Noktalama İşaretleri	Görsel Okuma
Metin Türleri	Parçada Anlam	Metin Türleri	Anlatım Bozuklukları

5, 6, ve 7. sınıflarda sosyal bilimler dersi 8. Sınıfta T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi adı altında anlatılmaktadır. Sosyal bilimler dersi konu başlıkları Çizelge 2.3.'de verilmiştir. 6. ve 7. sınıf “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” dersi içeriğinde doğamızdaki doğal faktörler (iklim, bitki örtüsü, yer şekilleri ve su kaynakları) ve beşeri faktörler (tarım, ticaret, sanayi, hayvancılık) anlatılmaktadır. Doğa ve doğa koruma konusu ile ilgili doğrudan bir bilgi bulunmamaktadır.

Çizelge 2.3. Sosyal bilimler dersi konu başlıkları (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

5.SINIF	6.SINIF	7.SINIF	8.SINIF
Birey ve Toplum	Birey ve Toplum	Birey ve Toplum	Bir Kahraman Doğuyor
Kültür ve Miras	Kültür ve Miras	Kültür ve Miras	Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Demokratikleşme Çabaları
Etkin Vatandaşlık	Etkin Vatandaşlık	Etkin Vatandaşlık	Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası
Küresel Bağlantılar	Küresel Bağlantılar	Küresel Bağlantılar	Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası

Fen bilimleri dersi konu başlıkları Çizelge 2.4.'de verilmiştir. 5. Sınıf ders içeriğinde “İnsan ve Çevre” ünite başlığı altında yüzeysel olarak doğa ve doğa da yaşanan sorunlar anlatılmaktadır. Ünite içerisinde Çevrenin tanımı, su kirliliği, toprak kirliliği, hava kirliliği ve nükleer kirlilik anlatılmaktadır. Bu yaşanan sorunlar sonucunda doğada yaşanacak sorunlarda yüzeysel olarak anlatılmaktadır. Doğrudan doğa ve doğa koruma konusunda bir bilgi verilmemektedir.

Çizelge 2.4. Fen bilimleri dersi konu başlıkları (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

5.SINIF	6.SINIF	7.SINIF	8.SINIF
Güneş, Dünya ve Ay	Güneş Sistemi ve Tutulmalar	Güneş Sistemi ve Ötesi	Mevsimler ve İklim
Canlılar Dünyası	Vücudumuzdaki Sistemler	Hücre ve Bölünmeler	DNA ve Genetik Kod
Kuvvetin Ölçülmesi ve Sürtünme	Kuvvet ve Hareket	Kuvvet ve Enerji	Basınç
Madde ve Değişim	Madde ve Isı	Saf Madde ve Karışımlar	Madde ve Endüstri
Işığın Yayılması	Ses ve Özellikleri	Işığın Madde ile Etkileşimi	Basit Makineler
İnsan ve Çevre	Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı	Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişme	Enerji Dönüşümleri ve Çevre Bilimi
Elektrik Devre Elemanları	Elektriğin İletimi	Elektrik Devreleri	Elektrik Yükleri ve Elektrik Enerjisi

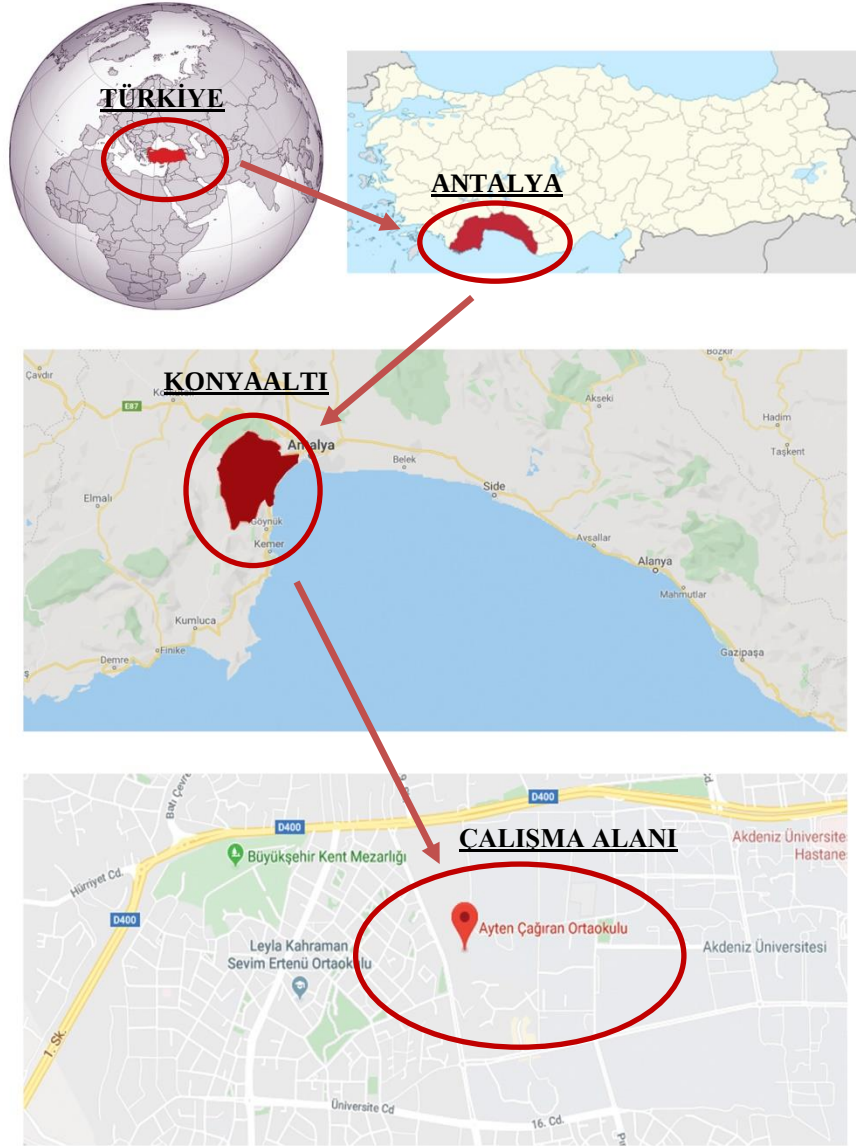
Ortaokul öğrencilerine zorunlu olarak verilen yabancı dil, din kültürü ve ahlak bilgisi, müzik, beden eğitimi ve spor dersleri içerikleri incelenmiş doğa ve doğa koruma konusunda dolaylı veya doğrudan bir bilgi verilmediği görülmüştür (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Çalışmanın ana materyali Antalya ili Konyaaltı ilçesinde bulunan Ayten Çağırın Ortaokuludur (Şekil 3.1.).

Şekil 3.1. Araştırma alanının coğrafi konumu

Antalya kent merkezinde Konyaaltı ilçesinde 19, Muratpaşa ilçesinde 65, Kepez ilçesinde 70, Döşemealtı ilçesinde 19, Aksu ilçesinde 24 adet ortaokul bulunmaktadır. Bu okulların öğrenci mevcudu ve okul özellikleri irdelenerek Konyaaltı ilçesinde bulunan Ayten Çağırın Ortaokulu çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Çalışma alanı belirlendikten sonra anket ve eğitim çalışmalarının yapılabilmesi için Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvuru yapılmış ve gerekli izinler alınmıştır (Ek-1).

Çalışmanın ana materyalleri aşağıda sunulmuştur.

- Ayten Çağırın Ortaokulu ve Öğrencileri,
- Konuyla ilgili çalışmalar,
- Anket formu,
- Eğitim sunumu.

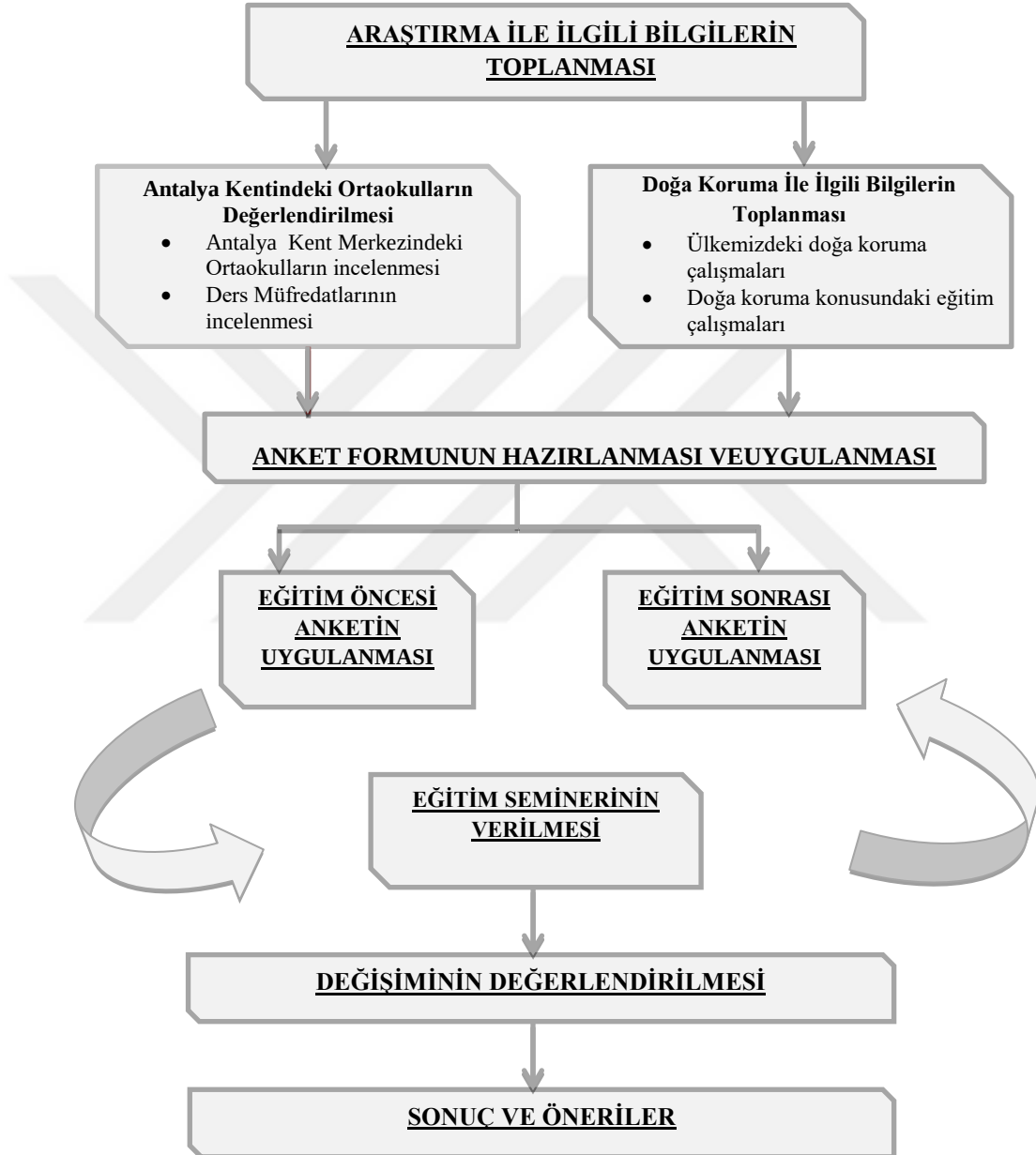
Anket formlarından elde edilen verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS 13 programından yararlanılmıştır.

Şekil 3.2. Ayten Çağırın ortaokulu

3.2. Metot

Antalya kent merkezinde bulunan ortaokullarda doğa koruma yaklaşımlarının eğitimle değişimin değerlendirilmesi amacıyla yapılan olan bu araştırma çalışma alanı ve ofis olmak üzere 2 yönde ve 4 aşamada yürütülmüştür. Araştırma yöntemi akış diyagramı Şekil 3.3’de sunulmuştur.

Şekil 3.3. Araştırma yöntemi akış diyagramı

Araştırmanın ilk aşamasında Antalya kent merkezindeki ortaokullar bulunduğu konum, öğretmen sayısı, öğrenci sayısı ve okul branş durumu gibi kriterlere göre değerlendirilerek çalışma alanına karar verilmiştir. İncelemeler sonucunda 852 öğrencili Konyaaltı ilçesi Ayten Çağırın Ortaokulu seçilmiştir. Ülkemizdeki doğa koruma çalışmaları ile ilgili literatür taramasının ardından doğa koruma ve eğitim konusunda ülkemizde yapılmış olan akademik çalışmalar incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında ilk olarak öğrencilerin doğa koruma yaklaşımlarının belirlenmesi için anket formu hazırlanmıştır. Anket formu hazırlık aşaması örnekleme büyüklüğünün saptanması, sorgulama yönteminin seçimi, anketin hazırlanması, anketin ön testten geçirilmesi ve hataların düzeltilmesi başlıkları ile anketin uygulanması başlıkları altında yürütülmüştür. Anket iki kez uygulanmıştır. Anketin ilk uygulanmasının ardından doğa koruma konusunda hazırlanan olarak eğitim sunumu yapılmış bunu takiben ikinci anket uygulanmış ve anket sonuçları değerlendirilmiştir.

3.2.1. Örnekleme büyüklüğünün saptanması

Örnekleme, Ayten Çağırın Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerden oluşturulmuştur. Örneklemede bu sayı 709 öğrencidir.

3.2.2. Sorgulama yönteminin seçimi

Görüşme yoluyla sorgulamanın daha güvenli ve hızlı olması nedeniyle; Ayten Çağırın Ortaokulu'nda öğrencilerin doğa koruma konusunda bilgi düzeyi ve farkındalıklarının belirlenmesinde standart formlarla yerinde anket yöntemi uygulanmıştır.

3.2.3. Anketin hazırlanması

Doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin ortaokul öğrencileri örneğinde değerlendirilmesi amacıyla doğa ve koruma ile ilgili bilgiler ve sosyo-ekonomik yapı olmak üzere iki bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır (Ek-2).

“Doğa ve Koruma İle İlgili Bilgiler” bölümünde öğrencilerin doğa ve koruma konusunda bilgilerinin ve yaklaşımlarının belirlenmesi amacıyla hazırlanmış 21 soru oluşturulmuştur. Bu sorulardan 9'u doğa ve koruma konusundaki bilgilerinin saptanmasını içerirken, 12 soru ise doğa ve koruma tutumlarının saptanmasına yönelik hazırlanmıştır.

Bilgilerin saptanmasını içeren sorular genel anlamda öğrencilerin doğa ve koruma kelimelerinin tanımlarını, doğa koruma sınıfları ve Antalya'daki doğa koruma alanlarının hangi düzeyde bilindiğini belirlemeye yönelik hazırlanmıştır.

Yaklaşımlarının belirlenmesi ile ilgili sorular ise öncelikli olarak doğanın ve korumanın onlar için ne ifade ettiği daha sonra doğa korumada önemli ilkeleri ve nelere dikkat edilmesi gerektiği ve kendilerinin yapabileceklerini kapsamaktadır.

“Sosyo-Ekonomik Durum” bölümünde ise öğrencilerin cinsiyet, okudukları sınıf, anne ve babalarının meslekleri ile yaşadıkları çevre özellikleri sorgulanmıştır.

3.2.4. Anketin ön testten geçirilmesi ve hataların düzeltilmesi

Hazırlanan anket formu öncelikle anket ve doğa koruma konusunda deneyimli uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Anket uzman kişilerle içerik, şekil, anlam ve değerlendirme başlıklarında irdelenmiştir.

Oluşturulan ön anket çalışma alanı olarak seçilen Ayten Çağırın Ortaokulunda ilgili öğretmenlerinde görüşleri alınarak ortaokul öğrencilerinin anlama düzeylerine göre düzenlenmiştir.

Düzenlenen ön anketler, ortaokul öğrencilerinden rastlantısal olarak her sınıf düzeyinden 10 kişi seçilerek uygulanmıştır. Bu öğrencilerden elde edilen görüşler doğrultusunda anket formu tekrar düzenlenmiştir.

3.2.5. Anketin uygulanması

“Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi” başlıklı proje için yapılacak olan anket uygulaması, Akdeniz Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından, etik olarak uygun olup olmadığı değerlendirilmiş ve etik olarak uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verilmiştir (Ek-3).

Konyaaltı ilçesinde bulunan Ayten Çağırın Ortaokulu 2018-2019 öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 5. 6. 7. ve 8. Sınıf olmak üzere 895 öğrenci öğrenim görmektedir. Anket uygulaması yapıldığı sırada devamsızlık yapan öğrenciler, eğitim ve fuar vb. nedenlerle okulda bulunmayan öğrenci sayısı dikkate alınmıştır. Anket uygulaması toplamda 709 öğrenciye yapılabilmektedir.

3.2.5.1. Eğitim sunumu öncesi anketin uygulanması

Doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin ortaokul öğrencileri örneğinde değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan anketin 1.bölümdeki 8 soruya verilen cevaplar ve 2.bölümdeki 21 soruya verilen cevaplar SPSS sistemine gruplandırılarak veri girişi yapılmıştır.

Gruplandırmanın oluşturulmasında aşağıdaki soru tipleri belirleyici olmuştur.

Çalışmada soru tipleri;

- Tek Seçenekli Sorular
 - Açık Uçlu Sorular
 - Önem Sıralaması
 - 3 Seçenekli Sorular
 - Çok seçenekli Kapalı Uçlu Sorular
 - Katılım Düzeyi
- şeklinde gruplandırılmıştır.

3.2.5.2. Eğitim sunumunun hazırlanması ve uygulanması

Ayten Çağırın Ortaokulu'nda 709 öğrenciye yapılan anket çalışması sonucunda verilen cevaplar ve anket uygulaması sırasında birebir gözlemlerin değerlendirilmesi ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda eğitim sunumu hazırlanmıştır (Ek-4). Eğitim sunumu hazırlanırken kullanılan ifadelerin ortaokul öğrencilerinin anlama düzeylerine uygun olmasına azami düzeyde dikkat edilmiştir. Sunum hazırlandıktan sonra Ayten Çağırın Ortaokulu rehberlik ve danışmanlık öğretmeni Elvan Güzel ile sunum incelenmiş ve düzenlenerek son halini almıştır.

Eğitim sunumunun ana başlıkları aşağıda sunulmuştur.

- Doğa Nedir?
- Doğayı Oluşturan Faktörler Nelerdir?
- Doğa Koruma Nedir?
- Doğa Neden Korunmalıdır?
- Ülkemizdeki Doğa Koruma Sınıfları Nelerdir?
- Antalya'daki Doğa Koruma Alanları Nereledir?
- Doğa Koruma Konusunda Çalışan Kuruluşlar Nelerdir?
- Ülkemizdeki Doğa Koruma Alanlarının Sorunları Nereledir?
- Peki, Biz Ne Yapabiliriz?
- Peyzaj Nedir?
- Peyzaj Mimarlığı Nedir?

Ayten Çağırın ortaokulunun mevcut bir konferans salonu olmadığı için en büyük sınıfta en fazla 2 şube öğrencileri olacak şekilde sunum yapılmıştır. Sunum yapılırken öğrencilerle karşılıklı soru cevaplar yapılarak daha iyi öğrenmelerini ve akılda kalıcılığı artırmak hedeflenmiştir.

3.2.5.3. Eğitim sunumu sonrası anket uygulaması

Eğitim sunumu yapıldıktan sonra aynı anket formu öğrencilere dağıtılarak cevaplamaları istenmiştir. Eğitim sunumu öncesi anket uygulanan aynı öğrencilere eğitim sunumu yapılmış ve sunum bitiminde tekrar anket uygulaması yapılmıştır.

3.2.6. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Anket formlarından elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmış, IBM SPSS 13 programında değerlendirilmiştir. Bu aşamada frekans analizleri ve değişkenlerin karşılaştırılmasını sağlayan çapraz çizelge analizleri ve kıkare analizleri yapılmış değişkenler arasındaki istatistiksel farklılıklar ortaya konulmuştur.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Eğitim Sunumu Öncesi Anketlerin Değerlendirilmesi

Anket uygulaması Konyaaltı ilçesi Ayten Çağırır ortaokulunda öğrenim gören 5. 6. 7. ve 8. sınıf toplam 709 öğrenciye Mart 2018 ayında uygulanmıştır. Ankete katılan 709 öğrenciden % 46,8'i erkek, %53,2'si kız olup, bunların %26,8'i 5. sınıf, %21,7'si 6. Sınıf, % 23,8'i 7.sınıf ve %27,6'sı 8.sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin anneleri ağırlıklı olarak ev hanımı (%26,4), sağlık personeli (%22) ve polis (%18,6)'tir. Babaları ise devlet memuru (%24,1), polis (%21,4) ve öğretmen (%15,8)'dir. Ankete katılan öğrencilerin % 85,9'u apartmanda, % 14,1'i ise müstakil evde yaşamaktadır (Çizelge 4.1.).

Çizelge 4.1. Öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri

Cinsiyet	Oran (%)	Sınıf Düzeyi	Oran (%)	Anne Meslek	Oran (%)	Baba Meslek	Oran (%)	Yaşam Alanı	Oran (%)
Erkek	46,8	5.Sınıf	26,8	Ev Hanımı	26,4	Sağlık Personeli	9,4	Apartman	85,9
Kız	53,2	6.Sınıf	21,7	Sağlık Personeli	22,0	Polis	21,4	Müstakil	14,1
		7.Sınıf	23,8	Polis	18,6	Öğretmen	15,8		
		8.Sınıf	27,6	Öğretmen	17,3	Devlet Memuru	24,1		
				Devlet Memuru	4,5	Özel Sektör	11,4		
				Diğer	11,1	Diğer	17,8		

Öğrencilere okul saatleri dışında en çok oynadıkları alanların başında önem sırasına göre sıralamaları istenmiştir. Öğrenciler için ilk sırada en önemli oyun alanının “mahalle” (%48,0), ikinci sırada “park ve oyun alanları” (%24,4), üçüncü sırada % 34,4 ile “diğer” seçeneği gelmektedir. Diğer seçeneği kapsamında avmillerde bulunan oyun alanları, oyun parkları vb. birçok seçenek bulunmaktadır. Ağırlıklı puan ortalamasına göre en fazla tercih edilen oyun alanları ise mahalle, evin içerisi ile park ve oyun alanlarıdır (Çizelge 4.2.).

Çizelge 4.2. Öğrencilerin okul saatleri dışında en çok oynadıkları alanlar (%)

Oyun Alanı	1. Derece	2. Derece	3. Derece	Ağırlıklı Puana Göre Ortalama
Evin içerisinde	29,5	22,1	20,2	23,9
Park ve oyun alanlarında	19,4	24,4	10,3	18,0
Mahallede	48,0	20,9	12,7	27,2
Site içerisinde	1,1	24,1	22,4	15,8
Diğer	2,0	8,5	34,4	14,9
Toplam	100	100	100	100

Öğrencilere Antalya kentinin doğal özelliklerinden en beğendikleri ilk üçünü sıralamaları istendiğinde ilk sırada “deniz” (%59,1), ikinci sırada “orman” (%34,7) üçüncü sırada “dağlar” (%34,1) belirtilmiş, “ovalar” ve “akarsular” hiç tercih

edilmemiştir (Çizelge 4.3.). Ağırlıklı ortalama değerlerine bakıldığı zaman sıralamada değişiklik olmadığı görülmektedir.

Çizelge 4.3. Antalya'nın doğal özelliklerini beğenme durumu (%)

Doğal Özellikler	1. Seçim	2. Seçim	3. Seçim	Ağırlıklı Puana Göre Ortalama
Deniz	59,1	15,4	2,5	25,6
Orman	17,3	34,7	17,1	23,0
Dağlar	14,8	11,1	34,1	20,0
Ovalar	0	0,8	6,6	2,4
Akarsular	0	9,7	2,8	4,1
Şelaleler	7,3	25	20,7	17,6
Falezler	1,1	3,0	10,6	4,9
Göller	0,3	0,3	5,5	2,0
Toplam	100	100	100	100

Doğa ve koruma bilgisi ile ilgili soruların bulunduğu ikinci bölümde öğrencilere ilk olarak doğa ve koruma kelimelerinin onlar için ne ifade ettiği sorulmuş ve birer kelime ile açıklanmaları istenmiştir.

Doğa kelimesi için verilen cevaplar çevre, huzur, orman, mutluluk, yaşam, yeşil, bilmiyorum seçenekleri altında gruplandırılmıştır. Buna göre doğa kelimesi için erkek (%22,6) ve kız (%24,7) öğrenciler en yüksek oranda “orman” cevabını vermişlerdir. 5. sınıf (%28,9), 6. sınıf (%25,3) ve 7. sınıf (%26,0) öğrencileri için “orman”ı ifade ederken, liseye giriş sınavına hazırlanan 8.sınıf öğrencileri ‘bilmiyorum’(%20,9) cevabını vermişlerdir (Çizelge 4. 4.).

Koruma kelimesi için verilen cevaplar güvenlik, dikkat, yardım, savunma, sahip çıkma, diğer ve bilmiyorum seçenekleri altında gruplandırılmıştır. Buna göre koruma kelimesi erkek (%22,6) ve kız (%21,5) öğrenciler için “sahip çıkma” yı ifade etmektedir. 5. sınıf (%26,8), 6. sınıf (%22,1) ve 7. sınıf (%21,3) öğrencileri ‘sahip çıkma’ cevabını vermişlerdir. 8.sınıf öğrencileri yine “bilmiyorum” (%21,9) cevabını vermişlerdir (Çizelge 4. 4.).

Ankete katılan öğrencilerden, doğaya verilen zararın en çok kim ve hangi olaylardan kaynaklandığını (insan, doğal olaylar ve insan faaliyetleri) belirtmeleri istenmiştir. Çizelge 4.5.’de görüldüğü gibi 5.sınıf (%75,8), 6.sınıf (%79,9), 7.sınıf (%76,9) ve 8.sınıf (%59,2) öğrencileri ilk sırada insanın doğaya zarar verdiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.4. Doğa ve koruma kelimeleri sınıflara göre ne ifade ettiğinin dağılımı (%)

DOĞA	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
	Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Çevre	5,4	4,4	3,2	5,8	3,0	5,6
Huzur	11,7	11,7	8,4	14,9	13,6	10,7
Orman	22,6	24,7	28,9	25,3	26,0	18,9
Mutluluk	16,3	16,2	23,2	18,2	17,2	7,1
Yaşam	16,0	17,2	13,7	16,9	17,2	20,9
Yeşil	13,0	12,4	14,2	9,7	9,5	15,3
Bilmiyorum	15,1	13,4	8,4	9,1	13,6	21,4
Toplam	100	100	100	100	100	100
KORUMA	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
	Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Güvenlik	12,0	15,4	14,2	16,2	11,8	13,3
Dikkat	15,1	14,3	7,4	16,2	20,1	15,8
Yardım	2,1	2,9	2,1	3,9	3,6	1,0
Savunma	12,3	14,3	16,8	13,0	11,8	11,7
Sahip Çıkma	22,6	21,5	26,8	22,1	21,3	17,9
Diğer	20,5	17,0	21,1	17,5	17,2	18,4
Bilmiyorum	15,4	14,6	11,6	11,0	14,2	21,9
Toplam	100	100	100	100	100	100

Çizelge 4.5. Doğaya en fazla zarar veren kaynak (%)

Sınıf Düzeyi	Size göre doğaya en çok hangisi zarar verir?			Toplam
	İnsan	Doğal Olaylar	İnsan Faaliyetleri	
5.Sınıf	75,8	2,1	22,1	100
6.Sınıf	79,9	1,9	18,2	100
7.Sınıf	76,9	1,8	21,3	100
8.Sınıf	59,2	4,1	36,7	100

Çizelge 4.6. Doğa koruma alanlarında yaşanan sorunlar (%)

Sorunlar	1.Derece	2.Derece	3.Derece	Ağırlıklı Puana Göre Ortalama
Yangın	9,2	2,3	9,3	6,9
Küresel Isınma	24,1	5,9	5,6	11,8
Toprak Kirliliği	16,5	8,0	5,4	9,9
Su Kirliliği	6,5	17,6	12,0	12,0
Erozyon	0,1	2,0	3,2	1,7
Bitkilerin Zarar Görmesi	1,7	5,1	12,4	6,4
Hava Kirliliği	5,8	17,8	13,3	12,3
Hayvanların Zarar Görmesi	17,1	16,9	2,3	12,1
Yapılaşma	18,1	17,5	8,7	14,7
Çöpler	1,0	6,9	27,8	11,9
Toplam	100	100	100	100

Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili belirlenen ve aşağıda sunulan altı farklı görüşe öğrencilerin katılım düzeyi üç ölçekte sorgulanmıştır.

Görüş 1: Doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Zarar veren onarmalıdır.

Görüş 2: Doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Satılmaz, kiralanmaz.

Görüş 3: İnsan karışmazsa doğa bozulmaz.

Görüş 4: Tarım dışında doğadan gelir elde ediliyorsa korunmayabilir.

Görüş 5: Doğa gelecek için önemlidir.

Görüş 6: Ülkelerin doğanın korunmasından daha öncelikli sorunları vardır.

Buna göre Görüş 4'te erkek (%95,8) ve kız (%94,4) öğrenciler en yüksek oranda “katılıyorum”u; Görüş 5'te erkek (%95,8) ve kız (%94,4) “katılmıyorum”u; Görüş 6' ise erkek (%48,5) ve kız (%48,3) öğrenciler tarafından en yüksek oranda “kararsız”ı işaretlemişlerdir. Sınıf düzeyine bağlı olarak analiz 5.sınıf(%95,3) ve 6.sınıf (%94,8) öğrencileri Görüş 4'de 7.sınıf (%94,2) ve 8.sınıf (%93,4) öğrencileri Görüş 2'de en yüksek oranda “katılıyorum”; tüm sınıf düzeyleri Görüş 5'te en yüksek oranda “katılmıyorum”; ve tüm sınıf düzeyleri Görüş 6'da en yüksek oranda “kararsız” demişlerdir (Çizelge 4.7.).

Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere verilen cevapların anne ve baba mesleklerinin durumları Çizelge 4.8.'de ve Çizelge 4.9.'da incelenmiştir. Buna göre Görüş 2'de “ev hanımı”, “sağlık personeli”, “öğretmen”, “devlet memuru” ve düşük oranlarda belirtilen farklı birçok meslek grubunun toplandığı diğer seçeneği ve Görüş 4'de “polis” mesleğinde yüksek oranda “katılıyorum” cevabı verilmiştir. Anne meslek gruplarından ev Hanımı, sağlık personeli ve öğretmen, baba meslek gruplarından polis öğretmen, devlet memuru, özel sektör, diğer meslek grubunda cevap veren öğrenciler görüş 1 için hiç ‘Katılmıyorum’ cevabını vermemişlerdir. Görüş 5'e anne ve baba meslek gruplarının tümünde en yüksek oranda “katılmıyorum” seçeneği işaretlenmiştir. Eğitim öncesi uygulanan bu ankette öğrencilerin doğanın geleceğimiz için öneminin bilincinde olmadıkları görülmektedir.

Çizelge 4.7. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	91,6	90,7	86,3	91,6	91,3	92,4
	Kararsız	8,1	9,0	12,6	7,4	6,7	3,6
	Katılmıyorum	0,3	0,3	1,1	1,0	2,0	4,0
Görüş 2	Katılıyorum	94,6	94,2	94,2	93,5	94,2	93,4
	Kararsız	4,2	4,0	2,6	5,2	3,6	5,1
	Katılmıyorum	1,2	1,9	3,2	1,3	2,2	1,5
Görüş 3	Katılıyorum	46,7	53,3	51,1	55,2	51,5	44,4
	Kararsız	29,8	25,5	25,8	26,6	26,6	30,6
	Katılmıyorum	23,5	21,2	23,2	18,2	21,9	25,0
Görüş 4	Katılıyorum	95,8	94,4	95,3	94,8	90,4	93,3
	Kararsız	4,2	5,0	3,7	5,2	7,1	3,1
	Katılmıyorum	0,0	0,5	1,1	0,0	2,5	3,6
Görüş 5	Katılıyorum	17,8	16,4	12,6	19,5	20,7	16,3
	Kararsız	27,7	29,4	24,2	26,6	28,4	34,7
	Katılmıyorum	54,5	54,1	63,2	53,9	50,9	49,0
Görüş 6	Katılıyorum	19,6	23,9	17,4	26,0	24,3	20,9
	Kararsız	48,5	48,3	45,8	50,6	49,7	48,0
	Katılmıyorum	31,9	27,9	36,8	23,4	26,0	31,1

Çizelge 4.8. Anne meslek durumlarına göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	89,3	91,7	89,4	91,9	93,8	94,9
	Kararsız	10,7	8,3	9,1	8,1	2,3	4,1
	Katılmıyorum	0,0	0,0	1,5	0,0	4,0	1,0
Görüş 2	Katılıyorum	96,3	95,5	90,9	95,1	96,9	91,1
	Kararsız	2,7	2,6	6,1	4,1	3,1	7,6
	Katılmıyorum	1,1	1,9	3,0	0,8	0,0	1,3
Görüş 3	Katılıyorum	46,0	56,4	50,8	50,4	50,0	46,8
	Kararsız	32,6	25,0	24,2	26,8	34,4	24,1
	Katılmıyorum	21,4	18,6	25,0	22,8	15,6	29,1
Görüş 4	Katılıyorum	94,7	94,9	96,2	94,3	90,6	97,5
	Kararsız	5,3	4,5	3,8	4,9	9,4	2,5
	Katılmıyorum	0,0	0,6	0,0	0,8	0,0	0,0
Görüş 5	Katılıyorum	15,5	13,5	17,4	22,8	12,5	20,3
	Kararsız	33,2	27,6	25,8	26,0	31,3	27,8
	Katılmıyorum	51,3	59,0	56,8	51,2	56,3	51,9
Görüş 6	Katılıyorum	27,3	19,2	19,7	22,0	25,0	16,5
	Kararsız	45,5	52,6	48,5	48,0	37,5	51,9
	Katılmıyorum	27,3	28,2	31,8	30,1	37,5	31,6

Çizelge 4.9. Baba meslek durumlarına göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	86,6	89,5	94,6	93,0	90,1	90,5
	Kararsız	10,4	10,5	5,4	7,0	9,9	9,5
	Katılmıyorum	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Görüş 2	Katılıyorum	85,1	94,7	96,4	95,9	95,1	94,4
	Kararsız	10,4	3,9	1,8	3,5	3,7	4,0
	Katılmıyorum	4,5	1,3	1,8	0,6	1,2	1,6
Görüş 3	Katılıyorum	49,3	44,1	55,4	55,0	50,6	46,8
	Kararsız	25,4	30,3	26,8	25,1	28,4	28,6
	Katılmıyorum	25,3	25,7	17,9	19,9	21,0	24,6
Görüş 4	Katılıyorum	98,5	94,7	98,2	94,2	93,8	92,9
	Kararsız	1,5	4,6	1,8	5,8	6,2	6,3
	Katılmıyorum	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,8
Görüş 5	Katılıyorum	17,9	15,8	13,4	15,8	18,5	22,2
	Kararsız	19,4	29,6	27,7	31,6	35,8	24,6
	Katılmıyorum	62,7	54,6	58,9	52,6	45,7	53,2
Görüş 6	Katılıyorum	19,4	24,3	12,5	21,1	30,9	23,8
	Kararsız	46,3	46,1	52,7	48,5	43,2	51,6
	Katılmıyorum	34,3	29,6	34,8	30,4	25,9	24,6

Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili belirlenen ve aşağıda sunulan beş farklı görüşe öğrencilerin katılım düzeyi üç ölçekte sorgulanmıştır.

Görüş 1: İnsanlar bütün besin maddelerini doğadan karşılamaktadır. Kaynaklarının azalmasını istemedikleri için doğayı korumalıdır.

Görüş 2: Doğa bilimsel çalışmalar için birçok bilgi kaynağı barındırmaktadır.

Görüş 3: Doğa anıtları doğanın ilgi çekici ve güzel örnekleridir.

Görüş 4: Doğa gelecek için önemlidir.

Görüş 5: Boş zamanlarımızda dinlenmek ve oyunlar oynamak için doğal alanlara gideriz.

Buna göre Görüş 4’de cinsiyete bağlı ve sınıf düzeyine bağlı tüm gruplar “katılıyorum” seçeneğini yüksek oranda seçmişlerdir. Görüş 2’de 5. Ve 7.sınıf öğrencileri, Görüş 5’de 6. ve 8.sınıf öğrencileri en yüksek orada “katılıyorum” demişlerdir. Görüş 5’de erkek (%29,5) öğrencilerin, Görüş 2’de kız (%27,6) öğrencilerin cevap vermekte en çok “kararsız” kaldıkları görüşler olmuşlardır (Çizelge 4.10.).

Çizelge 4.10. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	81,9	77,7	82,6	81,8	78,7	76,0
	Kararsız	17,2	21,2	16,3	16,9	21,3	22,4
	Katılmıyorum	0,9	1,1	1,1	1,3	0,0	1,5
Görüş 2	Katılıyorum	69,3	70,3	57,9	78,6	75,7	69,4
	Kararsız	28,9	27,6	42,1	18,2	22,5	27,6
	Katılmıyorum	1,8	2,1	0,0	3,2	1,8	3,1
Görüş 3	Katılıyorum	81,9	82,5	86,8	81,8	79,9	80,1
	Kararsız	10,0	11,4	8,9	13,0	13,6	13,3
	Katılmıyorum	3,0	0,8	4,2	5,2	6,5	6,6
Görüş 4	Katılıyorum	97,0	95,8	95,6	94,8	95,9	94,9
	Kararsız	3,0	4,2	2,1	3,2	4,1	5,1
	Katılmıyorum	0,0	0,0	2,3	2,0	0,0	0,0
Görüş 5	Katılıyorum	64,8	71,1	64,2	74,0	74,6	61,7
	Kararsız	29,5	24,4	32,1	21,4	21,9	30,1
	Katılmıyorum	5,7	4,5	3,7	4,5	3,6	8,2

Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere verilen cevapların anne ve baba meslek durumlarına göre analizleri Çizelge 4.11.’de ve Çizelge 4.12.’de verilmiştir. Buna göre Görüş 4’de meslek gruplarının tamamında en yüksek oranda “katılıyorum” cevabı verilmiştir.

Çizelge 4.11. Anne meslek durumlarına göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	72,2	86,5	82,6	81,3	75,0	78,5
	Kararsız	26,2	13,5	15,2	18,7	25,0	20,3
	Katılmıyorum	1,6	0,0	2,3	0,0	0,0	1,3
Görüş 2	Katılıyorum	70,6	72,4	68,2	65,0	68,8	73,4
	Kararsız	27,8	27,6	29,5	30,9	31,3	22,8
	Katılmıyorum	1,6	0,0	2,3	4,1	0,0	3,8
Görüş 3	Katılıyorum	81,3	88,5	82,6	78,9	87,5	74,7
	Kararsız	13,9	8,3	11,4	14,6	9,4	13,9
	Katılmıyorum	4,8	3,2	6,1	6,5	3,1	11,4
Görüş 4	Katılıyorum	94,1	96,3	94,0	93,6	93,8	94,9
	Kararsız	4,6	1,3	3,0	2,4	6,3	5,1
	Katılmıyorum	1,3	2,4	3,0	4,0	0,0	0,0
Görüş 5	Katılıyorum	69,0	73,7	64,4	62,6	78,1	65,8
	Kararsız	27,3	23,7	29,5	30,9	18,8	24,1
	Katılmıyorum	3,7	2,6	6,1	6,5	3,1	10,1

Çizelge 4.12. Baba meslek durumlarına göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	82,1	74,3	87,5	82,5	70,4	80,2
	Kararsız	13,4	25,0	12,5	16,4	28,4	19,8
	Katılmıyorum	4,5	0,7	0,0	1,2	1,2	0,0
Görüş 2	Katılıyorum	65,7	71,7	72,3	67,8	81,5	62,7
	Kararsız	31,3	27,0	26,8	31,0	17,3	32,5
	Katılmıyorum	3,0	1,3	0,9	1,2	1,2	4,8
Görüş 3	Katılıyorum	77,6	82,2	86,6	81,9	82,7	81,0
	Kararsız	16,4	14,5	6,3	11,1	7,4	16,7
	Katılmıyorum	6,0	3,3	7,1	7,0	9,9	2,4
Görüş 4	Katılıyorum	97,0	94,7	97,3	97,7	93,8	96,8
	Kararsız	3,0	5,3	2,7	2,3	6,2	3,2
	Katılmıyorum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Görüş 5	Katılıyorum	58,2	66,4	67,9	75,4	72,8	62,7
	Kararsız	31,3	28,9	26,8	21,1	22,2	32,5
	Katılmıyorum	10,4	4,6	5,4	3,5	4,9	4,8

Öğrencilerin doğanın korunmaması durumunda ortaya çıkabilecek sorunlar konusunda aşağıda sunulan altı görüşe katılımı üç düzeyde sorgulanmıştır.

Görüş 1: İklim değişikliği ve küresel ısınma artacak.

Görüş 2: Yoksulluk ve açlık artacak.

Görüş 3: İyi içme suyu azalacak ve çok pahalı olacak.

Görüş 4: Su için savaşlar çıkacak.

Görüş 5: Çölleşme hızlanacak.

Görüş 6: Bilimsel çalışmalar azalacak.

Doğanın korunmaması durumunda ise ortaya çıkabilecek sorunlardan Görüş 3’de “katılıyorum” erkek (%81,3), kız (%80,4) öğrencilerde en yüksek orandadır. Erkek (%21,4) ve kız (%24,9) öğrencilerde cevap vermekte en çok kararsız kalınan Görüş 2 olmuştur. Erkek (%14,8) öğrencilerde Görüş 6’da, kız (%17,2) öğrencilerde Görüş 2’de en yüksek oranda ‘katılıyorum’ cevabı verilmiştir (Çizelge 4.13).

Öğrencilerin okudukları sınıflara göre verdikleri cevaplar incelendiğinde ‘katılıyorum’ 5.sınıf (%83,2), 6.sınıf (%80,5) ve 7.sınıf (%80,5) öğrencilerinde Görüş 3 ‘de, 8.sınıf (%85,2) öğrencilerinde Görüş 5 ‘de en yüksek orandadır.’ Kararsız’ 5.sınıf (%33,7) öğrencilerinde Görüş 4’de, 6.sınıf (%26,6) ve 7.sınıf öğrencilerinde (%30,8) Görüş 2’de, 8. sınıf (%24,0) öğrencilerinde Görüş 6 ‘da en yüksek orandadır. ‘Katılmıyorum’ 5.sınıf (%24,2) öğrencilerinde Görüş 2 ‘de, 6.sınıf (%20,8), 7.sınıf (%15,4) ve 8.sınıf (%13,8) öğrencilerinde Görüş 6’da en yüksek orandadır (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. Cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	78,0	73,5	68,9	76,6	78,7	78,6
	Kararsız	17,2	19,1	26,3	14,3	14,2	16,8
	Katılmıyorum	4,8	7,4	4,7	9,1	7,1	4,6
Görüş 2	Katılıyorum	66,0	57,8	62,1	59,7	56,8	66,8
	Kararsız	21,4	24,9	13,7	26,6	30,8	23,5
	Katılmıyorum	12,7	17,2	24,2	13,6	12,4	9,7
Görüş 3	Katılıyorum	81,3	80,4	83,2	80,5	80,5	79,1
	Kararsız	8,7	6,9	7,9	6,5	5,9	10,2
	Katılmıyorum	9,9	12,7	8,9	13,0	13,6	10,7
Görüş 4	Katılıyorum	74,1	70,6	54,7	72,1	77,5	84,7
	Kararsız	18,4	19,6	33,7	16,2	14,8	10,7
	Katılmıyorum	7,5	9,8	11,6	11,7	7,7	4,6
Görüş 5	Katılıyorum	72,9	67,6	69,5	60,4	62,1	85,2
	Kararsız	18,4	21,2	17,4	26,0	28,4	10,2
	Katılmıyorum	8,7	11,1	13,2	13,6	9,5	4,6
Görüş 6	Katılıyorum	67,5	62,1	67,4	63,0	65,7	62,2
	Kararsız	17,8	23,6	23,2	16,2	18,9	24,0
	Katılmıyorum	14,8	14,3	9,5	20,8	15,4	13,8

Doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlerin anne meslek durumuna göre analiz sonuçları Çizelge 4.14’de, baba meslek durumuna göre analiz sonuçları Çizelge 4.15.’de verilmiştir. Genel olarak anne ve baba meslek gruplarına bağlı analiz sonuçlarına bakıldığı zaman “Bilimsel çalışmalar azalacak” şeklinde ifade edilen Görüş 6 için tüm gruplar bunun bir sorun olduğu konusunda ‘kararsız’ kalmışlardır. Anne mesleği devlet memuru olan öğrencilerin %31,3’ü bu konudaki en yüksek istatistiğe sahip grup olmuştur. Bu görüş doğrudan veya dolaylı olarak doğanın korunmaması sonucunda ortaya çıkacak en önemli sorunlardandır. Sosyo-ekonomik durumlara bağlı olarak çapraz tablo analizleri sonucu tüm görüşler için önemli derecelerde katılmıyorum ve kararsız sonuçlarına ulaşmıştır.

Çizelge 4.14. Anne meslek durumlarına göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	74,3	78,2	78,8	69,9	68,8	79,7
	Kararsız	18,7	17,9	15,9	22,0	21,9	13,9
	Katılmıyorum	7,0	3,8	5,3	8,1	9,4	6,3
Görüş 2	Katılıyorum	58,8	68,6	62,1	56,9	59,4	62,0
	Kararsız	25,1	18,6	25,0	23,6	25,0	24,1
	Katılmıyorum	16,0	12,8	12,9	19,5	15,6	13,9
Görüş 3	Katılıyorum	80,7	86,5	81,8	78,0	75,0	74,7
	Kararsız	8,6	5,8	6,8	8,1	12,5	8,9
	Katılmıyorum	10,7	7,7	11,4	13,8	12,5	16,5
Görüş 4	Katılıyorum	78,6	68,6	67,4	65,0	78,1	81,0
	Kararsız	13,4	23,1	23,5	23,6	12,5	12,7
	Katılmıyorum	8,0	8,3	9,1	11,4	9,4	6,3
Görüş 5	Katılıyorum	71,7	68,6	67,4	67,5	75,0	75,9
	Kararsız	19,3	20,5	25,0	18,7	12,5	16,5
	Katılmıyorum	9,1	10,9	7,6	13,8	12,5	7,6
Görüş 6	Katılıyorum	61,5	68,6	63,6	64,2	62,5	67,1
	Kararsız	27,3	17,3	18,2	19,5	31,3	15,2
	Katılmıyorum	11,2	14,1	18,2	16,3	6,3	17,7

Çizelge 4.15. Baba meslek durumlarına göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	83,6	74,3	82,1	76,0	72,8	68,3
	Kararsız	11,9	20,4	17,0	17,0	19,8	20,6
	Katılmıyorum	4,5	5,3	0,9	7,0	7,4	11,1
Görüş 2	Katılıyorum	65,7	61,8	69,6	62,6	55,6	54,8
	Kararsız	25,4	26,3	17,9	21,6	29,6	21,4
	Katılmıyorum	9,0	11,8	12,5	15,8	14,8	23,8
Görüş 3	Katılıyorum	86,6	80,9	83,9	78,9	80,2	77,8
	Kararsız	4,5	11,2	6,3	7,6	4,9	8,7
	Katılmıyorum	9,0	7,9	9,8	13,5	14,8	13,5
Görüş 4	Katılıyorum	74,6	81,6	66,1	67,3	77,8	68,3
	Kararsız	19,4	11,8	28,6	22,2	13,6	18,3
	Katılmıyorum	6,0	6,6	5,4	10,5	8,6	13,5
Görüş 5	Katılıyorum	65,7	73,7	74,1	71,9	69,1	62,7
	Kararsız	29,9	19,1	17,9	17,5	21,0	19,8
	Katılmıyorum	4,5	7,2	8,0	10,5	9,9	17,5
Görüş 6	Katılıyorum	62,7	62,5	70,5	64,3	63,0	64,3
	Kararsız	17,9	25,0	14,3	20,5	25,9	20,6
	Katılmıyorum	19,4	12,5	15,2	15,2	11,1	15,1

Doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin ortaokul öğrencileri örneğinde değerlendirmek amacıyla hazırlanan anket formunun ikinci bölümünde öğrencilere ‘Hangi derslerde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edindiniz’ sorusu sorularak, öğrencilerin korunan doğal alanlar ile ilgili hangi derslerde bilgi edinip edinmediklerini belirtilmeleri istenmiştir.

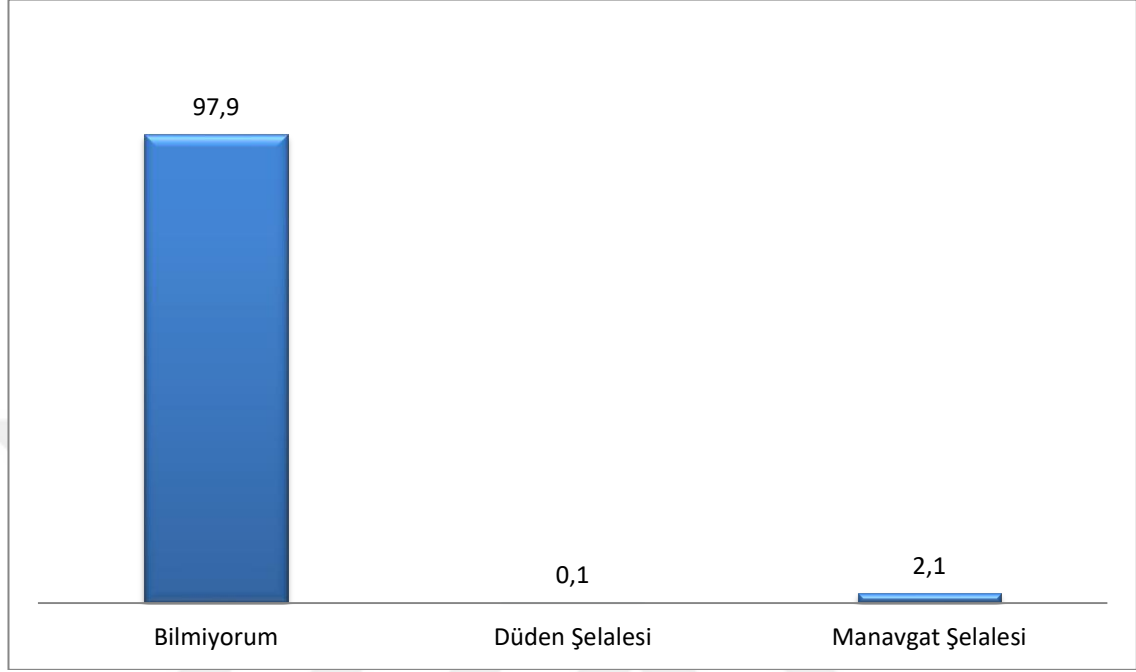
Soruya verilen cevaplar cinsiyete bağlı ve sınıf düzeyine bağlı olarak değerlendirilmiştir. Erkek öğrencilerin %79,8’i ile kız öğrencilerin %76,7’si; 7. sınıfların %77,5’i ve 8. sınıfların %85,3’ü korunan doğal alanlar ile ilgili Fen; 5. sınıfların %78,4’ü ve 6. sınıfların % 79,2’si ise Sosyal Bilgiler dersinde bilgi edindiklerini en yüksek oranda belirtmişlerdir. Tüm öğrencilerin kararsız kaldıkları ders Matematik olup, erkeklerin %50,3’ü T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, kızların %% 52,0’si Yabancı Dil; 5., 6. ve 7. sınıflar T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, 8. sınıflar ise Müzik dersinde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinmediklerini ifade etmişlerdir (Çizelge 4.16).

Çizelge 4.16. Korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinilen dersler (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Türkçe	Edindik	62,3	61,3	71,1	62,3	64,5	50,0
	Kararsız	20,2	22,8	10,5	22,1	21,3	32,1
	Edinmedik	17,5	15,9	18,4	15,6	14,2	17,9
Matematik	Edindik	16,3	17,2	14,7	15,6	20,7	16,3
	Kararsız	78,3	80,1	80,5	83,1	78,7	75,5
	Edinmedik	5,4	2,7	4,7	1,3	0,6	8,2
Fen Bilimleri	Edindik	79,8	76,7	72,6	76,6	77,5	85,2
	Kararsız	10,2	11,7	9,5	15,6	14,2	6,1
	Edinmedik	9,9	11,7	17,9	7,8	8,3	8,7
Sosyal Bilgiler	Edindik	72,6	71,9	78,4	79,2	74,0	59,2
	Kararsız	20,2	17,5	12,6	11,0	16,0	33,2
	Edinmedik	7,2	10,6	8,9	9,7	10,1	7,7
T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	Edindik	13,3	15,9	17,4	13,0	14,2	13,8
	Kararsız	36,4	36,3	31,1	37,0	37,9	39,8
	Edinmedik	50,3	47,7	51,6	50,0	47,9	46,4
Yabancı Dil	Edindik	25,6	20,2	14,7	18,8	19,5	36,2
	Kararsız	25,9	27,9	20,5	33,8	31,4	24,0
	Edinmedik	48,5	52,0	64,7	47,4	49,1	39,8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Edindik	43,7	44,6	35,8	47,4	53,3	41,8
	Kararsız	30,4	27,6	30,5	20,8	25,4	36,7
	Edinmedik	25,9	27,9	33,7	31,8	21,3	21,4
Müzik	Edindik	31,3	32,9	42,6	30,5	36,1	22,4
	Kararsız	24,7	25,5	24,7	24,0	25,4	27,6
	Edinmedik	44,0	41,6	32,6	45,5	38,5	50,0
Beden Eğitimi	Edindik	42,2	36,6	38,4	32,5	41,4	43,4
	Kararsız	18,7	22,0	11,1	30,5	27,2	15,8
	Edinmedik	39,2	41,4	50,5	37,0	31,4	40,8

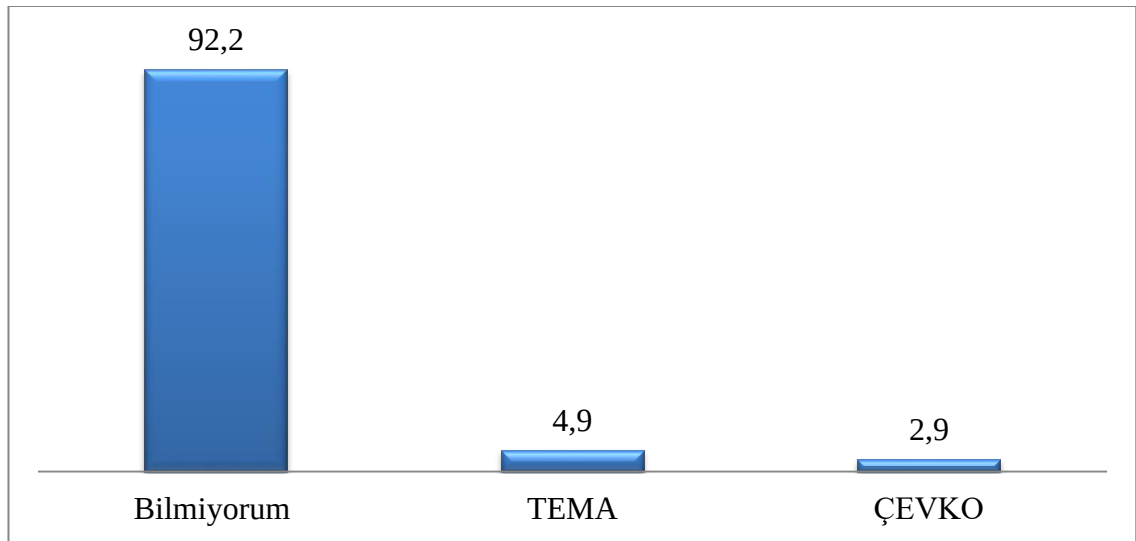
Öğrencilere ülkemizdeki doğa koruma sınıfları neler olduğu sorulduğunda tüm öğrenciler eğitim sunumu öncesinde “Bilmiyorum” yanıtını vermişlerdir.

Antalya ilinde bulunan doğa koruma alanları sorulduğunda yine eğitim sunumu öncesi öğrencilerin %97,9'u bilmiyorum derken, %2,1'i "Manavgat Şelalesi", %0,1 ise "Düden şelalesi" yanıtını vermişlerdir (Şekil 4.1.).

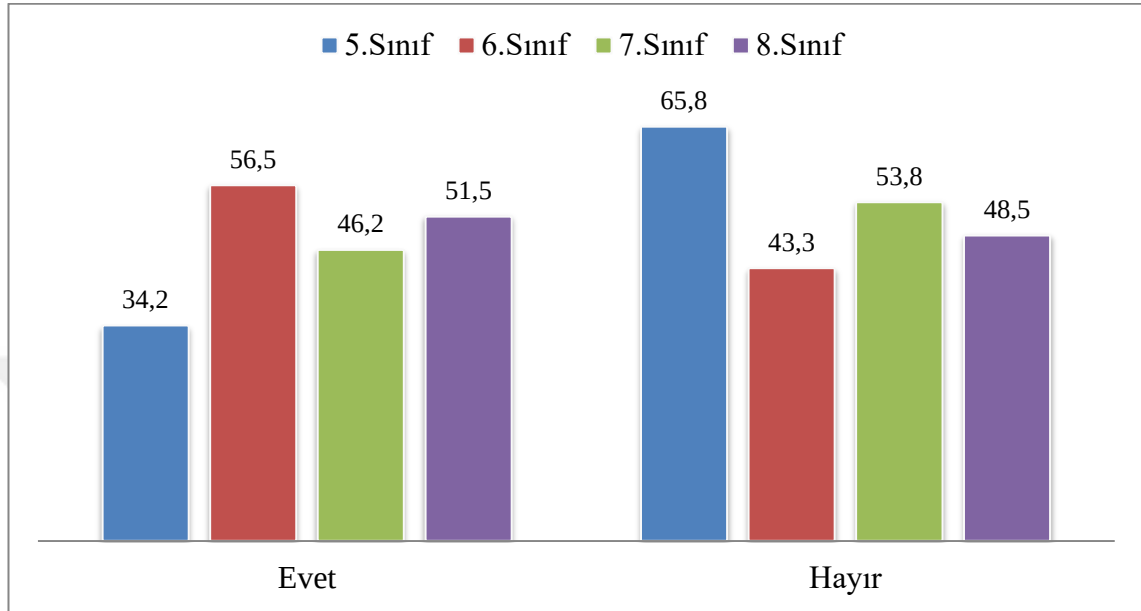
Şekil 4.1. Antalya'daki doğa koruma alanları (%)

Ülkemizde doğa koruma konusunda çalışma yürüten çok sayıda kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Eğitim sunumu öncesi uygulanan anket formunda öğrencilere "doğa koruma konusunda çalışan kurum ve kuruluşlardan bildiklerinizi yazınız" sorusu yöneltildiğinde, %92,2'si "Bilmiyorum", %4,9'u "TEMA" ve %2,9'u ise "ÇEVKO" yanıtını vermişlerdir (Şekil 4.2.).

Şekil 4.2. Doğa koruma konusunda çalışan kurum ve kuruluşlar (%)

Doğa koruma çalışmalarının masrafına yönelik soruya erkek öğrencilerin %56,3'ü, kız öğrencilerin %50,7'si; 5. sınıfların % 65,8'i ve 7. sınıfların % 53,8'i “Hayır”; 6. sınıfların % 56,5'i ve 8. sınıfların %51,5'i ise “Evet” yanıtını vermişlerdir (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Doğa koruma çalışmalarının masraflı olma durumu (%)

Doğa koruma çalışmalarının bir masrafı olduğunu düşünen öğrenciler bu durumu verilen 5 seçenek üzerinden değerlendirmişlerdir. Erkek öğrencilerin %30,7'si, kız öğrencilerden %40,9'u ile tüm sınıflar en yüksek oranda “fikrim yok” demişlerdir (Çizelge 4.17).

Çizelge 4.17. Doğa koruma çalışmalarının masraf düzeyinin değerlendirilmesi (%)

Cevaplar	Erkek	Kız	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
Çok Pahalı	3,3	3,6	0,0	5,7	5,1	3,0
Pahalı	28,8	26,4	18,8	27,6	33,3	29,7
Fikrim Yok	30,7	40,9	31,3	40,2	30,8	41,6
Ucuz	28,8	23,3	30,0	20,7	29,5	23,8
Çok Ucuz	8,5	5,7	20,0	5,7	1,3	2,0

Öğrencilere daha önce bir doğa koruma alanına gidip gitmedikleri sorulduğunda erkek öğrencilerin %82,2'si, kız öğrencilerin %78,5'i daha önce bir koruma alanına gitmediklerini belirtmişlerdir. Antalya ilinde çok sayıda doğa koruma alanı bulunmasına rağmen verilen bu cevap öğrencilerin gittikleri alanın statüsü konusunda bilgi sahibi olmadıklarını düşündürmektedir (Çizelge 4.18.). İnsanların doğa koruma alanlarında her istediklerini yapıp yapamayacakları sorulduğunda ise hem kızlar (%69) hem de erkekler (%66,9) en yüksek oranda hayır yanıtını vermişlerdir (Çizelge 4.18.).

Çizelge 4.18. Cinsiyete göre doğa koruma alanına gitme ve insanların bu alanlarda istediklerini yapma durumu (%)

Cinsiyet	Daha önce bir doğa koruma alanına gittiniz mi?	
	Evet	Hayır
Erkek	17,8	82,2
Kız	21,5	78,5
Cinsiyet	Doğa koruma alanlarında insanlar her istediklerini yapabilir mi?	
	Evet	Hayır
Erkek	33,1	66,9
Kız	31,0	69,0

Bu iki soruya okudukları sınıflara göre verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde 5.sınıfların %83,7'si, 6.sınıfların %76,0'sı, 7.sınıfların %78,1'i, 8.sınıfların %82,1'i daha önce bir doğa koruma alanına gitmediğini belirtmiş ve yine tüm sınıflarda insanların bu alanlarda istediklerini yapamayacakları en yüksek oranda ifade edilmiştir (Çizelge 4.19.). “Doğanın daha iyi korunması için neler yapılabilir?” sorusuna öğrenciler farklı cevaplar vermişlerdir. Tüm cevaplar gruplandırılmış ve 5 ana cevap altında toplanmıştır. Bu cevaplar “bitki dikilebilir”, “çevre temiz tutulabilir”, “insanlar bilgilendirilebilir”, “zarar verenler cezalandırılabilir” ve “bilmiyorum” dur. 5.sınıf öğrencileri %41,1 ile en çok “bitki dikilebilir” cevabını vermişlerdir. 6.sınıf öğrencileri %27,9 ile 7.sınıf öğrencileri %32 ile 8.sınıf öğrencileri %42,9 ile en çok “çevre temiz tutulabilir, demıştır. Ankete katılan 8.sınıf öğrencilerinin %24 gibi büyük bir oranı bu soruya “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir (Çizelge 4.19.). “Sen doğanın daha iyi korunması için neler yapabilirsin?” sorusuna öğrenciler farklı cevaplar vermişlerdir. Tüm cevaplar gruplandırılmış ve 5 ana cevap altında toplanmıştır. Bu cevaplar “insanları bilgilendirmeye çalışırım”, “doğayı temiz tutarım”, “yeni bitkiler dikerim”, “diğer” ve “bilmiyorum” dur. 5.sınıf öğrencileri %30,5 ile en çok “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir. 6. sınıf öğrencileri %26,6 ile en çok “doğayı temiz tutarım”, 7.sınıf öğrencileri %28,4 ile en çok “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir. 8. sınıf öğrencileri %32,1 ile en çok “doğayı temiz tutarım” cevabını vermişlerdir.

Çizelge 4.19. Sınıf düzeyine göre doğanın daha iyi korunması için yapılabilecekler ve doğanın daha iyi korunması için kişisel olarak öğrencilerin yapabilecekleri (%)

Sınıf Düzeyi	Doğanın daha iyi korunması için neler yapılabilir?					
	Bitki dikilebilir	Çevre temiz tutulabilir	İnsanlar bilgilendirilebilir	Zarar verenler cezalandırılabilir	Bilmiyorum	Toplam
5.Sınıf	41,1	24,2	10,5	4,7	19,5	100
6.Sınıf	22,7	27,9	24,0	7,1	18,2	100
7.Sınıf	22,5	32,0	18,3	7,1	20,1	100
8.Sınıf	14,8	42,9	8,7	9,7	24,0	100
Sınıf Düzeyi	Sen doğanın daha iyi korunması için neler yapabilirsin?					
	İnsanları bilgilendirmeye çalışırım	Doğayı temiz tutarım	Yeni bitkiler dikerim	Diğer	Bilmiyorum	Toplam
5.Sınıf	6,8	25,8	9,5	27,4	30,5	100
6.Sınıf	12,3	26,6	22,1	13,6	25,3	100
7.Sınıf	9,5	21,9	21,9	18,3	28,4	100
8.Sınıf	11,2	32,1	8,7	20,4	27,5	100

Doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar aşağıdaki dokuz görüş üzerinden sorgulanmıştır.

Görüş:1 Kendime olan güvenimi artırıyor

Görüş:2 Derslerdeki başarıyı artırıyor

Görüş:3 Ruhsal açıdan daha iyi hissettiriyor

Görüş:4 Deneyerek öğrenmeme yardım ediyor

Görüş:5 Doğayı tanımama yardım ediyor

Görüş:6 Çevreye karşı duyarlı olmama yardım ediyor

Görüş:7 Gözlem ve araştırma yapmaya yöneltiyor

Görüş:8 Her şeyde güzel olana dikkatimi çekiyor

Görüş:9 Görme, işitme, hissetme, tat alma duyularımı geliştirmeme yardım ediyor.

Doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar sorusuna verilen cevapların cinsiyete bağlı ve sınıf düzeyine bağlı analiz sonuçları Çizelge 4.20.'de verilmiştir. Buna göre Görüş 5 'te erkek (%87,3) ve kız (%88,1) öğrenciler en yüksek oranda “katılıyorum”; Görüş 8 'de erkek (%32,2) ve kız (%32,9) öğrenciler “kararsız”; Görüş 2'de erkek (%12,7) ve kız (%13,5) öğrenciler en yüksek oranda “katılmıyorum” demişlerdir. Çizelge 4.22.'de anne meslek, Çizelge 4.23.'de baba meslek durumuna göre analiz sonuçları verilmiştir.

Çizelge 4.20. Cinsiyet ve sınıf düzeyine göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	74,7	74,8	90,5	68,8	71,0	67,3
	Kararsız	23,5	21,2	8,4	26,6	26,0	29,1
	Katılmıyorum	1,8	4,0	1,1	4,5	3,0	3,6
Görüş 2	Katılıyorum	55,1	58,9	63,7	54,5	59,8	50,5
	Kararsız	32,2	27,6	31,6	28,6	24,9	32,2
	Katılmıyorum	12,7	13,5	4,7	16,9	15,4	16,3
Görüş 3	Katılıyorum	75,9	79,6	81,6	78,6	79,3	72,4
	Kararsız	23,8	18,0	17,4	18,2	18,9	27,6
	Katılmıyorum	0,3	2,4	1,1	3,2	1,8	0
Görüş 4	Katılıyorum	79,5	79,3	80,0	83,1	84,0	71,9
	Kararsız	18,1	15,6	18,9	10,4	12,4	23,5
	Katılmıyorum	2,4	5,0	1,1	6,5	3,6	4,6
Görüş 5	Katılıyorum	87,3	88,1	90,0	90,3	88,2	83,2
	Kararsız	10,2	8,5	5,8	5,2	8,9	16,3
	Katılmıyorum	2,4	3,4	4,2	4,5	3,0	0,5
Görüş 6	Katılıyorum	67,8	66,3	76,3	65,6	62,1	63,3
	Kararsız	31,3	31,3	20,5	32,5	36,1	36,7
	Katılmıyorum	0,9	2,4	3,2	1,9	1,8	0
Görüş 7	Katılıyorum	70,2	69,2	73,7	67,5	68,6	68,4
	Kararsız	28,6	27,3	24,2	27,3	29,0	31,1
	Katılmıyorum	1,2	3,4	2,1	5,2	2,4	0,5
Görüş 8	Katılıyorum	63,0	59,7	74,2	50,6	53,3	63,8
	Kararsız	32,2	32,9	23,7	34,4	37,3	35,7
	Katılmıyorum	4,8	7,4	2,1	14,9	9,5	0,5
Görüş 9	Katılıyorum	59,3	59,9	62,6	60,4	59,8	56,1
	Kararsız	32,8	31,0	31,6	30,5	32,5	32,7
	Katılmıyorum	7,8	9,0	5,8	9,1	7,7	11,2

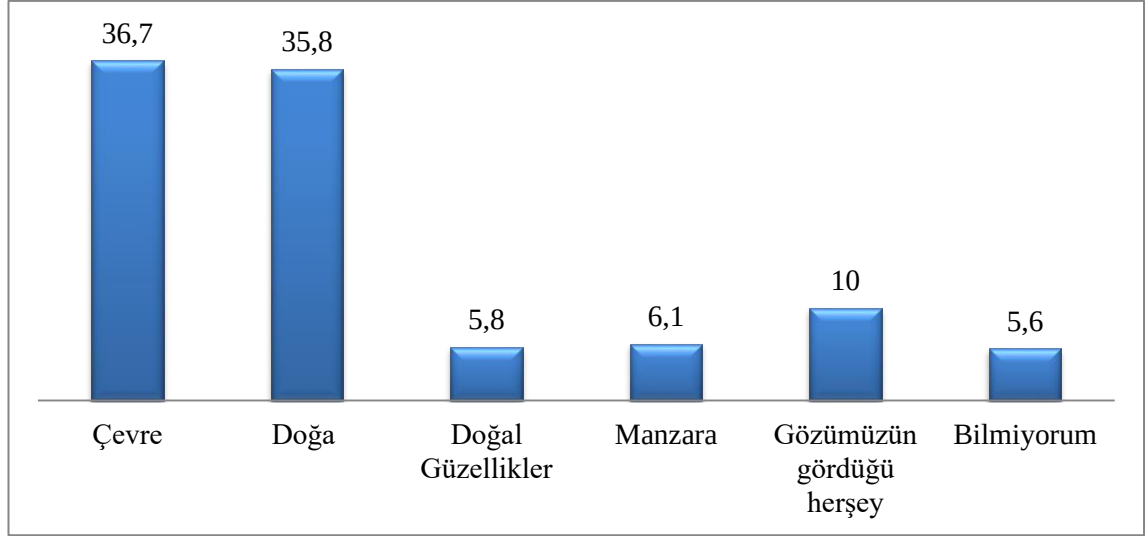
Çizelge 4.21. Anne meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	74,3	80,8	73,5	75,6	71,9	65,8
	Kararsız	22,5	18,6	24,2	17,9	28,1	30,4
	Katılmıyorum	3,2	0,6	2,3	6,5	0	3,8
Görüş 2	Katılıyorum	53,5	61,5	55,3	54,5	59,4	63,3
	Kararsız	32,6	31,4	31,8	26,0	25,0	24,1
	Katılmıyorum	13,9	7,1	12,9	19,5	15,6	12,7
Görüş 3	Katılıyorum	77,0	78,8	76,5	84,6	75,0	70,9
	Kararsız	23,0	20,5	21,2	11,4	25,0	27,8
	Katılmıyorum	0	0,6	2,3	4,1	0	1,3
Görüş 4	Katılıyorum	78,1	85,3	78,0	82,9	71,9	70,9
	Kararsız	17,6	14,1	17,4	9,8	25,0	26,6
	Katılmıyorum	4,3	0,6	4,5	7,3	3,1	2,5
Görüş 5	Katılıyorum	87,2	89,7	88,6	91,9	78,1	81,0
	Kararsız	11,8	6,4	7,6	3,3	18,8	17,7
	Katılmıyorum	1,1	3,8	3,8	4,9	3,1	1,3
Görüş 6	Katılıyorum	63,1	75,6	68,9	69,1	56,3	57,0
	Kararsız	36,9	23,1	27,3	27,6	43,8	41,8
	Katılmıyorum	0	1,3	3,8	3,3	0	1,3
Görüş 7	Katılıyorum	67,4	75,6	66,7	73,2	65,6	64,6
	Kararsız	29,9	23,1	29,5	23,6	34,4	34,2
	Katılmıyorum	2,7	1,3	3,8	3,3	0	1,3
Görüş 8	Katılıyorum	59,4	67,3	59,8	60,2	53,1	60,8
	Kararsız	36,9	27,6	29,5	30,1	46,9	35,4
	Katılmıyorum	3,7	5,1	10,6	9,8	0	3,8
Görüş 9	Katılıyorum	59,9	65,4	58,3	58,5	50,0	55,7
	Kararsız	31,6	30,8	34,8	28,5	37,5	32,9
	Katılmıyorum	8,6	3,8	6,8	13,0	12,5	11,4

Peyzaj mimarlığı mesleğinin en önemli çalışma konularından biri olan doğa koruma ile ilişkileri konusunda öğrencilerin bilgi düzeyini değerlendirebilmek amacıyla peyzaj kavramı ve peyzaj mimarlığı mesleği hakkında fikirleri olup olmadığı irdelenmek istenmiştir. Bu nedenle öğrencilere “peyzaj nedir” ve “peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bildiklerinizi yazınız” şeklinde iki adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Bu iki soruya verilen cevaplar gruplandırıldığında peyzaj “düzenleme”, “doğa”, “doğal güzellikler”, “ağaç”, “bahçe tasarımı” ve “bilmiyorum” şeklinde 6 farklı yanıt ortaya çıkmıştır. Bu soruya erkek öğrencilerin %92,5’i, kız öğrencilerin %95,6’sı “bilmiyorum” cevabını vermiştir (Şekil 4.4.). Anket formunun son sorusu olan “peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bildiklerinizi yazınız” sorusuna ankete katılan 709 öğrencinin tamamı “bilmiyorum” cevabını vermiştir.

Çizelge 4.22. Baba meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	65,7	74,3	76,8	78,4	75,3	73,0
	Kararsız	31,3	24,3	19,6	19,3	21,0	22,2
	Katılmıyorum	3,0	1,3	3,6	2,3	3,7	4,8
Görüş 2	Katılıyorum	49,3	51,3	58,9	63,2	63,0	54,8
	Kararsız	35,8	31,6	31,3	26,9	27,2	28,6
	Katılmıyorum	14,9	17,1	9,8	9,9	9,9	16,7
Görüş 3	Katılıyorum	79,1	75,7	80,4	77,8	72,8	81,0
	Kararsız	17,9	23,7	19,6	21,6	27,2	14,3
	Katılmıyorum	3,0	0,7	0	0,6	0	4,8
Görüş 4	Katılıyorum	74,6	81,6	80,4	78,9	77,8	80,2
	Kararsız	22,4	16,4	17,0	17,0	17,3	13,5
	Katılmıyorum	3,0	2,0	2,7	4,1	4,9	6,3
Görüş 5	Katılıyorum	86,6	87,5	88,4	87,7	86,4	88,9
	Kararsız	7,5	10,5	8,9	10,5	12,3	9,3
	Katılmıyorum	6,0	2,0	2,7	1,8	1,2	3,0
Görüş 6	Katılıyorum	64,2	65,8	69,6	70,2	60,5	67,5
	Kararsız	31,3	33,6	29,5	28,7	39,5	38,6
	Katılmıyorum	4,5	0,7	0,9	1,2	0	4,0
Görüş 7	Katılıyorum	59,7	69,1	76,8	71,3	66,7	69,0
	Kararsız	38,8	30,3	22,3	25,1	30,9	26,2
	Katılmıyorum	1,5	0,7	0,9	3,5	2,5	4,8
Görüş 8	Katılıyorum	65,7	58,6	67,0	59,1	65,4	57,1
	Kararsız	26,9	36,8	30,4	32,7	30,9	33,3
	Katılmıyorum	7,5	4,6	2,7	8,2	3,7	9,5
Görüş 9	Katılıyorum	50,7	55,9	66,1	63,2	65,4	54,8
	Kararsız	31,6	30,8	34,8	28,5	37,5	32,9
	Katılmıyorum	8,6	3,8	6,8	13,0	12,5	11,4

Şekil 4.4. Peyzaj nedir sorusuna verilen cevaplar (%)

4.2. Eğitim Sunumu Sonrası Anketlerin Değerlendirilmesi

Eğitim sonrası anket uygulaması 5. 6. 7. ve 8. sınıflarda okuyan toplam 709 öğrenciye Nisan 2018 tarihinde yapılan eğitim sunumu sonrası gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması aynı anket formu ile ilk uygulamanın yapıldığı öğrencilere eğitim sunumunun hemen ardından uygulanmıştır. Bu nedenle ikinci anket uygulamasında sosyo-ekonomik durum bölümünde bir farklılık olmamıştır. (Çizelge 4.1., 4.2. ve 4.3.).

Eğitim sonrası anket uygulamasında doğa kelimesi öğrencilere ne ifade ettiği sorusuna verilen cevaplar “çevre”, “huzur”, “orman”, “mutluluk”, “yaşam”, “yeşil”, “bilmiyorum” seçenekleri altında gruplandırılmıştır. Buna göre doğa kelimesi için erkek (%22,6) öğrenciler en yüksek oranda “orman”, kız (%24,7) öğrenciler ise “yaşam” cevabını vermişlerdir. 5.sınıf (%33,2) öğrencileri en yüksek oranda “mutluluk” 6.sınıf (%38,3) ve 7. sınıf (%33,1) öğrencileri için “yaşam” 8.sınıf (%35,2) öğrencileri için ise “orman” ifade etmektedir (Çizelge 4.23.). Koruma kelimesi için verilen cevaplar “güvenlik”, “dikkat”, “yardım”, “savunma”, “sahip çıkma”, “diğer” ve “bilmiyorum” seçenekleri altında gruplandırılmıştır. Buna göre koruma kelimesi erkek (%32,5) öğrenciler için en yüksek oranda “yardım”, kız (%26,5) öğrenciler için farklı birçok ifadenin gruplandırıldığı “diğer” seçeneğini ifade etmektedir. 5. sınıf (% 36,8), 6. sınıf (%24,0) ve 7. sınıf (%21,9) öğrencileri için “yardım”ı ifade ederken, 8.sınıf öğrencileri (%25,5) için farklı birçok ifadenin gruplandırıldığı “diğer” seçeneği en yüksek oranda cevap olarak belirtilmiştir (Çizelge 4.23.).

Çizelge 4.23. Eğitim sonrası ankete göre doğa ve koruma kelimeleri sınıflara göre ne ifade ettiğinin dağılımı (%)

DOĞA	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
	Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Çevre	7,5	23,3	23,2	17,5	16,0	36,7
Huzur	0,6	0,3	0,5	0	1,2	7,7
Orman	44,0	18,0	31,6	24,7	27,8	35,2
Mutluluk	15,7	15,6	33,2	16,9	13,0	0
Yaşam	13,3	31,0	9,5	38,3	33,1	12,3
Yeşil	1,5	4,0	2,1	1,3	1,2	6,1
Bilmiyorum	17,5	7,7	0	1,3	7,7	2,0
Toplam	100	100	100	100	100	100
KORUMA	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
	Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Güvenlik	2,7	1,9	0	3,9	3,6	23,5
Dikkat	9,6	27,9	23,2	19,5	14,2	19,9
Yardım	32,5	11,7	36,8	24,0	21,9	4,1
Savunma	15,1	6,9	0	7,8	14,8	19,9
Sahip Çıkma	2,4	13,0	4,7	11,7	11,8	5,1
Diğer	2,4	26,5	35,3	21,4	20,1	25,5
Bilmiyorum	12,3	12,2	0	11,7	13,6	2,0
Toplam	100	100	100	100	100	100

Doğaya verilen zararın en çok kim ve hangi olaylar tarafından verildiği sorusunda insan, doğal olaylar ve insan faaliyetleri olmak üzere üç cevap seçeneği bulunmaktadır. Çizelge 4.24.’de görüldüğü gibi 5.sınıf (%67,4), öğrencileri ilk sırada ‘doğal olaylar’, 6.sınıf (%53,2) 7.sınıf (%59,8) ve 8.sınıf (%69,9) öğrencileri ilk sırada insanın doğaya zarar verdiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.24. Eğitim sonrası ankete göre doğaya en fazla zarar veren kaynak (%)

Size Göre Doğaya En Çok Hangisi Zarar Verir?				
Sınıf Düzeyi	İnsan	Doğal Olaylar	İnsan Faaliyetleri	Toplam
5.Sınıf	32,6	67,4	0	100
6.Sınıf	53,2	36,4	10,4	100
7.Sınıf	59,8	29,6	10,7	100
8.Sınıf	69,9	6,1	24,0	100

Öğrencilerin korunan alanlarda yaşanan sorunları önem derecesine göre sıralamaları istendiğinde eğitim sonrası yapılan ankette 1.derecede (%54,7) “küresel ısınma”, 2.derecede (%25,1) ve 3.derecede (% 41,0) “toprak kirliliği” yer almıştır. Ağırlıklı puanlamaya göre 1.derecede (%24,8) “küresel ısınma”, 2.derecede (%22,1) “toprak kirliliği” ve 3.derecede (%11,7) “su kirliliği” doğa koruma alanlarında yaşanan sorunların en önemli ilk üç 3 sorununu oluşturmaktadır (Çizelge 4.25.).

Çizelge 4.25. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma alanlarında yaşanan sorunlar (%)

Sorunlar	1.Derece	2.Derece	3.Derece	Ağırlıklı Puana Göre Ortalama
Yangın	13,8	9,9	0,4	8,0
Küresel Isınma	54,7	19,5	0,1	24,8
Toprak Kirliliği	0,3	25,1	41,0	22,1
Su Kirliliği	1,0	6,6	27,4	11,7
Erozyon	0,4	0,6	4,5	1,8
Bitkilerin Zarar Görmesi	2,0	4,5	14,7	7,1
Hava Kirliliği	4,5	10,9	6,1	7,2
Hayvanların Zarar Görmesi	4,2	0	4,8	3
Yapılaşma	7,2	22,7	0,1	10
Çöpler	11,8	0,3	0,8	4,3
Toplam	100	100	100	100

Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili belirlenen 4.1. no’lu ve Eğitim Sunumu Öncesi Anketlerin Değerlendirilmesi başlıklı bölümde açıklanan altı farklı görüşe öğrencilerin katılım düzeyi üç ölçekte sorgulanmıştır. Buna göre Görüş 1 ve 2’de erkek (%98,8), Görüş 1’de kız (%99,5) öğrenciler en yüksek oranda “katılıyorum”u; Görüş 4’de erkek (%50,3), Görüş 6’da kız (%45,4) “katılmıyorum”u işaretlemişlerdir. Görüş 6’da erkek (% 25,0), Görüş 4’te kız (%45,4) en yüksek oranda “kararsız” kalmışlardır (Çizelge 4.26.).

Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi sınıflara bağlı analiz sonuçlarına bakıldığında 5.sınıf öğrencileri Görüş 1,2 ve 3’de %100 oranında katılıyorum demişlerdir. Görüş 1 ‘de tüm sınıf düzeyleri en yüksek oranda “katılıyorum” demişlerdir. “Ülkelerin doğanın korunmasından daha öncelikli sorunları vardır” görüşü için cinsiyete ve sınıf düzeyine bağlı olarak yapılan analiz sonuçlarında öğrencilerin en yüksek oranlarda cevap vermekte kararsız kaldığı görüş olmuştur (Çizelge 4.26.).

Çizelge 4.26. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	98,8	99,5	100	98,7	97,6	100
	Kararsız	1,2	0,5	0	1,3	2,4	0
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 2	Katılıyorum	98,8	98,1	100	97,4	95,9	100
	Kararsız	0,3	1,9	0	1,3	3,6	0

Devamı arkada

Çizelge 4.26.'nın devamı

	Kararsız	0,3	1,9	0	1,3	3,6	0
	Katılmıyorum	0,9	0	0	1,3	0,6	0
Görüş 3	Katılıyorum	97,6	90,2	100	92,9	88,8	92,3
	Kararsız	2,4	9,0	0	5,8	10,7	7,7
	Katılmıyorum	0,0	0,8	0	1,3	0,6	0
Görüş 4	Katılıyorum	41,9	45,3	39,5	51,9	48,6	37,2
	Kararsız	7,8	34,5	23,2	20,1	24,3	20,4
	Katılmıyorum	50,3	20,2	37,4	27,9	27,2	42,3
Görüş 5	Katılıyorum	98,8	95,2	97,9	94,2	94,7	100
	Kararsız	0,3	4,0	2,1	3,2	4,1	0
	Katılmıyorum	0,9	0,8	0	2,6	1,2	0
Görüş 6	Katılıyorum	41,9	41,9	37,4	46,1	44,4	40,8
	Kararsız	25,0	12,7	0	11,0	22,5	38,8
	Katılmıyorum	33,1	45,4	62,6	42,9	33,1	20,4

Eğitim sunumu sonrası anket uygulamasında doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere verilen cevapların anne-baba meslek durumlarına göre dağılımı Çizelge 4.27’de ve Çizelge 4.28’de verilmiştir. Anne mesleği “öğretmen”, “polis” ve “ev hanımı” olan öğrencilerin tüm görüşler için en mantıklı cevapları en yüksek oranlarda vermişlerdir (Çizelge 4.27.). Baba mesleği “öğretmen” olan öğrenciler tüm görüşler için en mantıklı cevapları en yüksek oranlarda vermişlerdir. Görüş 1, 2, 3 ve 5 için %100 oranında “katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Görüş 6’da “polis” mesleği dışında tüm meslek grupları en yüksek oranda “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir (Çizelge 4.28.).

Çizelge 4.27. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	100	99,4	100	100	100	93,7
	Kararsız	0	0,6	0	0	0	6,3
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0

Devamı arkada

Çizelge 4.27.'nin devamı

Görüş 2	Katılıyorum	96,8	99,4	100	100	100	94,9
	Kararsız	3,2	0,6	0	0	0	1,3
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	3,8
Görüş 3	Katılıyorum	94,7	94,2	100	97,6	90,6	74,7
	Kararsız	3,7	5,8	0	2,4	9,4	25,3
	Katılmıyorum	1,6	0	0	0	0	0
Görüş 4	Katılıyorum	39,6	8,3	99,2	21,1	75,0	36,7
	Kararsız	12,3	5,8	0,8	59,3	12,5	58,2
	Katılmıyorum	48,1	85,9	0	8,9	12,5	5,1
Görüş 5	Katılıyorum	98,4	99,4	100	89,4	100	93,7
	Kararsız	0	0,6	0	10,6	0	2,5
	Katılmıyorum	1,6	0	0	0	0	3,8
Görüş 6	Katılıyorum	38,0	3,2	97,0	21,1	75,0	54,4
	Kararsız	46,0	10,9	3,0	8,9	12,5	11,4
	Katılmıyorum	16,0	85,9	0	69,9	12,5	34,2

Çizelge 4.28. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	100	99,3	100	100	98,8	96,8
	Kararsız	0	0,7	0	0	1,2	3,2
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 2	Katılıyorum	100	99,3	100	100	97,5	93,7
	Kararsız	0	0,7	0	0	2,5	4,0
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	2,4
Görüş 3	Katılıyorum	100	93,4	100	99,4	86,4	81,7
	Kararsız	0	4,6	0	0,6	13,6	18,3
	Katılmıyorum	0	2,0	0	0	0	0
Görüş 4	Katılıyorum	89,6	23,7	23,2	66,7	49,4	16,7
	Kararsız	4,5	5,9	0	17,5	13,6	81,7
	Katılmıyorum	6,0	70,4	76,8	8,2	37,0	1,6
Görüş 5	Katılıyorum	100	97,4	100	92,4	98,8	96,8
	Kararsız	0	0,7	0	7,6	1,2	0,8
	Katılmıyorum	0	2,0	0	0	0	2,4
Görüş 6	Katılıyorum	89,6	25,7	23,2	64,9	34,6	26,2
	Kararsız	7,5	42,8	0	7,6	30,9	18,3
	Katılmıyorum	3,0	31,6	76,8	27,5	34,6	55,6

Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili 4.1. no'lu ve Eğitim Sunumu Öncesi Anketlerin Değerlendirilmesi başlıklı bölümde açıklanan beş farklı görüşe öğrencilerin katılım düzeyi üç ölçekte sorgulanmıştır. Buna göre Görüş 1'de kız (%96,8) ve erkek (%97,3) öğrenciler "katılıyorum"; Görüş 4'de kız (%4,8) ve erkek (%30,7) öğrenciler "katılmıyorum"; Görüş 5'de kız (%10,6) ve erkek (%36,7) öğrenciler ise "kararsız" seçeneğini yüksek oranda işaretlemişlerdir (Çizelge 4.29.).

Öğrencilerin okudukları sınıflara göre verdikleri cevaplar incelendiğinde 5.sınıf öğrencileri “katılıyorum” seçeneğini Görüş 1, 2, ve 3’de en yüksek oranda işaretlemişlerdir. 6.sınıf (% 96,1) öğrencileri Görüş 1 ‘de, 7.sınıf (%95,9) ve 8.sınıf (%100) öğrencileri Görüş 3’de en yüksek oranda “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. 5. 6. ve 7. öğrencileri Görüş 4’de en yüksek oranda “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. 8. Sınıf öğrencileri tüm görüşlerde “katılmıyorum” seçeneğini hiç işaretlememişlerdir (Çizelge 4.29.).

Çizelge 4.29. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	97,3	96,8	100	96,1	94,1	97,4
	Kararsız	2,1	2,1	0	2,6	3,6	2,6
	Katılmıyorum	0,6	1,1	0	1,3	2,4	0
Görüş 2	Katılıyorum	96,4	93,6	100	95,5	94,7	89,8
	Kararsız	3,3	6,4	0	3,9	5,3	10,2
	Katılmıyorum	0,3	0	0	0,6	0	0
Görüş 3	Katılıyorum	97,3	97,3	100	92,2	95,9	100
	Kararsız	1,8	2,7	0	6,5	3,6	0
	Katılmıyorum	0,9	0	0	1,3	0,6	0
Görüş 4	Katılıyorum	67,8	95,0	65,3	78,6	84,0	100
	Kararsız	1,5	0,3	0	1,9	1,8	0
	Katılmıyorum	30,7	4,8	34,7	19,5	14,2	0
Görüş 5	Katılıyorum	63,0	88,9	65,3	74,0	73,4	92,9
	Kararsız	36,7	10,6	34,7	25,3	25,4	7,1
	Katılmıyorum	0,3	0,5	0	0,6	1,2	0

Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere verilen cevapların anne ve baba meslek durumlarına incelendiğinde Görüş 4’e anne mesleği ev hanımı, polis, öğretmen ve devlet memuru olan öğrenciler ile baba mesleği sağlık personeli olan öğrenciler %100 oranında “katılıyorum” cevabı vermişlerdir. (Çizelge 4.30.). Baba meslek gruplarına göre analiz sonuçlarına bakıldığında Görüş 4’de en yüksek oranda “katılıyorum” verildiği görülmektedir (Çizelge 4.31.).

Çizelge 4.30. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	93,6	98,7	100	97,6	100	94,9
	Kararsız	4,3	0,6	0	2,4	0	3,8
	Katılmıyorum	2,1	0,6	0	0	0	1,3

Devamı arkada

Çizelge 4.30.'un devamı

Görüş 2	Katılıyorum	97,9	97,4	100	100	100	64,6
	Kararsız	1,6	2,6	0	0	0	35,4
	Katılmıyorum	0,5	0	0	0	0	0
Görüş 3	Katılıyorum	98,4	96,8	100	97,6	90,6	93,7
	Kararsız	1,6	3,2	0	2,4	9,4	2,5
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	3,8
Görüş 4	Katılıyorum	100	21,8	100	100	100	94,9
	Kararsız	0	1,3	0	0	0	5,1
	Katılmıyorum	0	76,9	0	0	0	0
Görüş 5	Katılıyorum	96,3	16,0	92,4	93,5	87,5	93,7
	Kararsız	3,2	84,0	7,6	6,5	9,4	5,1
	Katılmıyorum	0,5	0	0	0	3,1	1,3

Çizelge 4.31. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	100	99,3	100	96,5	93,8	92,9
	Kararsız	0	0,7	0	1,8	3,7	6,3
	Katılmıyorum	0	0	0	1,8	2,5	0,8
Görüş 2	Katılıyorum	95,5	96,7	100	87,7	96,3	96,8
	Kararsız	4,5	3,3	0	12,3	2,5	3,2
	Katılmıyorum	0	0	0	0	1,2	0
Görüş 3	Katılıyorum	100	95,4	100	99,4	93,8	95,2
	Kararsız	0	4,6	0	0,6	6,2	2,4
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	2,4
Görüş 4	Katılıyorum	100	77,0	23,2	99,4	98,8	97,6
	Kararsız	0	0,7	0	0,6	1,2	2,4
	Katılmıyorum	0	22,4	76,8	0	0	0
Görüş 5	Katılıyorum	98,5	69,7	23,2	91,2	84,0	96,8
	Kararsız	1,5	30,3	76,8	8,8	13,6	2,4
	Katılmıyorum	0	0	0	0	2,5	0,8

Doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili 4.1. no'lu ve Eğitim Sunumu Öncesi Anketlerin Değerlendirilmesi başlıklı bölümde açıklanan beş farklı görüşe öğrencilerin katılım düzeyi üç ölçekte sorgulanmıştır. Görüş 1 'de cinsiyete bağlı ve sınıf düzeylerine bağlı tüm gruplar en yüksek oranda "Katılıyorum" demişlerdir (Çizelge 4.32.).

Çizelge 4.32. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmaması durumunda oluşacak sorunlar ile ilgili görüşlere katılım düzeyi (%)

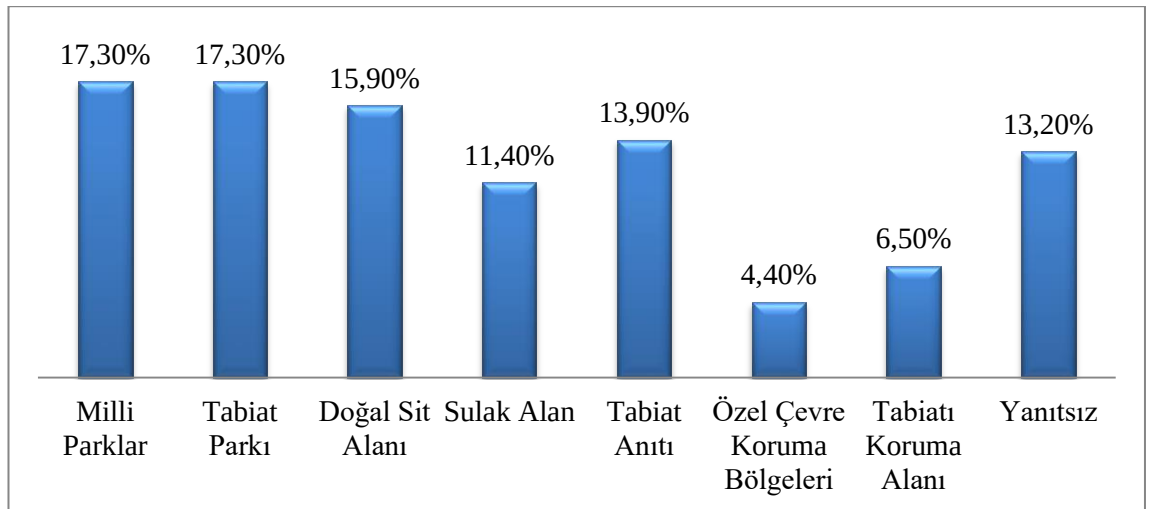
Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	97,3	99,2	100,0	96,8	94,4	100,0
	Kararsız	2,7	0,8	0	3,2	5,6	0
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 2	Katılıyorum	96,4	91,0	100,0	96,1	92,8	87,1
	Kararsız	3,6	9,0	0	3,9	7,2	12,9
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 3	Katılıyorum	97,0	89,7	97,4	88,3	88,8	95,0
	Kararsız	2,7	10,3	2,6	11,7	10,4	5,0
	Katılmıyorum	0,3	0	0	0	0,8	0
Görüş 4	Katılıyorum	95,5	90,5	100	94,2	91,2	87,1
	Kararsız	4,5	3,2	0	5,8	8,0	3,3
	Katılmıyorum	0	6,4	0	0	0,8	9,6
Görüş 5	Katılıyorum	97,3	97,9	100	94,8	92,8	100
	Kararsız	2,1	2,1	0	3,9	7,2	0
	Katılmıyorum	0,6	0	0	1,3	0	0
Görüş 6	Katılıyorum	77,7	63,1	74,2	72,7	69,6	65,0
	Kararsız	16,9	35,0	25,8	26,6	24,0	28,3
	Katılmıyorum	5,4	1,9	0	0,6	6,4	6,7

Öğrencilerin korunan doğal alanlar ile ilgili hangi derslerde bilgi edinip edinmediklerini ‘Hangi derslerde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edindiniz’ sorusu ile ortaya konulmuştur. Elde edilen cevaplar cinsiyete bağlı ve sınıf düzeyine bağlı olarak değerlendirilmiştir. Erkek öğrencilerin %81,9’u ile kız öğrencilerin %78,5’i; 5. sınıfların % 92,6’sı, 6. sınıfların % 81,8’i, 7. sınıfların % 72’si, 8. sınıfların % 73,3’ü Türkçe dersinde bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler Matematik, kız öğrenciler ise Sosyal Bilgiler dersinde yüksek oranlarda kararsız kalmışlardır. Öğrencilerin Müzik dersinde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinme oranları oldukça düşüktür (Çizelge 4.33).

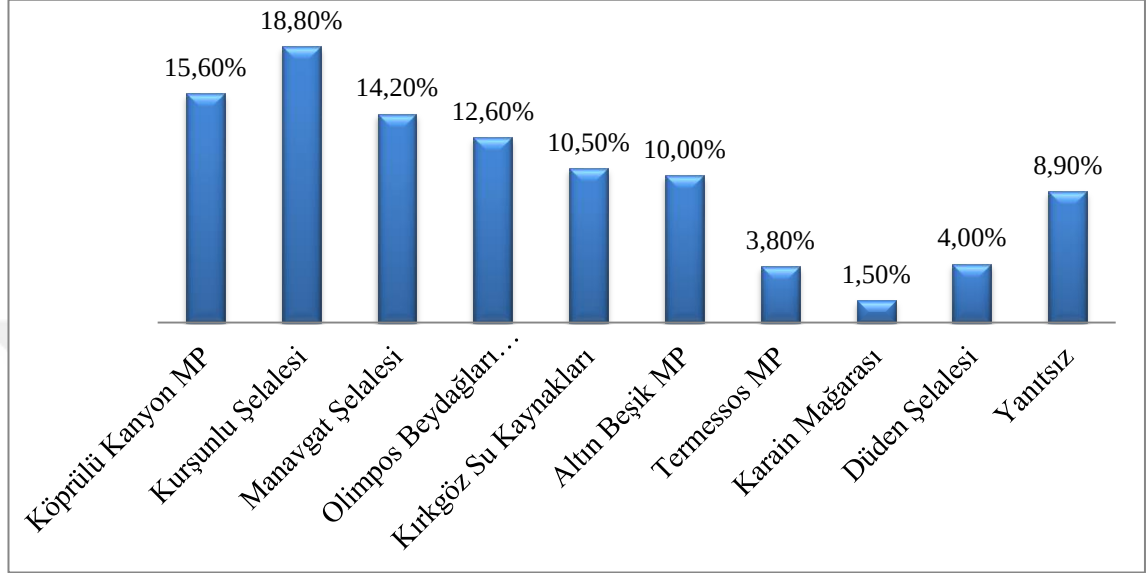
Doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin değerlendirilmesi en çok farklılık beklenen sorulardan biri “Ülkemizdeki doğa koruma sınıfları nelerdir, bildiklerinizi yazınız” sorusudur. Eğitim öncesi öğrencilerin hiç cevap veremedikleri bu soruda eğitim sonrası anket uygulamasına katılan öğrencilerin %17,3’ü milli park, %17,3 ‘ü tabiat parkı, %15,9’u doğal sit alanı, %11,4’ü sulak alan, %13,9’u tabiat anıtı, %4,4’ü özel çevre koruma bölgeleri, %6,5’i tabiatı koruma alanı cevabını vermiş, %13,2 oranında öğrenci cevap vermemiştir (Şekil 4.5).

Çizelge 4.33. Eğitim sonrası ankete göre korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edinilen dersler (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Türkçe	Edindik	81,9	78,5	92,6	81,8	72,0	73,3
	Kararsız	6,3	12,5	4,7	11,0	21,6	6,3
	Edinmedik	11,7	9,0	2,6	7,1	6,4	20,4
Matematik	Edindik	1,2	2,1	0	1,9	0,8	3,3
	Kararsız	19,6	24,4	64,7	70,1	74,4	90,0
	Edinmedik	79,2	73,5	35,3	27,9	27,9	6,7
Fen Bilimleri	Edindik	72,2	78,6	100	90,4	90,1	50,4
	Kararsız	8,7	14,7	0	9,6	9,9	21,3
	Edinmedik	19,1	6,7	0	0	0	28,3
Sosyal Bilgiler	Edindik	79,5	71,6	76,8	85,1	80,8	65,0
	Kararsız	6,3	25,7	23,2	14,9	19,2	11,3
	Edinmedik	14,2	2,7	0	0	0	23,8
T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	Edindik	15,1	14,6	0	5,8	4,0	37,9
	Kararsız	17,8	25,2	2,1	20,1	21,6	38,3
	Edinmedik	67,2	60,2	97,6	74,1	74,4	23,8
Yabancı Dil	Edindik	60,8	32,9	41,6	50,0	48,8	45,4
	Kararsız	10,5	42,4	23,2	24,7	24,8	34,2
	Edinmedik	28,6	24,7	35,3	25,3	26,4	20,4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Edindik	68,4	34,7	36,8	44,8	42,4	69,2
	Kararsız	9,3	7,4	0	7,8	9,6	14,6
	Edinmedik	22,3	57,8	63,2	47,4	48,0	16,3
Müzik	Edindik	13,6	34,0	23,2	17,5	15,2	34,6
	Kararsız	16,0	21,2	2,1	14,3	12,0	38,3
	Edinmedik	69,6	44,8	74,7	66,9	72,8	27,1
Beden Eğitimi	Edindik	65,1	37,1	57,9	48,7	44,0	48,3
	Kararsız	10,2	31,6	6,8	13,0	16,0	41,7
	Edinmedik	24,7	31,3	35,3	38,3	40,0	10,0

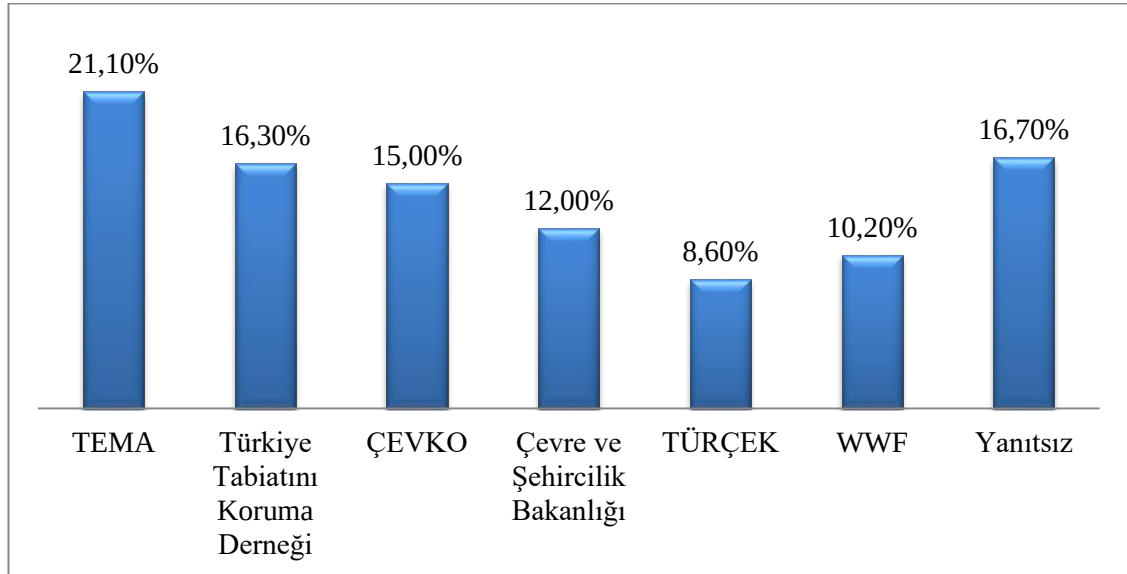
Şekil 4.5. Eğitim sonrası ankete göre ülkemizde bulunan doğa koruma sınıfları (%)

“Antalya’daki doğa koruma alanlarından bildiklerinizi yazınız” sorusuna eğitim sunumu sonrası verilen cevapların yüzdesel analiz sonuçları Şekil 4.6’ de verilmiştir. Eğitim sunumunda Antalya’da bulunan bazı koruma alanlarını öğrencilere anlatılmıştır. Verilen cevaplar 10 ana başlık altında gruplandırılmıştır. Öğrencilerin %18,8’i “Kurşunlu Şelalesi”, %15,6’sı “Köprülü Kanyon Milli Parkı”, %14,2’si ile “Manavgat Şelalesi” cevabını vermişler, %8,9’u cevap vermemişlerdir.

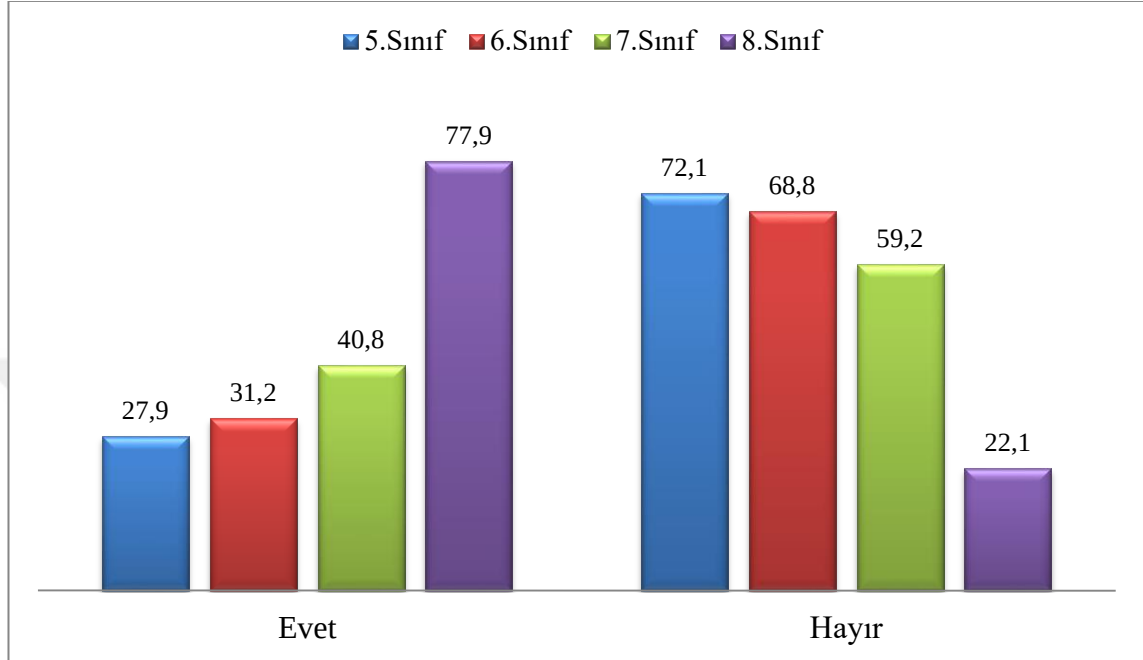
Şekil 4.6. Eğitim sonrası ankete göre Antalya'daki doğa koruma alanları (%)

Doğa koruma konusunda çalışan kuruluşlardan bildiklerinizi yazınız sorusuna eğitim sunumu sonrası verilen cevapların yüzdesel analiz sonuçları Şekil 4.7’de verilmiştir. Öğrenciler %21,1 oranında en çok “TEMA” cevabını vermişlerdir.

Şekil 4.7. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma konusunda çalışan kurum ve kuruluşlar (%)

Doğa koruma çalışmalarının masrafına yönelik soruya erkek öğrencilerin %27,8'i kız öğrencilerin %30,2'si; 5. sınıfların %27,9'u, 6.sınıfların %31,2'si, 7. sınıfların %40,8'i, 8.sınıfların %77,9'u “Evet” cevabını vermişlerdir. Erkek öğrencilerin %72,2'si, kız öğrencilerin %69,8'i, 5.sınıfların %72,1, 6.sınıfların %68,8'i, 7.sınıfların %59,2'si, 8.sınıfların %22,1'i “hayır” cevabını vermişlerdir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma çalışmalarının masraflı olma durumu (%)

Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma çalışmaların bir masrafı olduğunu düşünen öğrenciler bu durumu verilen 5 seçenek üzerinden değerlendirmişlerdir. Cinsiyete bağlı ve sınıf düzeyine bağlı tüm gruplar en yüksek oranda “fikrim yok” cevabını vermişlerdir (Çizelge 4.34.).

Çizelge 4.34. Eğitim sonrası ankete göre doğa koruma çalışmalarının masraf düzeyinin değerlendirilmesi (%)

Cevaplar	Erkek	Kız	5.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
Çok Pahalı	1,3	3,9	0	0	2,0	4,3
Pahalı	8,9	7,7	1,9	8,3	13,7	8,6
Fikrim Yok	55,1	69,1	96,2	56,3	56,9	56,1
Ucuz	26,6	10,5	0	0	5,9	31,0
Çok Ucuz	8,2	8,8	1,9	35,4	21,6	0

Daha önce bir koruma alanına gittiniz mi ve doğa koruma alanlarında insanlar her istediklerini yapabilir mi sorusuna verilen cevapların cinsiyete bağlı analizlerinin dağılım oranları çizelge 4.35’de verilmiştir. “Daha önce bir doğa koruma alanına gittiniz mi?” sorusuna erkek öğrenciler %46,1 oranında kız öğrencilerin %66,0 “evet” demiştir. “Doğa koruma alanlarında insanlar her istediklerini yapabilir mi?” sorusuna

erkek öğrenciler %68,4 oranında, kız öğrenciler %75,9 oranında “hayır” cevabını vermişlerdir (Çizelge 4.35.). Doğanın daha iyi korunması için önerilerinizi yazınız sorusuna eğitim sunumu sonrası verilen cevapların cinsiyete ve sınıf düzeyine bağlı analizlerinin dağılım oranları Çizelge 4.36.’de verilmiştir. Bu soru açık uçlu bir soru olduğu için birçok farklı cevap bulunmaktadır. Öğrenciler tarafından verilen cevaplar ana başlıklar altında toplanmıştır. Bunlar “daha fazla fidan dikmeliyiz”, “doğaya zarar vermemeliyiz”, “zarar verenleri cezalandırmalıyız”, “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz”, “derslerimizde daha çok bilgi almalıyız”, “bilmiyorum” sınıflandırılmıştır. Erkek öğrencilerin %32,8, kız öğrenciler %30,2 oranında en çok “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz” önerisinde bulunmuşlardır.

Çizelge 4.35. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyete göre doğa koruma alanına gitme ve insanların bu alanlarda istediklerini yapma durumu (%)

Cinsiyet	Daha önce bir doğa koruma alanına gittiniz mi?	
	Evet	Hayır
Erkek	46,1	53,9
Kız	66,0	34,0
Cinsiyet	Doğa koruma alanlarında insanlar her istediklerini yapabilir mi?	
	Evet	Hayır
Erkek	31,6	68,4
Kız	24,1	75,9

5.sınıf öğrencileri %35 ile en çok “doğaya zarar vermemeliyiz” önerisinde bulunurken, ikinci sırada %30,2 ile “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz”, üçüncü sırada %23,2 oranında “zarar verenleri cezalandırmalıyız” önerisinde bulunmuşlardır. 6.sınıf öğrencileri %38,5 ile en çok “doğaya zarar vermemeliyiz” önerisinde bulunurken, ikinci sırada %26,0 ile “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz”, üçüncü sırada %23,2 oranında “zarar verenleri cezalandırmalıyız” önerisinde bulunmuşlardır. 7. Sınıf öğrencileri %30,2 ve %27,2 ile en çok “doğaya zarar vermemeliyiz” ve “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz” önerilerinde bulunmuşlardır. 8. Sınıf öğrencileri en çok “okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz” ve “derslerimizde daha çok bilgi almalıyız” önerilerinde bulunmuşlardır (Çizelge 4.36.).

Çizelge 4.36. Eğitim sonrası ankete göre sınıf düzeyine göre doğanın daha iyi korunması için yapılabilecekler ve doğanın daha iyi korunması için kişisel olarak öğrencilerin yapabilecekleri (%)

Sınıf Düzeyi	Doğanın Daha İyi Korunması İçin Önerilerinizi Yazınız.					
	Daha fazla fidan dikmeliyiz	Doğaya zarar vermemeliyiz	Zarar verenleri cezalandırmalıyız	Okul gezilerimizde daha çok korunan alanlara gitmeliyiz	Derslerimizde daha çok bilgi almalıyız	Bilmiyorum
5.sınıf	4,5	35,0	23,2	30,2	5,1	2,1
6.sınıf	6,5	38,3	15,6	26,0	4,5	9,1
7.sınıf	4,1	30,2	13,0	27,2	7,7	17,8
8.sınıf	3,1	2,6	5,6	35,7	34,2	18,9

Doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararların cinsiyete ve sınıf düzeyine göre analiz sonuçları Çizelge 4.37.'de verilmiştir. Görüş 5'de cinsiyete ve sınıf düzeyine göre tüm katılımcılar en yüksek oranda “katılıyorum” demişlerdir. Çizelge 4.38.'de anne meslek durumuna göre analiz sonuçları, Çizelge 4.39.'da baba meslek durumuna göre analiz sonuçları verilmiştir.

Çizelge 4.37. Eğitim sonrası ankete göre cinsiyet ve sınıf düzeyine göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Sınıf Düzeyi			
		Erkek	Kız	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
Görüş 1	Katılıyorum	87,3	69,8	76,8	82,5	74,0	79,1
	Kararsız	10,2	10,9	0	3,9	16,6	20,9
	Katılmıyorum	2,4	19,4	23,2	13,6	9,5	0
Görüş 2	Katılıyorum	78,0	40,8	69,5	66,2	55,6	43,4
	Kararsız	15,4	38,2	7,4	18,8	29,0	52,6
	Katılmıyorum	6,6	21,0	23,2	14,9	15,4	4,1
Görüş 3	Katılıyorum	94,3	91,5	100	95,5	89,9	86,2
	Kararsız	5,4	7,4	0	3,2	8,3	13,8
	Katılmıyorum	0,3	1,1	0	1,3	1,8	0
Görüş 4	Katılıyorum	45,2	52,8	9,5	46,8	54,4	85,2
	Kararsız	34,6	11,7	34,7	22,7	20,1	12,2
	Katılmıyorum	20,2	35,5	55,8	30,5	25,4	2,6
Görüş 5	Katılıyorum	94,9	93,6	100	98,7	93,5	85,7
	Kararsız	2,7	5,8	0	0	3,6	12,8
	Katılmıyorum	2,4	0,5	0	1,3	3,0	1,5
Görüş 6	Katılıyorum	63,3	88,6	65,3	77,9	77,5	86,2
	Kararsız	36,7	11,4	34,7	22,1	22,5	13,8
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 7	Katılıyorum	91,3	73,7	76,8	84,4	81,7	85,2
	Kararsız	4,8	6,4	0	1,9	7,7	12,2
	Katılmıyorum	3,9	19,9	23,2	13,6	10,7	2,6
Görüş 8	Katılıyorum	63,3	87,3	65,3	76,6	75,7	86,2
	Kararsız	6,0	7,4	0	3,9	8,9	13,8
	Katılmıyorum	30,7	5,3	34,7	19,5	15,4	0
Görüş 9	Katılıyorum	55,7	58,6	42,1	60,4	58,0	68,9
	Kararsız	4,2	7,2	0	3,9	6,5	12,2
	Katılmıyorum	40,1	34,2	57,9	35,7	35,5	18,9

Çizelge 4.38. Eğitim sonrası ankete göre anne meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Anne Meslek					
		Ev Hanımı	Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	89,8	88,5	92,4	34,1	28,1	93,7
	Kararsız	4,8	11,5	6,8	8,9	71,9	6,3
	Katılmıyorum	5,3	0	0,8	56,9	0	0
Görüş 2	Katılıyorum	38,5	78,2	92,4	34,1	18,8	62,0
	Kararsız	55,1	16,7	1,5	8,9	81,3	34,2
	Katılmıyorum	6,4	5,1	6,1	56,9	0	3,8
Görüş 3	Katılıyorum	94,7	90,4	100	100	28,1	96,2
	Kararsız	2,7	9,6	0	0	71,9	3,8
	Katılmıyorum	2,7	0	0	0	0	0
Görüş 4	Katılıyorum	92,0	16,0	9,8	40,7	31,3	100
	Kararsız	1,1	84,0	0,8	2,4	68,8	0
	Katılmıyorum	7,0	0	89,4	56,9	0	0
Görüş 5	Katılıyorum	99,5	90,4	100	100	31,3	31,3
	Kararsız	0,5	5,1	0	0	68,8	68,8
	Katılmıyorum	0	4,5	0	0	0	0
Görüş 6	Katılıyorum	97,3	13,5	100	100	31,3	96,2
	Kararsız	2,7	86,5	0	0	68,8	3,8
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 7	Katılıyorum	93,6	92,3	92,4	43,1	31,3	97,5
	Kararsız	1,1	7,7	1,5	0	68,8	2,5
	Katılmıyorum	5,3	0	6,1	56,9	0	0
Görüş 8	Katılıyorum	98,4	10,9	100	100	21,9	96,2
	Kararsız	1,1	11,5	0	0	78,1	3,8
	Katılmıyorum	0,5	77,6	0	0	0	17,2
Görüş 9	Katılıyorum	87,2	10,3	93,2	36,6	31,3	62,0
	Kararsız	1,6	7,7	0	0	68,8	5,1
	Katılmıyorum	11,2	82,1	6,8	63,4	0	32,9

Çizelge 4.39. Eğitim sonrası ankete göre baba meslek durumuna göre doğal alanlarda yapılan aktivitelerin öğrencilere sağladığı yararlar (%)

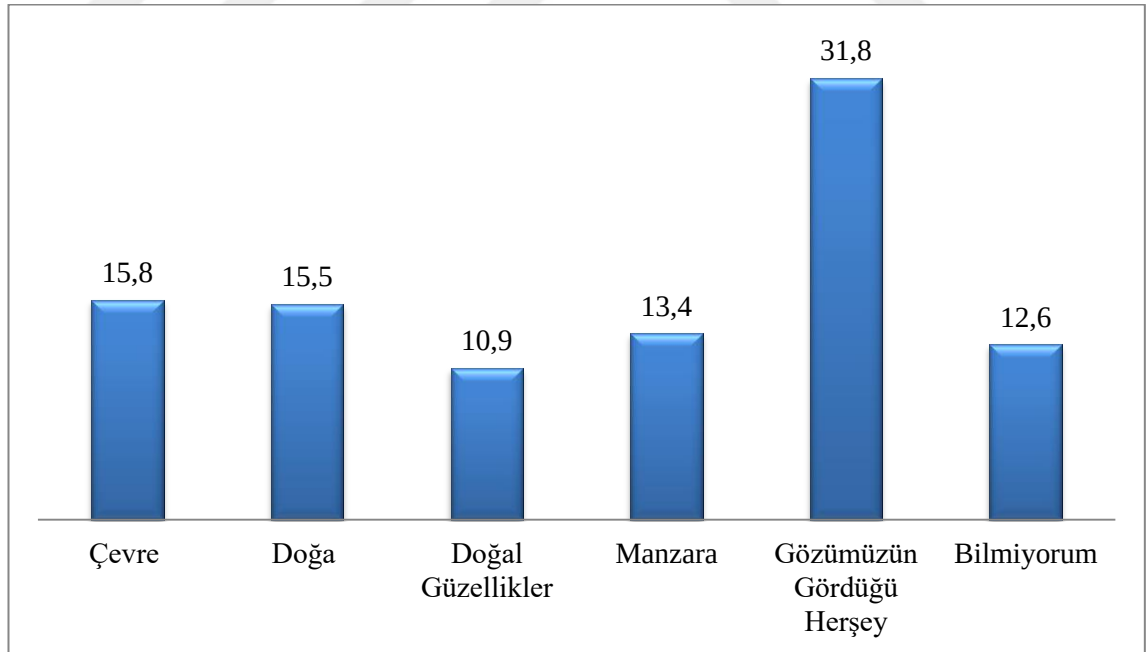
Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Baba Meslek					
		Sağlık Personeli	Polis	Öğretmen	Devlet Memuru	Özel Sektör	Diğer
Görüş 1	Katılıyorum	100	90,8	100	74,9	86,4	30,2
	Kararsız	0	8,6	0	19,3	13,6	14,3
	Katılmıyorum	0	0,7	0	5,8	0	55,6
Görüş 2	Katılıyorum	94,0	55,9	100	48,0	49,4	24,6
	Kararsız	6,0	38,2	0	46,2	50,6	10,3
	Katılmıyorum	0	5,9	0	5,8	0	65,1
Görüş 3	Katılıyorum	98,5	99,3	100	85,4	84,0	91,3
	Kararsız	1,5	0	0	12,9	16,0	7,9
	Katılmıyorum	0	0,7	0	1,8	0	0,8
Görüş 4	Katılıyorum	22,4	68,4	23,2	45,6	87,7	43,7
	Kararsız	0	25,7	76,8	14,6	11,1	0
	Katılmıyorum	77,6	5,9	0	39,8	1,2	56,3

Devamı arkada

Çizelge 4.39.'un devamı

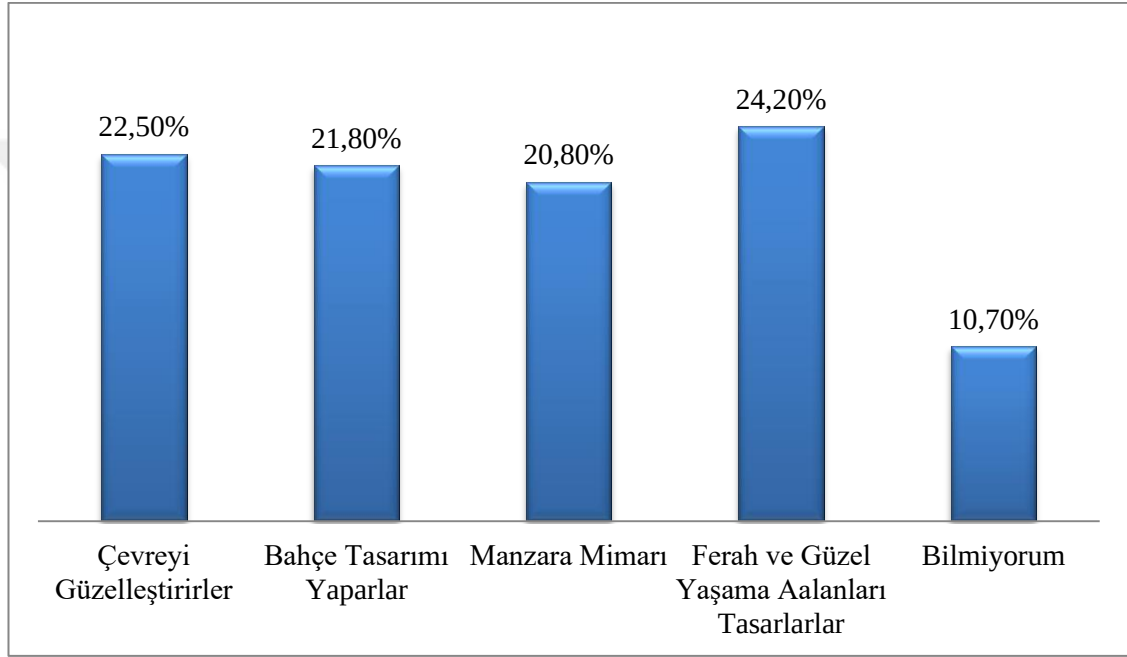
Görüş 5	Katılıyorum	100	99,3	100	87,1	90,1	92,1
	Kararsız	0	0,7	0	12,9	9,9	0
Görüş 6	Katılıyorum	0	0	0	0	0	7,9
	Kararsız	98,5	77,0	23,2	87,1	87,7	91,3
Görüş 7	Katılıyorum	1,5	23,0	76,8	12,9	12,3	8,7
	Katılmıyorum	0	0	0	0	0	0
Görüş 8	Katılıyorum	100	90,8	100	80,7	87,7	43,7
	Kararsız	0	3,9	0	13,5	12,3	0,8
Görüş 9	Katılıyorum	0	5,3	0	5,8	0	55,6
	Kararsız	100	74,3	23,2	87,1	86,4	90,5
Görüş 10	Katılıyorum	0	2,6	0	12,9	13,6	8,7
	Katılmıyorum	0	23,0	76,8	0	0	0,8
Görüş 11	Katılıyorum	97,0	67,1	23,2	63,7	82,7	29,4
	Kararsız	0	3,9	0	12,9	14,8	0,8
Görüş 12	Katılıyorum	3,0	28,9	76,8	23,4	2,5	69,8
	Katılmıyorum						

Eğitim sunumu sonrası anket uygulamasında öğrencilere “peyzaj nedir, bildiklerinizi yazınız” sorusu yöneltilmiştir. Anket uygulamasına katılan öğrencilerin verdikleri cevaplar gruplandırılmış ve 6 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar “çevre”, “doğa”, “doğal güzellikler”, “manzara”, “gözümüzün gördüğü her şey”, ve “bilmiyorum”, olmuştur. Verilen cevapların yüzdesel olarak değerleri şekil 4.9.’da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğrenciler peyzaj kelimesini en yüksek oranda “çevre”, ikinci sırada “doğa” ve “manzara” olarak tanımlamaktadırlar (Şekil 4.9.).

Şekil 4.9. Eğitim sonrası ankete göre peyzaj nedir sorusuna verilen cevaplar (%)

Anket formunda son soru “peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bildiklerinizi yazınız” olmuştur. Öğrencilerden peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bildiklerini yazmaları istenmiştir. Ankete uygulamasına katılan öğrencilerin verdikleri cevaplar gruplandırılmış ve 5 ana başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar “çevreyi güzelleştirirler”, “bahçe, park tasarımı yaparlar”, “manzara mimarı”, “ferah ve güzel yaşama ortamı tasarlar”, ve “bilmiyorum” olarak SPSS programında veri girişi yapılmıştır. Eğitim sunumu sonrası öğrenciler peyzaj mimarlığı mesleği hakkında fikir sahibi olmuşlardır. Öğrencilerin %22,5’i peyzaj mimarlarının çevreyi güzelleştiren bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. %21,5’i bahçe ve park tasarımı yapan bir meslek olduğu yanıtını vermişlerdir. %20,8 oranında “manzara mimarı”, %18,2 oranında “ferah ve güzel yaşama ortamı tasarlar” demişlerdir (Şekil 4.10.).

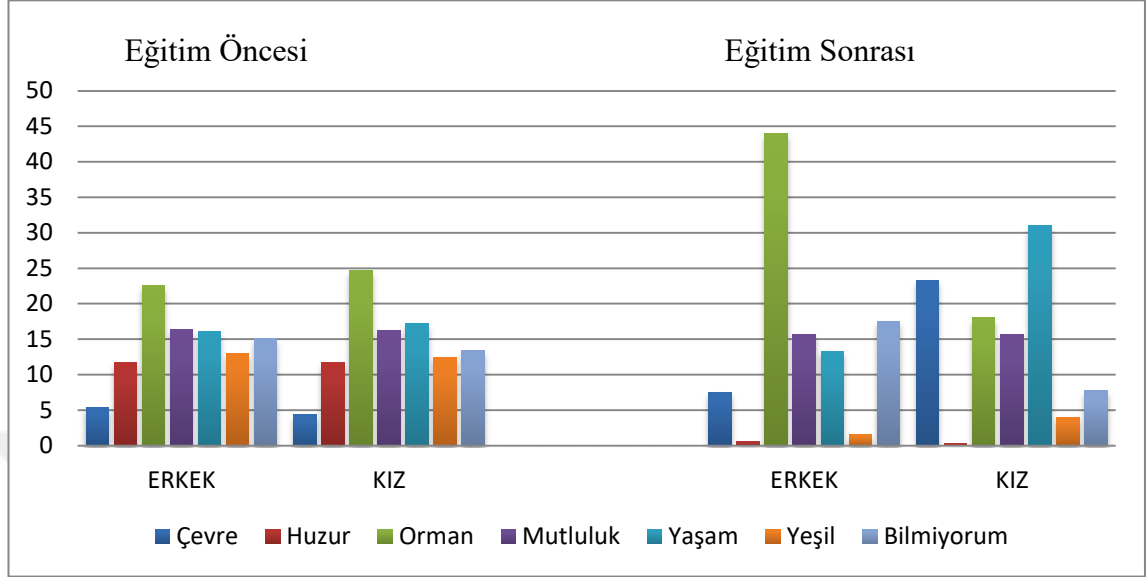
Şekil 4.10. Eğitim sonrası ankete göre peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bilinenler (%)

4.3. Eğitim Sunumu Öncesi ve Sonrası Anket Sonuçlarının İrdelenmesi

Doğa ve koruma bilgisi ile ilgili soruların bulunduğu ikinci bölümde öğrencilere ilk olarak doğa ve koruma kelimelerinin onlar için ne ifade ettiği sorulmuş ve birer kelime ile açıklanmaları istenmiştir. Eğitim öncesi doğa kelimesi erkek öğrencilerin %22,6’sı, kız öğrencilerin %24,7’si için “orman”ı ifade ederken eğitim sonrası erkek öğrencilerin %44’ü, kız öğrencilerin %31’i için “yaşam”ı ifade ettiği görülmektedir (Şekil 4.11.). Eğitim sonrası erkek öğrencilerde görülen artışta eğitim sonrası öğrencilerin fikrinin değiştiği görülmektedir. Kız öğrenciler eğitim sunumu sonrası fikirlerini değiştirerek “yaşam” cevabını vermişlerdir.

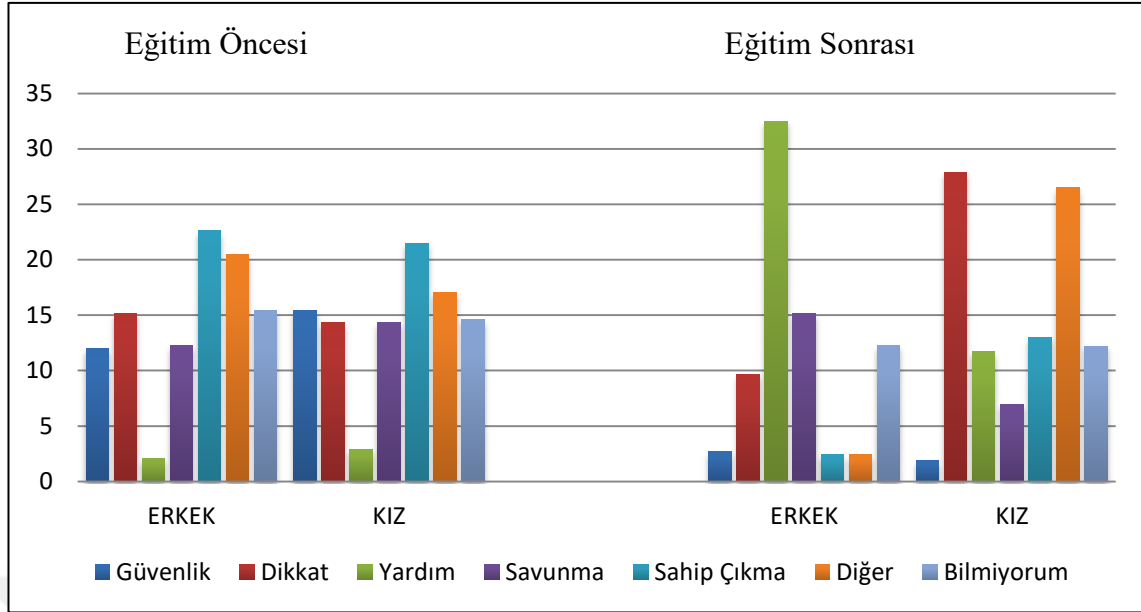
Eğitim sunumunda doğanın yaşamamız için ne kadar önemli olduğu ve aynı zamanda hayvanların ve bitkilerinde bir yaşam alanı olduğu anlatılmaktadır. Eğitim sunumu sonrası değişim açıkça görülmektedir. Sınıf düzeyine bağlı olarak analiz

sonuçlarına bakıldığında 8.sınıf öğrencilerinin eğitim öncesi bu soruya %21,4 oranında “bilmiyorum” cevabı verdikleri görülürken eğitim sonrası öğrencilerin %36,7 ile “çevre” cevabını verdikleri görülmektedir.

Şekil 4.11. Eğitim öncesi ve sonrası doğa kelimesinin ne ifade ettiğinin cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%)

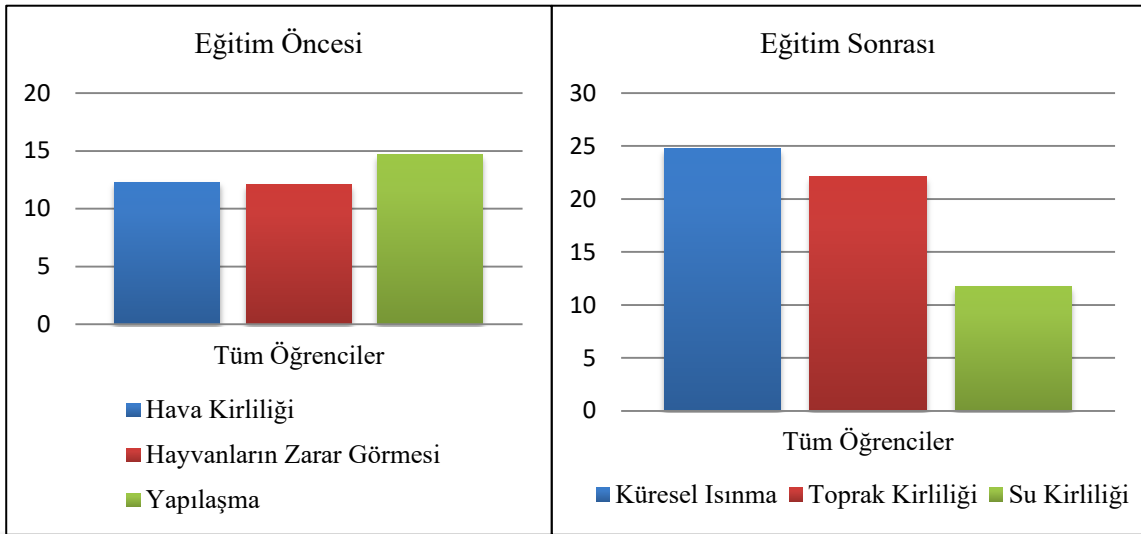
Koruma kelimesi eğitim öncesi cinsiyete göre ve sınıf düzeyine en yüksek oranda “sahip çıkma” cevabını verirken 8. Sınıf öğrencileri en yüksek oranda “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir. Eğitim sonrası erkek öğrenciler ve 5, 6, ve 7.sınıf öğrenciler için en çok “yardım” cevabını verirken kız öğrenciler ve 8.sınıf öğrencileri birçok ifadeyi içinde toplayan “diğer” cevabını, vermişlerdir. Eğitim sunumu sonrası “sahip çıkma” cevabı koruma kelimesinin doğadaki birçok canlıya yardım etmek onları korumak olduğunu öğrenen öğrencilerin cevaplarını “yardım” olarak değiştikleri görülmektedir (Şekil 4.12.).

Şekil 4.12. Eğitim öncesi ve sonrası koruma kelimesinin ne ifade ettiğinin cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%)

Eğitim öncesi tüm sınıf düzeyleri doğaya zarar veren kaynağın “insan” olduğu cevabını verirken eğitim sonrası 5.sınıf öğrencileri doğaya en fazla zararı “doğal olaylar” verdiğini belirtmektedir. Diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerin cevaplarında değişme olmadığı çizelgelerde görülmektedir.

Öğrencilerden korunan alanlarda yaşanan sorunları önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Eğitim öncesi 1.derecede (%24,1) “küresel ısınma”, 2.derecede (%17,8) “hava kirliliği” ve 3.derecede (%27,8) “çöpler” yer almıştır. Ağırlıklı puanlamaya göre 1.derecede (%14,7) “yapılaşma”, 2.derecede (%12,3) “hava kirliliği” ve 3.derecede (%12,1) “hayvanların zarar görmesi” doğa koruma alanlarında yaşanan sorunların en önemli ilk üç 3 sorununu oluşturmaktadır (Çizelge 4.6.). Eğitim sonrası yapılan ankette 1.derecede (%54,7) “küresel ısınma”, 2.derecede (%25,1) ve 3.derecede (% 41,0) “toprak kirliliği” yer almıştır. Ağırlıklı puanlamaya göre 1.derecede (%24,8) “küresel ısınma”, 2.derecede (%22,1) “toprak kirliliği” ve 3.derecede (%11,7) “su kirliliği” doğa koruma alanlarında yaşanan sorunların en önemli ilk üç 3 sorununu oluşturmaktadır (Çizelge 4.23.). Öğrenciler tarafından verilen cevaplara bakıldığında %24,1 olan “küresel ısınma” cevabının eğitim sonrası %54,7 oranına çıktığı görülmektedir. Eğitim öncesi en önemli sorunlardan birinin “çöpler” olduğunu düşünen öğrenciler eğitim sunumu sonrası “toprak kirliliği” nin doğa koruma alanlarında yaşanan sorunlardan olduğunu öğrenmişlerdir (Şekil 4.13.).

Şekil 4.13. Eğitim öncesi ve sonrası korunan alanlarda yaşanan sorunların önem derecesine göre sıralanmasının cinsiyete göre durumlarının karşılaştırılması (%)

Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeyi sorusunun eğitim öncesi cinsiyet ve sınıflara göre Görüş 4’de yani “tarım dışında doğadan gelir elde ediliyorsa korunmayabilir” görüşünde hemen hemen tüm gruplar en yüksek oranda “katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Eğitim öncesi öğrenciler doğadan gelir ediliyorsa korunmasının önemsiz olduğunu düşünmektedir.

Eğitim öncesi Görüş 4’de çoğu katılım düzeyinde %0 olan “katılmıyorum” oranının eğitim sonrası %50,3 oranına kadar yükseldiği çizelgelerde görülmektedir. Eğitim sunumunda doğanın sadece tarım geliri sağlamadığı hayatımızı devam ettirebilmek için birçok özelliği içinde barındırdığı anlatılmaktadır. Eğitim öncesi ve sonrası değişimin nedeninin sunumda anlatılanlar olduğu düşünülmektedir. Eğitim öncesi Görüş 5’te cinsiyete bağlı ve sınıf düzeylerine bağlı tüm gruplar en yüksek oranda “katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir. Öğrenciler doğanın geleceğimiz için önemsiz olduğunu düşünmektedirler. Eğitim sonrası Çizelge 4.24.’de görüldüğü üzere tüm gruplar % 90-100 arası “katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Eğitimin önemi açıkça görülmektedir. Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere verilen cevapların anne-baba meslek durumlarına göre analizlerinde eğitim öncesi tüm görüşlere cevap vermekte kararsız kalındığı görülürken eğitim sunumu sonrası tüm görüşlere katılım sağlandığı görülmektedir.

Eğitim öncesi cinsiyet ve sınıflara göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyi sorusunda tüm gruplar Görüş 4’de yani “doğa gelecek için önemlidir” görüşüne en yüksek oranda “katılmıyorum” verirken bu oran eğitim sonrası tüm gruplarda %0 oranına düşmüştür. Eğitim sonrası Görüş 4 tüm gruplarda en yüksek oranda “katılıyorum” cevabı alan görüş olmuştur. Eğitimle değişimin en farklı oranlarda görüldüğü görüş olmuştur. Eğitim öncesi birçok görüşe cevap vermekte “kararsız” kalan 8.sınıf öğrencileri eğitim sunumu sonrası tüm görüşlere en yüksek oranda “katılıyorum” cevabı vermişlerdir.

Eğitim sunumu öncesi Görüş 1 'de tüm gruplar cevap vermekte “kararsız” kalmışlardır. Eğitim sunumu sonrası doğanın korunmaması durumunda ortaya çıkabilecek sorunlar için Görüş 1'de tüm öğrenci grupları en yüksek oranda “katılıyorum” cevabı vermişlerdir. Eğitim sunumu öncesi Görüş 2'de en yüksek oranlarda “kararsız” ve “katılmıyorum cevabı verilirken eğitim sunumu sonrası tüm grupla %90-100 oranları arasında “katılıyorum” vermiştir.

“Hangi derslerde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edindiniz” sorusuna eğitim sunumu öncesi ve sonrası verilen cevaplar karşılaştırılmıştır. Eğitim sunumunda doğa koruma ve doğa koruma alanlarının anlatılmasından bu alanların neler olduğunu öğrenmişlerdir ve hangi derslerde bu konuları işlediklerini daha iyi anlamışlardır. Eğitim sunumu öncesi matematik dersinde “kararsız” kalan öğrenciler eğitim sunumu sonrası yüksek oranda “edinmedik” demişlerdir. Türkçe ve sosyal bilgiler derslerinde eğitim sunumu öncesi “kararsız” ve “edinmedik” seçenekleri yüksekken eğitim sunumu sonrası “edindik” seçeneği oranlarının daha fazla artış gösterdiği görülmektedir.

“Ülkemizdeki doğa koruma sınıfları nelerdir? Bildiklerinizi yazınız.” sorusuna eğitim sunumu öncesinde öğrencilerin %100'ü “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir. Eğitim sunumu sonrası öğrencilerin %17,3'ü “milli park”, %17,3 'ü “tabiat parkı”, %15,9'u “doğal sit alanı”, %11,4'ü “sulak alan”, %13,9'u “tabiat anıtı”, %4,4'ü “özel çevre koruma bölgeleri”, %6,5'i “tabiatı koruma alanı” cevabını verirken %13,2 oranında da cevap vermemişlerdir (Şekil 4.3). Eğitim öncesi %100 olarak bilmiyorum cevabı verilen bu soru eğitim sonrası verilen cevaplar ile en çok farklılık gösteren soru olmuştur.

Antalya ilinde bulunan doğa koruma alanlarının bilinip bilinmediği sorgulama amacıyla öğrencilere “Antalya'daki doğa koruma alanlarından bildiklerinizi yazınız.” sorusu yöneltilmiştir. Eğitim sunumu öncesi öğrencilerin %97,9'u “bilmiyorum” cevabını vermişlerdir (Şekil 4.1.). %2,1 oranında “Manavgat Şelalesi”, %0,1 oranında “Düden Şelalesi” cevabını vermişlerdir.. Eğitim sunumunda Antalya'da bulunan bazı koruma alanlarını öğrencilere anlatılmıştır. Eğitim sunumu sonrası %18,8'i “Kurşunlu Şelalesi” cevabını vermiştir. %15,6 oranında “Köprülü Kanyon Milli Parkı”, %14,2 ile “Manavgat Şelalesi” cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin diğer cevapları “Olimpos Beydağları Sahil Milli Parkı”, “Kırkgöz Su Kaynakları”, “Altın Beşik Milli Parkı”, “Termessos Milli Parkı”, “Karain Mağarası”, “Düden Şelalesi” olmuştur. Katılımcıların %8,9'u cevapsız bırakmıştır.

Eğitim sunumu öncesi uygulanan anket formunda öğrencilere “Doğa Koruma konusunda çalışan kuruluşlardan bildiklerinizi yazınız” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin %92,2'si “bilmiyorum”, %4,9 ile “TEMA” ve %2,9 oranında “ÇEVKO” yanıtını vermişlerdir (Şekil 4.2.). Eğitim sunumu sonrası öğrenciler %21,1 oranında en çok “TEMA” cevabını vermişlerdir. Anket uygulamasına katılan öğrencilere ülkemizdeki doğa koruma konusunda çalışan kuruluşlara “TEMA” dan sonra en çok “Türkiye Tabiatını Koruma Derneği”, “ÇEVKO”, “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı”, “TÜRÇEK”, “WWF” cevaplarını vermişlerdir.

Anket formunda bulunan “Daha önce bir doğa koruma alanına gittiniz mi?” sorusuna eğitim öncesi erkek öğrencilerin %82,2'si, kız öğrencilerin %78,5'i daha önce bir koruma alanına gitmediklerini belirtmişlerdir. (Çizelge 4.15.). Eğitim sunumu

sonrası erkek öğrenciler %46,1 oranında kız öğrencilerin %66,0 “evet” demiştir. Eğitim sunumu öncesinde Antalya ilinde bulunan birçok koruma alanından habersiz oldukları görülmektedir. Bu durum eğitim sunumu sonrası değişen oranlarda görülmektedir.

Eğitim sunumu öncesi “peyzaj nedir, bildiklerinizi yazınız” sorusuna verilen cevaplarda erkek öğrencilerin %92,5’i, kız öğrencilerin %95,6’sı “bilmiyorum” cevabını vermiştir (çizelge 4.20). Eğitim sunumu sonrası öğrenciler bu soruya “çevre”, “doğa”, “doğal güzellikler”, “manzara”, “gözümüzün gördüğü her şey”, ve “bilmiyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Analiz sonuçlarına göre öğrenciler peyzaj kelimesini en yüksek oranda “çevre”, ikinci sırada “doğa” ve “manzara” olarak tanımlamaktadırlar.

Eğitim sunumu öncesi “peyzaj mimarlığı mesleği hakkında bildiklerinizi yazınız” sorusuna katılan 709 öğrencinin tamamı “bilmiyorum” cevabını vermiştir. Eğitim sunumu sonrası öğrenciler “çevreyi güzelleştirirler”, “bahçe, “park tasarımı yaparlar”, “manzara mimarı”, “ferah ve güzel yaşama ortamı tasarlar”, ve “bilmiyorum” cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin %22,5’i peyzaj mimarlarının çevreyi güzelleştiren bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. %21,5’i bahçe ve park tasarımı yapan bir meslek olduğu yanıtını vermişlerdir. %20,8 oranında “manzara mimarı”, %18,2 oranında “ferah ve güzel yaşama ortamı tasarlar” demişlerdir.

Öğrencilere sunulan bazı soruların eğitim sunumu öncesi ve sonrası görüşlere katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin irdelenmesi için χ^2 istatistiksel analiz yöntemi kullanılmıştır. Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere eğitim öncesi verilen cevapların istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.40.’da verilmiştir. Buna göre öğrencilerin eğitim öncesi tüm görüşlere verdikleri cevaplarda istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Eğitim sonrası verilen cevapların istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.41.’de verilmiştir. Buna göre “doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Satılmaz, kiralanmaz” ($P<0,05$), “insan karışmazsa doğa bozulmaz” ($P<0,05$), “Tarım dışında doğadan gelir elde ediliyorsa korunmayabilir” ($P<0,05$), “doğa gelecek için önemlidir” ($P<0,05$), “Ülkelerin doğanın korunmasından daha öncelikli sorunları vardır” ($P<0,05$), görüşlerine verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu ancak “doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Zarar veren onarmalıdır” görüşüne verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların bulunmadığı görülmektedir. Eğitim sonrası istatistiksel analiz sonuçlarında oluşan anlamlı farklılıkların eğitimin bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Öğrencilere eğitim sunumunda doğanın tüm insanlığın ortak malı olduğu ve gelecekte yaşamımızı devam ettirebilmek için çok iyi korumamız gerektiği anlatılmıştır. Bu soruda eğitim öncesi ve sonrası değişim istatistiksel olarak eğitimin önemi kanıtlanmıştır.

Çizelge 4.40. Cinsiyete göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin istatistiksel analizleri (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Chi-square (χ^2)	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız
Görüş 1	Katılıyorum	91,6	90,7	$\chi^2=1,183$ P=0,912	$\chi^2=1,184$ P=0,912
	Kararsız	8,1	9,0		
	Katılmıyorum	0,3	0,3		
Görüş 2	Katılıyorum	94,6	94,2	$\chi^2=1,511$ P=0,774	$\chi^2=1,519$ P=0,771
	Kararsız	4,2	4,0		
	Katılmıyorum	1,2	1,9		
Görüş 3	Katılıyorum	46,7	53,3	$\chi^2=3,172$ P=0,205	$\chi^2=3,174$ P=0,205
	Kararsız	29,8	25,5		
	Katılmıyorum	23,5	21,2		
Görüş 4	Katılıyorum	95,8	94,4	$\chi^2=1,372$ P=0,830	$\chi^2=1,372$ P=0,830
	Kararsız	4,2	5,0		
	Katılmıyorum	0,0	0,5		
Görüş 5	Katılıyorum	17,8	16,4	$\chi^2=2,052$ P=0,358	$\chi^2=2,819$ P=0,244
	Kararsız	27,7	29,4		
	Katılmıyorum	54,5	54,1		
Görüş 6	Katılıyorum	19,6	23,9	$\chi^2=2,477$ P=0,290	$\chi^2=2,483$ P=0,289
	Kararsız	48,5	48,3		
	Katılmıyorum	31,9	27,9		

P < 0,05

Çizelge 4.41. Eğitim sonrası cinsiyete göre doğanın anlamı ve önemi ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin istatistiksel analizleri (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Chi-square (χ^2)	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız
Görüş 1	Katılıyorum	98,8	99,5	$\chi^2= 1,957$ P=0,328	$\chi^2= 1,966$ P=0,326
	Kararsız	1,2	0,5		
	Katılmıyorum	0	0		
Görüş 2	Katılıyorum	98,8	98,1	$\chi^2= 7,200$ P=0,002	$\chi^2= 8,892$ P=<0,001

Devamı arkada

Çizelge 4.41.'in devamı

	Kararsız	0,3	1,9		
	Katılmıyorum	0,9	0		
Görüş 3	Katılıyorum	97,6	90,2	$\chi^2= 16,692$ $P=<0,001$	$\chi^2= 19,010$ $P=<0,001$
	Kararsız	2,4	9,0		
	Katılmıyorum	0,0	0,8		
Görüş 4	Katılıyorum	41,9	45,3	$\chi^2= 115,235$ $P=<0,001$	$\chi^2= 126,990$ $P=<0,001$
	Kararsız	7,8	34,5		
	Katılmıyorum	50,3	20,2		
Görüş 5	Katılıyorum	98,8	95,2	$\chi^2= 10,836$ $P=0,004$	$\chi^2= 13,241$ $P=<0,001$
	Kararsız	0,3	4,0		
	Katılmıyorum	0,9	0,8		
Görüş 6	Katılıyorum	41,9	41,9	$\chi^2= 21,037$ $P=<0,001$	$\chi^2= 21,172$ $P=<0,001$
	Kararsız	25,0	12,7		
	Katılmıyorum	33,1	45,4		

 $P < 0,05$

Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyinin istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.42.'te verilmiştir. Buna göre öğrencilerin eğitim öncesi tüm görüşlere verdikleri cevaplarda istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Eğitim sonrası verilen cevapların istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.43.'da verilmiştir. Buna göre “Doğa gelecek için önemlidir” ($P<0,05$), ve “Boş zamanlarımızda dinlenmek ve oyunlar oynamak için doğal alanlara gideriz” ($P<0,05$), görüşlerine verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Eğitim sunumunda doğanın barınma, beslenme, sağlık için ilaç kaynağı vb. yaşamımız için gerekli her şeyin kaynağı olduğu ve bu sebeple geleceğimiz için çok önemli olduğu anlatılmıştır. Eğitim sunumu sonrası istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların nedeninin sunum olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.42. Cinsiyet göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyinin istatistiksel analizi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Chi-square (χ^2)	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız
Görüş 1	Katılıyorum	81,9	77,7	$\chi^2= 1,936$ $P=0,380$	$\chi^2= 1,946$ $P=0,378$
	Kararsız	17,2	21,2		
	Katılmıyorum	0,9	1,1		
Görüş 2	Katılıyorum	69,3	70,3	$\chi^2= 1,225$ $P=0,893$	$\chi^2= 1,226$ $P=0,893$

Devamı arkada

Çizelge 4.42.'nin devamı

	Kararsız	28,9	27,6		
	Katılmıyorum	1,8	2,1		
Görüş 3	Katılıyorum	81,9	82,5	$\chi^2= 3,008$ P=0,390	$\chi^2=4,155$ P=0,245
	Kararsız	10,0	11,4		
	Katılmıyorum	3,0	0,8		
Görüş 4	Katılıyorum	97,0	95,8	$\chi^2= 1,758$ P=0,384	$\chi^2=1,450$ P=0,502
	Kararsız	3,0	4,2		
	Katılmıyorum	0,0	0,0		
Görüş 5	Katılıyorum	64,8	71,1	$\chi^2=3,273$ P=0,195	$\chi^2=3,270$ P=0,195
	Kararsız	29,5	24,4		
	Katılmıyorum	5,7	4,5		

P < 0,05

Çizelge 4.43. Eğitim sonrası cinsiyet göre doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili görüşlere katılım düzeyinin istatistiksel analizi (%)

Görüşler ve Cevap Seçenekleri		Cinsiyet		Chi-square (χ^2)	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız
Görüş 1	Katılıyorum	97,3	96,8	$\chi^2= 1,443$ P=0,801	$\chi^2= 1,946$ P=0,797
	Kararsız	2,1	2,1		
	Katılmıyorum	0,6	1,1		
Görüş 2	Katılıyorum	96,4	93,6	$\chi^2= 4,609$ P=0,100	$\chi^2= 5,093$ P=0,078
	Kararsız	3,3	6,4		
	Katılmıyorum	0,3	0		
Görüş 3	Katılıyorum	97,3	97,3	$\chi^2= 3,966$ P=0,138	$\chi^2= 5,119$ P=0,077
	Kararsız	1,8	2,7		
	Katılmıyorum	0,9	0		
Görüş 4	Katılıyorum	67,8	95,0	$\chi^2= 89,312$ P=<0,001	$\chi^2= 95,568$ P=<0,001
	Kararsız	1,5	0,3		
	Katılmıyorum	30,7	4,8		
Görüş 5	Katılıyorum	63,0	88,9	$\chi^2= 68,443$ P=<0,001	$\chi^2= 70,422$ P=<0,001
	Kararsız	36,7	10,6		
	Katılmıyorum	0,3	0,5		

5. SONUÇLAR

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimleri incelenmiştir. Ayten çağıran ortaokulu 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden 709 kişinin katılımı ile hazırlanan eğitimi sunumu yapılmadan önceki bilgileri ile eğitim yapıldıktan sonrası bilgilerinin hangi yönde farklılık gösterdiği üzerinde durulmuştur. Anket yöntemi ile yapılan bu çalışmada verilen cevaplar IBM SPSS 13 programında cinsiyet, sınıf düzeyi ve anne-baba meslek düzeyi değişkenlerine bağlı çapraz tablolar oluşturularak değerlendirilmiştir.

Araştırma ile ilgili bilgi edinme bölümünde ülkemizdeki yasal düzenlemeler doğa ve doğa koruma açısından incelenmiştir. Ülkemizde ormanların korunması ile başlayan doğa koruma çalışmaları günümüzde birçok yasa ile koruma altındadır. Çevre sorunlarına yönelik bir problem analizi yapıldığında, sorunlar sarmalının oluşmasına neden olan çekirdek problemin insan tutum ve davranışları olduğu görülmektedir (Doğan,1997). Yürürlükte olan yasal düzenlemelerin içeriğinde doğa koruma konusunda okullarda öğrencilerin eğitilmesi için bir çalışma bulunmamaktadır. Yasalar ve yönetmeliklerde olan eksikliklerin doğa koruma alanlarında yaşanan sorunları artıracığı düşünülmektedir.

2018-2019 yılı ortaokullarda işlenen zorunlu ders müfredatı, ders içerikleri doğa ve doğa koruma hakkında bilgi içerip içermediği konusunda incelenmiştir. Ders içeriklerinde dolaylı ya da doğrudan doğa ve doğa koruma ile ilgili bilgi olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin bu konuda eğitim almamaları, onların doğa koruma konusunda bilinçli birer birey olamayacakları düşünülmektedir.

Ülkemizdeki örgün eğitim programlarının doğa-çevre koruma konusunda geliştirilmesi sonucunda hedef kitlede olan değişimleri gözlemlemek amacıyla birçok çalışma yapılmıştır. Sağır ve ark., (2008) ilköğretim öğrencilerinin çevre bilgisi ve çevre tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemişlerdir. İlköğretim 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine yapılan çalışmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarla çevre bilgisi puanları ve tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu görmüşlerdir. Kalender (2010), Türkiye’de yapılan doğa eğitimlerinin değerlendirilmesi (Kaçkar Dağları milli parkı örneği) konusunda çalışmıştır. Çeşitli meslek gruplarının katılımı ile yapılan çalışma sonucunda sürdürülebilir kalkınmanın ancak kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile mümkün olabileceği belirtilmiştir. Bu amacın tesisinde ise en önemli faktörün yetişmiş insan kaynağı olduğu vurgulanmıştır. Çevre eğitimleri ile doğaya saygılı, onu anlayabilen, katılımcı, sorunların farkında olan ve çözüm üretebilen bireylerin yetiştirilmesine önem verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Gülay (2011), yaşamın ilk yıllarında çevre eğitiminin öneminin vurgulandığı çalışma sonucunda, ülkemizde son yıllarda okul öncesi dönem çocukları için verilen çevre eğitimi çalışmalarının arttığı ancak yeterli düzeyde olmadığı dolayısıyla küçük çocuklara yönelik çevre eğitimi çalışmalarının artırılmasının ve yaygınlaşmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. Güneş (2011), Korunan alanların yönetiminde yeni bir yaklaşım: katılımcı yönetim planları başlıklı araştırma üzerine çalışmıştır. Çalışmanın amacı korunan alanların katılımcı yönetimlerinin önemi ve katılımcı yönetim planlaması sürecinin nasıl ele alınması gerektiğini vurgulamak; bu konuda ülkemiz ve yurtdışında yapılan örnek çalışmalara yer vermek ve ülkemiz özelinde öneriler ortaya koymaktır.

Yapılan birçok eğitim çalışması incelenmiştir. Doğa koruma eğitiminin erken yaşlarda verilmesinin önemi hakkında bu disiplinde bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda doğa koruma çalışmalarında yaşanan sorunlardan bazıları aşağıdaki sunulmuştur.

- Yasal düzenlemelerde olan boşluklar
- Doğa koruma alanlarının statü ve özelliklerinin bilinmemesi
- Ortaokul ders müfredatında doğa ve doğa koruma konusunda bilgi olmaması
- Uzun vadeli koruma çalışmalarında konusunda uzman peyzaj mimarlığı meslek disiplinin çalışmalara katılmaması
- Ortaokul öğrencilerine yönelik Milli Eğitim Bakanlığı tarafından koruma çalışmaları ile ilgili etkinliklerin bulunmaması

Doğa koruma çalışmaları konusunda devamlılığın sağlanabilmesi için bilinçli insan faktörünün önemi yapılan eğitim çalışmaları ile ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda gelecek nesillere doğa koruma bilincine sahip bireyler yetiştirmek için bir takım öneriler sunulmuştur.

- Ortaokul öğrencilerinin erken ergenlik dönemlerinde, kendi kimlik arayışlarını tamamladıkları yıllarda verilecek doğa koruma eğitiminin daha yararlı ve kalıcı olacağı düşünülmektedir.
- Doğa koruma alanlarında yaşanan tahribatın azaltılması için bireylerin alana yönelik özelliklerin farkında olması gerektiği düşünülmektedir.
- Uzun vadede daha bilinçli bireyler yetiştirmek amacıyla doğa koruma eğitimini ortaöğretim eğitim ders müfredatında daha çok yer verilmeli ve öğrencilerin bu konuda yeterli eğitimi almaları sağlanmalıdır.
- Bu çalışmada vurgulanmak istenen diğer bir husus ise bir peyzaj mimarı tarafından hazırlanan eğitim sunumu sonucunda eğitimle değişimin olumlu bir yönde olduğu noktasıdır. Peyzaj mimarlığı mesleği olarak doğa ve doğa koruma konusunda en çok bilgi sahibi olan meslek disiplindir. Doğa korumanın daha başarılı ve doğru yönde olabilmesi için dersler dışında milli eğitim bakanlığı ile ortak olarak birçok projeler geliştirilebilir.

Sonuç olarak doğa koruma yaklaşımlarında eğitime bağlı değişimlerin ortaokul öğrencileri örneğinde değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu araştırma bulgular ve tartışma kısmında görüldüğü üzere doğal alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için eğitimin daha küçük yaşlarda başlamasının önemi yapılan analizler sonucu ortaya konmuştur. Gelecek nesillerin daha sağlıklı ve güvenilir bir ortamda yaşamalarını sağlamak için çevreye duyarlı bireyler yetiştirmek, bir zorunluluk haline gelmiştir (Şahin ve diğerleri, 2004). Doğaya korumaya karşı duyarlı bireyler yetiştirebilmek ancak eğitimle mümkündür. Bu amaçla yapılan bu araştırma da eğitim sunumu öncesi ve sonrası analiz sonuçlarında olumlu bir değişme görülmektedir. Bu nedenle doğa koruma alanlarında yaşanan sorunların azaltılması ve gelecek nesillerde en aza indirgenmesi ancak bilinçli bireylerin yetiştirilmesi ile mümkündür.

6. KAYNAKLAR

- Afyon, A. Gök, E. 2015 İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Bilgisi ve Çevresel Tutumları Üzerine Alan Araştırması. Türk Fen Eğitimi dergisi yıl 12, sayı 4, aralık 2015, Konya.
- Arın, S. 2015, "Çocuklara Yönelik Yapılı Çevre Eğitimi: Bursa İçin Katılımcı Bir Model" , İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi İstanbul.
- Burek, C. V. Prosser, C. D. 2008. The History of Geoconservation: An Introduction, Geological Society, 10.1144/SP300.1 (p1-5) London.
<http://sp.lyellcollection.org> (Son erişim tarihi, Aralık 2017).
- Çolakkadıoğlu, D. 2012 Korunan Alan Yönetiminde Katılımcılık: Göreme Tarihi Milli, Parkı Örneği, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Adana.
- Dağ, V. 2016 Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde çevresel etkilerin değerlendirmesi ve taşıma kapasitesinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 168 s.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2014.
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/korunanalan1.htm> Erişim Tarihi: Aralık 2017.
- Gülay, H. 2011, Ağaç Yaş İken Eğilir: Yaşamın İlk Yıllarında Çevre Eğitiminin Önemi, TÜBAV Bilim Dergisi Yıl: 2011, Cilt:4, Sayı:3, Sayfa:240-245 Denizli.
- Güneş, G. 2011 Korunan Alanların Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım: Katılımcı Yönetim Planları, Ekonomi Bilimleri Dergisi Cilt 3, No 1, 2011 Atılım Üniversitesi, Ankara.
- Kalender, Ç. 2010 Türkiye'de Yapılan Doğa Eğitimlerinin Değerlendirilmesi (Kaçkar Dağları milli parkı örneği) Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı 2010 Artvin.
- Karataş A., 2013 Çevre Bilincinin Geliştirilmesinde Çevre Eğitiminin Rolü ve Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Kurdoğlu, O. 2007. Dünyada Doğayı Koruma Hareketinin Tarihsel Gelişimi ve Güncel Boyutu, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8 (1), 59-76, Artvin.
- Mansuroğlu, S. Dağ, V. Kınıklı, P. 2014. Ülkemizde Madencilik Faaliyetleri Sonrası Bozulan Alanların Doğaya Yeniden Kazandırılması ile İlgili Yasal Düzenlemelerin Çevre ve Doğa Koruma Kapsamında İrdelenmesi. Ulusal Mermer ve Taş Ocakları Onarım Teknikleri Sempozyumu 18-20 Eylül 2014, Isparta.

- Otto, S. Pensini P. 2017, Nature-based environmental education of children: Environmental knowledge and connectedness to nature, together, are related to ecological behaviour, Otto-von-Guericke University, Institute of Psychology, P.O. Box 4120, 39016 Magdeburg, Germany.
- Önder, R. 2015. İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Tutumlarının İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2015 Cilt:5 Sayı 1 Karabük.
- Sağır, Ş. Aslan O. Cansaran A., İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Bilgisi ve Çevre Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. İlköğretim Online, 7(2), 496-511, 2008.
- Şahin, N. F. Cerrah, L., Saka, A., ve Şahin, B. (2004). Yükseköğretimde öğrenci merkezli çevre eğitimi dersine yönelik bir uygulama. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(3),113-128.
- Tucker, R. Izadpanahi, P. 2016, Live green, think green: Sustainable school architecture and children's environmental attitudes and behaviors, Deakin University, 1 Gheringhap St, Geelong, Melbourne, VIC 3220, Australia.
- Yalçınkaya, E. 2012. İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Sorunları Farkındalık Düzeyleri Marmara Coğrafya Dergisi sayı: 25, ocak - 2012, s. 137-151 İstanbul.
- Yılmaztürk, A. 2011. Türkiye'deki Korunan Alanların Yönetim ve Planlaması: Köprülü Kanyon Milli Parkı (2007-2011), Korunana Alanlar-Yönetim, Planlama, İzleme-Bölüm II, ISBN 978-605-87432-0-5.
- Yücel, M. 2005. Doğa Koruma. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Ders Kitabı, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 265, Ders Kitapları Yayın No: A-85, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ofset Atölyesi, Adana.
- Yolcu, O. 2014, Cumhuriyetten (1923) Günümüze (2013) İlköğretim Birinci Kademe Hayat Bilgisi Ve Fen Ve Teknoloji Öğretim Programlarının “Çevre Eğitimi” Açısından İncelenmesi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Zhang ve ark, 2013, How contact with nature affects children's biophilia, biophobia and conservation attitude in China, Xishuangbanna Tropical Botanical Garden, Chinese Academy of Sciences, Mengla, Yunnan Province 666303, China.
- Zor, A. Karip, F. 2014 İlköğretim İkinci Kademe Okutulan Derslerin Kültürel Mirası Korumada Amaçlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi STD 2014 aralık – Sayfa 147-162.

7. EKLER

EK-1

İl milli eğitim müdürlüğü onay belgesi

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.4176417
Konu : Anket Uygulaması

27.02.2018

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Tuğba KELEŞ'in "Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi " adlı araştırmasını, Müdürlüğümüze bağlı İlimiz Konyaaltı Ayten Çağırın Ortaokulu ve Döşemealtı Yeniköy Ortaokulunda uygulama isteği ile ilgili bula tarihli dilekçesi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 23/02/2018 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi " isimli araştırmasını, İlimiz Konyaaltı Ayten Çağırın Ortaokulu ve Döşemealtı Yeniköy Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere , bahse konu Genelge ve çalışma takvimi doğrultusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
27.02.2018

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

Ek-2

Anket formu

**DOĞA KORUMA YAKLAŞIMLARINDA EĞİTİME BAĞLI DEĞİŞİMLERİN
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Bu anket ilgi gruplarının doğa koruma alanları ve koruma çalışmaları hakkında mevcut bilgi düzeyini belirleme amacıyla yapılmaktadır. Sorular sizin görüş ve tutumlarınızı belirlemeye yönelik olup, doğru veya yanlış soru yoktur. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU
Akdeniz Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi

1. BÖLÜM: SOSYO-EKONOMİK DURUM

1.Cinsiyetiniz nedir? ☐ Erkek ☐ Kız

2.Kaçıncı sınıfta okuyorsunuz?

3.Anne ve Babanızın mesleği nedir?

Anne.....

Baba.....

4. Apartmanda mı müstakil bir evde mi oturuyorsunuz?

.....

5. Daha önce hiç köye gittiniz mi? ☐ Evet ☐ Hayır

Cevabınız evet ise gittiğiniz köyün İli:..... İlçesi:..... Köyün adı:.....

6. Bulunduğunuz kentin beğendiğiniz doğal özelliklerinden en beğendiğiniz ilk üçünü sıralayınız.

(1, 2, 3, Şeklinde)

☐Deniz ☐ Orman ☐Dağlar ☐ Ovalar ☐Akarsular ☐Şelaleler ☐Falezler
☐Göllere

7.Okul saatleri dışında en çok nerelerde oynuyorsunuz? Önemine göre 1, 2, 3, şeklinde sıralayınız.

- ☐ Evin İçerisinde ☐ Mahallede ☐ Site İçerisinde
☐ Park ve Oyun Alanlarında ☐ Diğer

8. Genel olarak yaşadığınız çevrenin özelliklerinden mutlu musunuz?

- ☐ Çok mutlu ☐ Mutlu ☐ Kararsız ☐ Mutsuz ☐ Çok mutsuz

2. BÖLÜM: DOĞA VE KORUMA BİLGİSİ İLE İLGİLİ SORULAR

1.Doğa ve koruma kelimeleri sizin için ne ifade ediyor? Birer kelime ile açıklayınız.

Doğa.....

Koruma.....

2.Size göre doğaya en çok hangisi zarar verir?

- ☐ İnsan
☐ Doğal Olaylar (Deprem, Heyelan, Sel vb.)
☐ İnsan Faaliyetleri (Tarım, Sanayi, Piknik... vb.)

3.Korunan doğal alanlarda yaşanan en önemli sorunları size göre en önemlilerini 1, 2, 3, şeklinde sıralayınız.

- ☐ Yangın ☐ Küresel Isınma ☐ Toprak Kirliliği ☐ Su Kirliliği
☐ Erozyon ☐ Bitkilerin zarar görmesi ☐ Hava Kirliliği
☐ Hayvanların zarar görmesi ☐ Yapılaşma (Binalar ve yollar gibi) ☐ Çöpler

4. Doğal Alanlar Korunabiliyor mu? Cevabınız evet veya hayır ise nedenini açıklayınız?

- ☐ Evet ☐ Hayır

.....

5. Doğanın anlamı ve önemi ile ilgili aşağıdaki görüşlere hangi düzeyde katılıyorsunuz?
(Lütfen her görüş için ayrı ayrı katılım düzeyini işaretleyiniz.)

Görüşler	Katılıyorum	Kararsız	Katılmıyorum
Doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Zarar veren onarmalıdır.	☐	☐	☐
Doğa tüm insanlığın ortak malıdır. Satılmaz, kiralanmaz.	☐	☐	☐
İnsan karışmazsa doğa bozulmaz.	☐	☐	☐
Tarım dışında doğadan gelir elde ediliyorsa korunmayabilir.	☐	☐	☐
Doğa gelecek için önemlidir.	☐	☐	☐
Ülkelerin doğanın korunmasından daha öncelikli sorunları vardır.	☐	☐	☐

6. Doğanın korunmasının nedenleri ile ilgili aşağıdaki görüşlere hangi düzeyde katılıyorsunuz?

(Lütfen her görüş için ayrı ayrı katılım düzeyini işaretleyiniz.)

Görüşler	Katılıyorum	Kararsız	Katılmıyorum
İnsanlar bütün besin maddelerini doğadan karşılamaktadır. Kaynaklarının azalmasını istemedikleri için doğayı korumalıdır.	☐	☐	☐
Doğa bilimsel çalışmalar için birçok bilgi kaynağı barındırmaktadır.	☐	☐	☐
Doğa anıtları doğanın ilgi çekici ve güzel örnekleridir.	☐	☐	☐
Doğa gelecek için önemlidir.	☐	☐	☐
Boş zamanlarımızda dinlenmek ve oyunlar oynamak için doğal alanlara gideriz.	☐	☐	☐

7. Doğa korunmaz ise ortaya çıkabilecek sorunlar ile ilgili görüşünüz nedir?

(Lütfen her görüş için ayrı ayrı katılım düzeyini işaretleyiniz.)

Görüşler	Katılıyorum	Kararsız	Katılmıyorum
İklim değişikliği ve küresel ısınma artacak.	☐	☐	☐
Yoksulluk ve açlık artacak.	☐	☐	☐
İyi içme suyu azalacak ve çok pahalı olacak.	☐	☐	☐
Su için savaşlar çıkacak.	☐	☐	☐
Çölleşme hızlanacak.	☐	☐	☐
Bilimsel çalışmalar azalacak.	☐	☐	☐

8. Hangi derslerinizde korunan doğal alanlar ile ilgili bilgi edindiniz?

Dersler (Zorunlu Dersler)	Evet	Bilmiyorum	Hayır
Türkçe	☐	☐	☐
Matematik	☐	☐	☐
Fen Bilimleri	☐	☐	☐
Sosyal Bilgiler	☐	☐	☐
T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	☐	☐	☐
Yabancı Dil	☐	☐	☐
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	☐	☐	☐
Müzik	☐	☐	☐
Beden Eğitimi ve Spor	☐	☐	☐

9. Ülkemizdeki doğa koruma sınıfları nelerdir? Bildiklerinizi yazınız.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

10. Antalya'daki doğa koruma alanlarından bildiklerinizi yazınız.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

11. Doğa Koruma konusunda çalışan kuruluşlardan bildiklerinizi yazınız.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

12. Doğa Koruma çalışmalarının bir masrafı var mıdır?

- ☐ Evet ☐ Hayır

13. 12. Soruya cevabınız evet ise aşağıdaki seçenekleri kullanarak bir değerlendirme yapınız.

- ☐ Çok pahalı ☐ Pahalı ☐ Fikrim yok ☐ Ucuz ☐ Çok ucuz

14. Daha önce bir doğa koruma alanına gittiniz mi? Cevabınız evet ise gittiğiniz yerleri ve neler yaptığınızı yazınız.

- ☐ Evet ☐ Hayır

.....

.....

15. Doğa koruma alanlarında insanlar her istediklerini yapabilir mi? Cevabınız hayır ise neleri yapamadıklarını yazınız.

- ☐ Evet ☐ Hayır

.....

.....

16. Doğanın daha iyi korunması için neler yapılabilir?

.....

.....

17. Sen doğanın daha iyi korunması için neler yapabilirsin?

.....

.....

.....

18.Doğal alanlarda yapılan aktiviteler aşağıdaki ifadeleri ne düzeyde karşılar?

	Katılıyorm	Kararsızım	Katılmıyorum
Kendime Olan Güvenimi Artırıyor	☐	☐	☐
Derslerdeki Başarımı Artırıyor	☐	☐	☐
Ruhsal Açıdan Daha İyi Hissettiriyor	☐	☐	☐
Deneyerek Öğrenmeme Yardım Ediyor	☐	☐	☐
Doğayı Tanımama Yardım Ediyor	☐	☐	☐
Çevreye Karşı Duyarlı Olmama Yardım Ediyor	☐	☐	☐
Gözlem Ve Araştırma Yapmaya Yöneltiliyor	☐	☐	☐
Herşeyde Güzel Olana Dikkatimi Çekiyor	☐	☐	☐
Görme, İşitme, Hissetme, Tat Alma Duyularımı Geliştirmeme Yardım Ediyor	☐	☐	☐
Diğer.....	☐	☐	☐

19. Doğanın daha iyi korunması için önerilerinizi yazınız.

.....

20. Peyzaj nedir? Bildiklerinizi yazınız.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

21. Peyzaj mimarlığı nedir. Bildiklerinizi yazınız.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

EK-3

Etik kurul izin onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 02/03/2018-E.28338

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 55578142-050.01.04-E.28338
Konu : Kararlar

02/03/2018

Sayın Prof.Dr. Sibel MANSUROĞLU

İlgi : 01.03.2018 tarihli dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenize istinaden; yürütücülüğünü üstlendiğiniz, "Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tez projesi çalışması kapsamında kullanılacak olan anketin uygulanması, Üniversitemiz Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından uygun bulunmuş olup Etik Kurulumuzun 01.03.2018 tarih ve 04/2 sayılı kararı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Mustafa Gürhan YALÇIN
Kurul Başkanı

Ek: 01.03.2018 tarih ve 04/2 sayılı Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

Adres: Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Kampüsü/Antalya
Telefon: 0 242 227 59 90 / Faks: 0 242 227 59 90
e-Posta: dnyaz@akdeniz.edu.tr Elektronik Ad: www.akdeniz.edu.tr

İlgi için: Ali DİRİŞ
Unvan: Memur

Bu belge 5079 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih : 01/03/2018
Sayı : 04

Akdeniz Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu **04/2** sayılı gündem ile 01/03/2018 tarihinde toplanmış ve aşağıdaki karar alınmıştır.

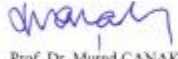
KARAR 2:

Yürütücülüğünü Üniversitemiz Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Sibel MANSUROĞLU**'nun üstlendiği, "*Doğa Koruma Yaklaşımlarında Eğitime Bağlı Değişimlerin Ortaokul Öğrencileri Örneğinde Değerlendirilmesi*" başlıklı yüksek lisans tez projesi çalışması kapsamında yapılacak olan anketin uygulanmasının, Üniversitemiz Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından, **etik olarak uygun olduğuna katılanların oy birliği** ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Murat YALÇIN
Başkan

Prof. Dr. Ahmet KÜÇÜKÇETİN
Başkan Yard.

Prof. Dr. Nuray KAYA
Raportör

Prof. Dr. Murat ÇANAKÇI
Üye

Prof. Dr. Sibel TUNÇ
Üye

Prof. Dr. Erhan MUTLU
Üye

Prof. Dr. Nedim MUTLU
Üye

Ek-4**Eğitim Sunumu**

Kendiliğinden var olan, canlı, ve cansız nesnelerden oluşan, kendini sürekli olarak değiştiren varlığın tümüne doğa (tabiat) denir.

Karagöl Milli Parkı- Artvin

DOĞAYI OLUŞTURAN FAKTÖRLER NELERDİR?

- İKLİM : SICAKLIK, YAĞIŞ, RÜZGAR, NEM

Göreme Milli Parkı- Nevşehir

- BİTKİ ÖRTÜSÜ: ORMAN, SAVANLAR, MAKİ, BOZKIR

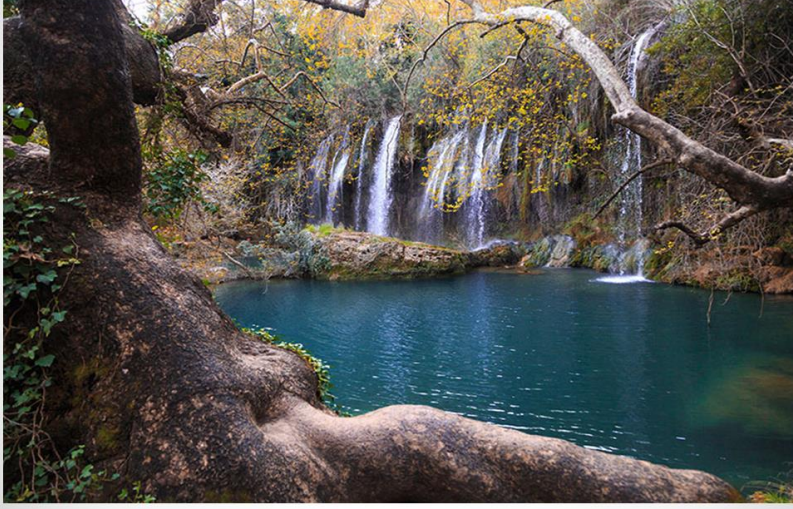
- ORMANLARIMIZIN COĞRAFİ BÖLGERE GÖRE DAĞILIŞI-OGM

- YER ŞEKİLLERİ: OVA, DAĞLAR, MAĞARALAR, PLATO, VADI

Altınbeşik Mağarası Millî Parkı-Antalya

- SU KAYNAKLARI: DENİZ, GÖL, DERE, AKARSU, OKYANUS, IRMAK,

Kurşunlu Şelalesi Tabiat Parkı-Antalya

DOĞA KORUMA NEDİR?

CANLILARIN YAŞAMASI İÇİN GEREKLİ HERŞEYİ DOĞADA
BULUNMAKTADIR. BU NEDENLE DOĞAYA VE DOĞAL KAYNAKLARI
KORUMAYA YÖNELİK YAPILAN HERŞEYE DOĞA KORUMA DENİR.

**DOĞA NEDEN
KORUNMALIDIR?**

DOĞA BİLİMSSEL ÇALIŞMALAR İÇİN BİR AÇIK HAVA LABORATUVARI NİTELİĞİNDEDİR. BİR ÇOK BİLİM İÇİN BİLGİ KAYNAĞI OLUŞTURMAKTADIR.

DOĞA BİZE HAYATIMIZI DEVAM ETTİREBİLMEMİZ İÇİN GEREKLİ OLAN BESİN MADDELERİNİ VERİR.

ÇOK UZUN YILLAR BOYUNCA OLUŞMUŞ İLGİNÇ ŞEKİL VE GÜZELLİKLERİ OLAN BİTKİLER KORUNMALIDIR.

İNANÇLARIMIZ İÇİN ÖNEMLİ OLAN YERLER KORUNMALIDIR.

ASHAB-I KEYF MAĞARASI

GÜN İÇİNDE YORULDUĞUMUZ ZAMANLARDA DİNLENMEK VE TATİL YAPMAK İÇİN GİTTİĞİMİZ YEŞİL ALANLAR KORUNMALIDIR.

OLİMPOS BEYDAĞLARI SAHİL MİLLİ PARKI-ANTALYA

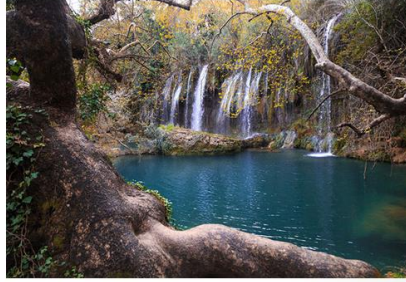
**ÜLKEMİZDEKİ DOĞA
KORUMA SINIFLARI
NERELERDİR?**

1. MİLLİ PARK:
ÇEŞİTLİ ÖZELLİKLERİ
NEDENİYLE KORUMA ALTINA
ALINAN BÜYÜK ALANLARDIR.
İNSANLARIN DİNLENMESİ İÇİN
AYRILMIŞ BÖLÜMLERİ VARDIR.

KÖPRÜLÜ KANYON MİLLİ PARKI-ANTALYA

2. TABİAT (DOĞA) PARKI:
DEĞİŞİK ÖZELLİKTE BİTKİ
HAYVANLARIN YAŞADIĞI,
DOĞAL GÜZELLİKLERİ
NEDENİYLE KORUNAN DAHA
KÜÇÜK ALANLARDIR.
İNSANLARIN İÇERİSİNDE
GEZMESİNE UYGUN
YERLERDİR.

KURŞUNLU ŞEHALESİ TABİAT PARKI-ANTALYA

**3. TABİAT (DOĞA) ANITI: UZUN YILLARDIR YAŞAYAN İLGİ ÇEKİCİ
ÖZELLİKLERİ OLAN DOĞA PARÇALARIDIR.**

İNKAYA ÇINARI - BURSA

**4. TABİATI (DOĞA) KORUMA ALANI:
EĞİTİM VE BİLİM ÇALIŞMALARININ YAPILMASI İÇİN, SEÇKİN DOĞAL
GÜZELLİKLERİ İÇİN KORUNAN ALANLARDIR.**

KASNAK MEŞESİ TABİATİ KORUMA ALANI-ANTALYA

5. ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGELERİ:

GELECEK ZAMANLARDA DA ZARAR GÖRMEDEN YAŞAMASI İÇİN
KORUMA ALTINA ALINAN BÖLGELERDİR.

• PAMUKKALE ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ-DENİZLİ •

6. YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

KENDİ KENDİNE HAYATINI SÜRDÜREBİLEN HAYVANLARIN YAŞADIKLARI
YERLERİN ZARAR GÖRMEMESİ İÇİN KORUNDUĞU VE GELİŞTİRİLDİĞİ
ALANLARDIR.

• BOZDAĞ YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI-KONYA •

7. DOĞAL SİT ALANLARI

YILLAR BOYUNCA OLUŞMUŞ NADİR İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ VE GÜZELLİKLERİ BULUNAN KORUNAN ALANLARDIR.

• KIRKGÖZ SU KAYNAĞI 1. DERECE DOĞAL SİT ALANI- ANTALYA •

8. SULAK ALANLAR

BAŞTA SU KUŞLARININ YAŞAM ALANI OLAN DOĞAL VEYA YAPAY SULARI KAPSAYAN KORUMA ALANLARIDIR.

• SULTAN SAZLIĞI MİLLİ PARKI-KAYSERİ •

ANTALYA'DAKİ DOĞA KORUMA ALANLARI NERELERDİR?

1. KÖPRÜLÜ KANYON MİLLİ PARKI

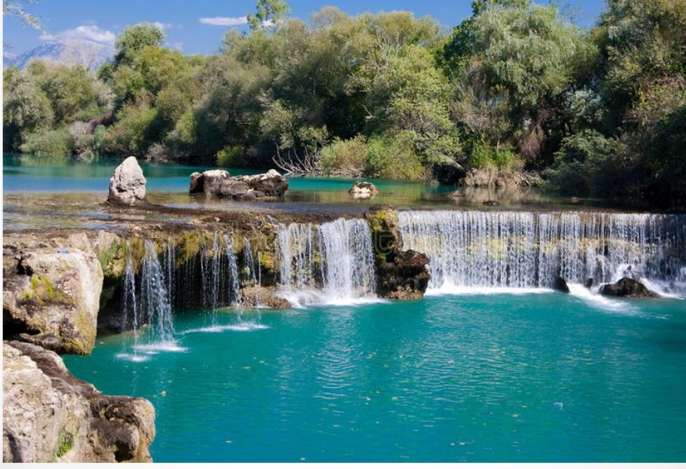
2. OLİMPOS-BEYDAĞLARI SAHİL MİLLİ PARKI

3. KURŞUNLU ŞEHALESİ TABİAT PARKI

4. MANAVGAT ŞELALESİ

5. DÜDEN ŞELALESİ 1.DERECE DOĞAL SİT ALANI

6. KIRKGÖZ SU KAYNAKLARI 1.DERECE DOĞAL SİT ALANI

7. GÜLLÜK DAĞI (TERMESOS) MİLLİ PARKI

8. ALTIN BEŞİK MAĞARASI MİLLİ PARKI

**DOĞA KORUMA
KONUSUNDA ÇALIŞAN
KURULUŞLAR
NELERDİR?**

1.TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı)

TEMA Vakfı 1992 yılında kuruldu .

Amaçları Anadolu'da yaşanmakta olan erozyon ve çölleşme tehlikesine kamuoyunun dikkatini çekmek.

Hedefleri ise bu mücadelenin devlet politikası haline gelmesine katkı sağlamaktır. TEMA'nın "Türkiye Çöl Olmasın" sloganı toplumda büyük yankı uyandırmıştır.

2. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD)

Amaçları; kaybolan tabiat güzelliklerini kurtarmak geleceğe yaşanabilir bir doğa bırakmak, açlık ve yoksulluğu giderecek ülke topraklarına ve toplumsal barışa katkı sağlamak için;

- Her türlü kirliliği, hatalı tarım teknikleri ve amaç dışı arazi kullanımını önlemek,
- Doğal varlıkların tahribine yönelik, ulusal ve uluslararası idari, siyasi ve ekonomik baskılara karşı mücadele etmek ve sorunlara çözüm üretmek,
- Doğal varlıkların korunmasına yönelik politikaların, hükümetlerce üretilmesini, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını, uygulanmasını ve uluslararası anlaşmalara uyulmasını sağlayacak, bilinçli ve etkin kamuoyu oluşturmak.

3. ÇEVKO (Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı)

ÇEVKO Vakfı, Türkiye'de ambalaj atıklarının ekonomik ve düzenli geri kazanımı için sanayi, yerel yönetim ve tüketicilerin katkı ve katılımları ile sürdürülebilir bir geri kazanım sisteminin kurulmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur.

4. TÜRÇEK (Türkiye Çevre Koruma Ve Yeşillendirme Kurumu)

Amaçları; Türkiye'de doğal varlıkların ve çevre sağlığın korunması, erozyonla mücadele, toprak örtüsü ve toprağın korunması ve ağaçlandırmanın önemi hakkında kamuoyunu eğitmek ve bilinçlendirmektir.

5. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)

Doğanın zarar görmesini durdurmayı ve verilen zararları onarmayı amaçlayan uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur.

ÜLKEMİZDEKİ DOĞA KORUMA ALANLARININ SORUNLARI NERELEDİR?

1. KORUNAN ALANLARIN ÖZELLİKLERİNİN ÇOĞU İNSAN TARAFINDAN BİLİNMEMESİ EN ÖNEMLİ SORUNLARDANDIR.
2. BU ALANLARI KULLANAN KİŞİLER TEMİZLİĞİNE DİKKAT ETMEMEKTEDİR.
3. KORUMA ALANLARINDAKİ BİTKİLER SEBESİZ KESİLEREK YAKILMAKTADIR.
4. PİKNİK YAPILABİLEN KORUMA ALANLARINDA PİKNİK SONRASI SÖNDÜRÜLMİYEN ATEŞLER YANGINA SEBEP OLMAKTADIR.

• DİLEK YARIMADASI MİLLİ PARKI'NDA ÇÖP TOPLAYAN KİŞİLER •

PEKİ BİZ NE YAPABİLİRİZ?

1. KORUMA ALANLARI HAKKINDA DAHA ÇOK BİLGİ SAHİBİ OLMALIYIZ.
2. ÖĞRENDİKLERİMİZİ AİLEMİZE VE ARKADAŞLARIMIZA ANLATMALIYIZ.
3. GEZDİĞİMİZ KORUMA ALANLARINDA YAŞAYAN BİTKİ VE HAYVANLARIN YAŞAMA ALANLARINA SAYGILI OLMALIYIZ.
4. KORUMA ALANLARINDA ETRAFA ZARAR VEREN İNSANLARI UYARMALIYIZ. ALANLARIN ZARAR GÖRMESİNE ENGEL OLMALIYIZ.
5. KORUNAN ALANLARDA YAPILABİLİCEK AKTİVİTELER HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLARAK DİKKATLİ OLMAMIZ GEREKLİDİR.

PEYZAJ NEDİR ?

- GÖZÜMÜZÜN GÖRDÜĞÜ HERŞEYDİR.
- MANZARA
- DOĞAL VE KÜLTÜREL DEĞERLERİMİZİN HEPSİ
- DOĞAL VE KÜLTÜREL PEYZAJ OLARAK 2'YE AYRILIR.
- DOĞAL PEYZAJ; KENDİLİĞİNDEN OLUŞMUŞ PEYZAJ YAPILARIDIR.
- KÜLTÜREL PEYZAJ; İNSAN ETKİSİYLE OLUŞMUŞ ALANLARDIR.

PEYZAJ MİMARLIĞI NEDİR?

ÇEVREYİ GÜZELLEŞTİREREK İNSANLARA DAHA RAHAT VE FERAH YAŞAM ALANLARI SUNMAK İÇİN MEKANLAR TASARLAYAN MESLEK GRUBUDUR.

BİR PEYZAJ MİMARİ; BİR ŞEHİRİN BAHÇELERİNE VE PARKLARINA
DÜZENLEME VE NEŞE KATAN EŞSİZ BİR MANZARA VE YENİ BİR YAŞAM
ALANI OLUŞTURAN BİR SANATÇIDIR.

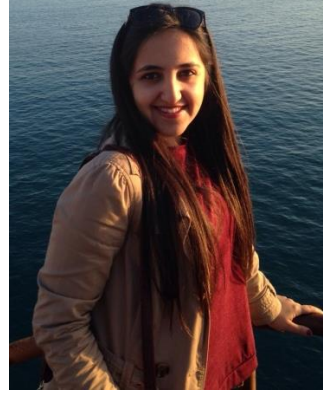

MANZARA MİMARİ

ÖZGEÇMİŞ

TUĞBA KELEŞ
tugbaolcerr@gmail.com

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2016 - 2020	Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Antalya
Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2012 - 2016	Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya